

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

ORTAOKUL MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ZÜMRE
ÖĞRETMENLER KURULUNUN İŞLEYİŞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif YÜKSEL

Düzce

Haziran, 2018

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

ORTAOKUL MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ZÜMRE
ÖĞRETMENLER KURULUNUN İŞLEYİŞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif Yüksel

Danışman: Prof. Dr. Abdurrahman KILIÇ

Düzce

Haziran, 2018

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Abdurrahman KILIÇ

Üye Dr. Öğr. Üyesi Şahin DANIŞMAN

Üye Dr. Öğr. Üyesi Zeynep DEMİRTAŞ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

26/06/2018

(İmza Yeri)
Doç. Dr. Ali ERTUĞRUL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

İnsan, düşünen, üreten, öğrenen ve öğreten bir canlıdır. İnsanlığın doğaya ve evrene hâkim olma serüveninde bilginin gücü kendini güçlü bir şekilde ortaya koymuştur. Bilgiye nasıl ulaşabileceği konusunda ilerleyen insan, eğitim denen sistemi ortaya çıkarmış ve bu sistemi git gide değiştirerek geliştirmiştir.

Okul kelimesinin kökü bilinenin aksine oku- fiili değildir. Eski Yunan’da her filozof kendi “ekol”ünü öğretmeye çalışmıştır. Bu kelimenin değişmiş hali de okuldur. Eğitim sistemimiz içinde okullar, toplumun ihtiyaçlarını karşılama gibi ağır ve elzem bir sorumluluk yüklenmiştir. Elbette okuldaki sorumluluğu da öğretmen ve idareciler paylaşmaktadır.

Tezin konusu olan “zümre” kavramı, öğretmenlerle ilgili olarak temel hatlarıyla “ortak bakış açısı” amacı taşıyabilir. TDK’ye göre “aynı dersi okutan branş öğretmenlerinin ders konularını ve öğrenci sorunlarını ele aldığı kurul” zümre öğretmenler kurulunun tanımıdır. Pratikte bu toplantı, yine aynı dersi okutan ve öğretmeye çalışan öğretmenlerin bu derse karşı ortak tutum sergilemesi olarak tanımlanabilir. Geleceğe yatırım anlamına gelen gençlerin eğitimde bu eğitimi verecek öğretmenlerin bir araya gelmesi, fikirlerini paylaşmaları, eğitimi planlamaları ülkenin kalkınmasında belki de en önde gelen olmazsa olmazlardandır.

Bu tezde zümre öğretmenler kurulu toplantısında olanlar, olması gerekenler, neden ve nasıllar, nihayet çözüm önerileri bulunmaktadır.

Yüksek lisans tez çalışmamın başlangıcından bitişine dek her aşamada bana destek olarak yanımda olan, tecrübeleriyle bana yol gösteren, umutsuzluğa düştüğüm zamanlarda bana azim ve güç aşılayan ve en önemlisi de bana güvenen hocam Sayın Prof. Dr. Abdurrahman KILIÇ’a teşekkür ediyorum.

Hayatımın boyunca bana destek olan, sevgilerini ve inançlarını hep yanımda hissettiren anne ve babama şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca düşünceleri ve deneyimleriyle tavsiyelerini, eleştirilerini benimle paylaşma nezaketi gösteren, cesaretlendirmeleriyle bana şevk veren Taner BULUT ve müstakbel eşim Fatih KARAARSLAN’a teşekkür ediyorum.

ELİF YÜKSEL

DÜZCE 2018

ÖZET

ORTAOKUL MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULUNUN İŞLEYİŞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEL, Elif

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman Kılıç

Haziran 2018 142 Sayfa

Bu araştırmada, ortaokullarda matematik ve fen bilimleri zümre öğretmenler kurullarının işleyişi incelenmiştir. Araştırma kapsamında “Zümre öğretmenler kurullarının işleyişiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?”, “Zümre öğretmenler kurulu toplantılarında yer alan görüşme konuları ve alınan kararlar nelerdir?” ve “Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları ile öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması ile ortaya çıkan sonuçlar nelerdir?” olmak üzere 3 tane alt probleme cevap aranmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması deseni” kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel araştırma tekniklerinden görüşme ve doküman incelemesi ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle 10 matematik ve 10 fen bilimleri öğretmeni olmak üzere toplam 20 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarından birer örnek incelenmek üzere alınmıştır. Araştırma verileri betimsel analiz ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın birinci alt probleminde öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin analizi sonucu elde edilen bulgular; “zümre öğretmenler kurulu toplantılarının işlevselliği”, “zümre öğretmenler kurulu toplantılarına duyulan ihtiyaç”, “ideal zümre öğretmenler kurulu ve zümre olmayı engelleyen durumlar”, “okulların, toplantıların ve öğretmenlerin etkililiğini arttırmaya yönelik tavsiyeler” olmak üzere 4 ana temaya ayrılmıştır. Ana temalar da kendi içlerinde alt temalara ayrılarak tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda toplantı tutanaklarında yer alan görüşme konuları ve alınan kararlar eğitim ve öğretim yılı başında, ortasında ve sonunda olmak üzere üç başlık altında incelenmiş; görüşülen gündem maddeleri ve alınan kararlar tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde belirtilen zümrelerde görüşülmesi gereken konular referans alınarak toplantı tutanaklarının analizinden elde edilen bulgular ile görüşmelerin analizinden elde edilen bulgular tablolara aktarılmış ve karşılaştırmaya gidilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarında güncel değişimlere uygun olmayan ve geçmişteki uygulamaların karşılığı olan gündem

maddeleri ve kararların yazılı olduğu, resmi evrakların çeşitli yerlerden hazır olarak alındığı sonucuna ulaşılmıştır. Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının amacına uygun yapılmadığı ve formalite gereği yapıldığı görülmüştür. Çeşitli faktörlerin öğretmenlerin zümre olmasını engellediğı, sosyal medyada yer alan zümre gruplarına yönelme olduğu, öğretmenlerin aslında zümre olmaya ihtiyaçları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarında genel olarak “ders planlarının düzenlenmesi”, “öğretim yöntem ve teknikleri” ve “ölçme değerlendirme” konularının ayrıntılı yazıldığı, “okulun çevre imkânlarının analizi” konusunun ayrıntılı yazılmadığı görülmüştür.

Araştırma sonunda elde edilen sonuçlara yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Zümre, Zümre Öğretmenler Kurulu, Toplantı, Toplantı Tutanakları, Matematik ve Fen

ABSTRACT

THE STUDY OF THE FUNCTIONING OF THE SECONDARY SCHOOL MATHEMATICS AND SCIENCE TEACHERS' BOARD

YÜKSEL, Elif

Department of Educational Sciences

Advisor: Prof. Dr. Abdurrahman Kılıç

June 2018, 142 pages

In this research, the functioning of the teachers' boards of mathematics and sciences in secondary schools was examined. Within the scope of the research, three sub-problems, namely, "What are the opinions of the teachers about the functioning of the teachers' board?", "What are the interview topics and the decisions taken at the board meetings?" and "What are the consequences of comparing the records of the teachers' board and the opinions of teachers?" were searched and answers were tried to be found to these problems.

Among the qualitative research methods, "case study design" was used in the research. The research data were collected through interviews and document reviews from qualitative research techniques. Within the scope of the research, semi-structured interviews were made with a total of 20 teachers including 10 mathematics teachers and 10 science teachers with the permission taken from the Provincial Directorate of National Education and one sample was taken from each of the records of the teachers' board meetings. Research data were analyzed through descriptive analysis and content analysis technique.

Semi-structured interviews were conducted with teachers in the first sub-problem of the research. Findings obtained after the analysis of the interviews were separated into four main themes such as "the function of board meetings", "the need for board meetings", "the ideal board of teachers and the situations that prevent the formation of groups", and the "recommendations to increase the effectiveness of schools, meetings and teachers". The main themes are presented in tabular form with

sub-themes separated in them. In the direction of the first sub-problem of the research, the interview topics and the decisions taken in the records of the meetings were examined under three headings at the beginning, middle and end of the academic year; the agenda items and the decisions taken are presented in tables.

According to the research findings, it has been concluded that the agenda items and decisions, which are not suitable for the current changes and which correspond to the past applications, have been written in the records of the board meetings, and the official documents have been obtained from various places. It has been observed that the board meetings are not held in line with the purpose and as formally required. It has been concluded that the various factors prevent teachers from becoming a board, teachers are directed to boards in the social media, and teachers actually need to be form a board. It has been observed that there is not much emphasis on "analyzing the school's environment possibilities", but teachers mostly focus on "arranging lesson plans", "teaching methods, techniques," and "assessment and evaluation" in the meetings of teachers' board.

Suggestions were made in line with the results obtained at the end of the research.

Keywords: Board, Teachers' Board, Meeting, Meeting Records, Mathematics and Science

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR	xvi
BÖLÜM-1	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM-2.....	5
LİTERATÜR	5
2.1. İlgili Çalışmalar.....	28
BÖLÜM-3.....	33
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33

3.2. Çalışma Grubu ve Veri Kaynağı	33
3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması	35
3.4. Verilerin Analizi.....	36
3.4.1 Geçerlilik ve Güvenilirlik	39
3.4.1.1. İç Geçerlilik (İnandırıcılık)	40
3.4.1.2. Dış Geçerlilik (Aktarılabirlik).....	40
3.4.2. Güvenilirlik	40
BÖLÜM-4.....	41
BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
4.1. Birinci Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	41
4.1.1. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının İşlevselliği	41
4.1.1.1. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Amacına Uygunluğu ...	42
4.1.1.2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Hazırlanma Şekli.....	42
4.1.1.3. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerekliliği	43
4.1.2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarına Duyulan İhtiyaç	44
4.1.2.1. Zümre ve Zümreler Arası İletişim ve İşbirliği	44
4.1.2.2. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Zaman Dilimleri.....	46
4.1.2.3. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Konular	47
4.1.2.4. Teknoloji ve İnternet Kullanımı.....	50
4.1.3. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu ve Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar	52
4.1.3.1. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı	53
4.1.3.2. Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar	55
4.1.3.2.1. Doğrudan Etkileyen Durumlar	55
4.1.3.2.1.1. ZÖK Toplantılarından Kaynaklanan Durumlar	56
4.1.3.2.1.2. Kişilerden Kaynaklanan Durumlar	57
4.1.3.2.2. Dolaylı Etkileyen Durumlar	59
4.1.3.2.2.1. Yöneticilerden Kaynaklanan Durumlar	59
4.1.3.2.2.2. Diğer Durumlar	61

4.1.4.Okulların, Toplantıların ve Öğretmenlerin Etkililiğini Artırmaya Yönelik Tavsiyeler.....	62
4.1.4.1.Zümre Öğretmenler Kurulu.....	63
4.1.4.2.Eğitimler.....	64
4.1.4.2.1.Öğretmen Eğitimleri.....	64
4.1.4.2.2.Üniversite Eğitimleri.....	66
4.1.4.2.3.Stajyer Öğretmenlerin Eğitimleri.....	67
4.1.4.3.Yönetim.....	68
4.1.4.3.1.Denetim.....	68
4.1.4.3.2. Okul İdaresi.....	70
4.1.4.4.Teknoloji ve İnternet.....	71
4.1.4.5.Üst Makamlara İletilecek konular.....	72
4.2.İkinci Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	73
4.2.1. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar.....	73
4.2.2. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar.....	85
4.2.3. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar.....	95
4.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	105
4.3.1. Öğretim Programı.....	105
4.3.2. Ders Planlarının Düzenlenmesi.....	106
4.3.3. Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	106
4.3.4. Ölçme Değerlendirme.....	107
4.3.5. Öğrenci Başarı Düzeyi.....	108
4.3.6. Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı.....	108
4.3.7. Okulun Çevre İmkânlarını Analiz.....	109
4.3.8. İşbirliği.....	110
4.3.9. Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi.....	110
4.3.10. Diğer.....	111

BÖLÜM-5	113
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	113
5.1. Sonuçlar	113
5.1.1. Uygunluk/Olumluluk Başlığına İlişkin Sonuçlar.....	113
5.1.2. Eksiklik/Olumsuzluk Başlığına İlişkin Sonuçlar	114
5.1.3. Birbirleriyle Tutarsız Sonuçlar.....	121
5.1.4. Verimli ZÖK İçin Öğretmen Önerileri Başlığına İlişkin Sonuçlar	122
5.2. Öneriler	124
5.2.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler	124
5.2.2.Yeni Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	125
BÖLÜM-6.....	126
KAYNAKÇA.....	126
BÖLÜM-7.....	136
EKLER.....	136
EK 1: Araştırma İzin Yazısı.....	137
EK 2: Zümre Öğretmenler Kuruluna İlişkin Öğretmen Görüşme Formu.....	138
EK 3: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-1	140
EK 4: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-2	141
EK 5: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-3	141
EK 6: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-4.....	142
EK 7: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-5	142

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bilgiler	34
Tablo 2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Ait Bilgiler	34
Tablo 3. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerekliliği	43
Tablo 4. Zümre ve Zümreler Arası İletişim	44
Tablo 5. Zümre ve Zümreler Arası İşbirliği	45
Tablo 6. Yönetmelikte Geçen Gündem Maddesi Konuları.....	47
Tablo 7. Yönetmelik Harici Gündem Maddesi Konuları.....	49
Tablo 8. Teknoloji ve İnternet Kullanımı	50
Tablo 9. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı.....	53
Tablo 10. ZÖK Toplantılarından Kaynaklanan Durumlar	56
Tablo 11. Kişilerden Kaynaklanan Durumlar	57
Tablo 12. Yöneticilerden Kaynaklanan Durumlar	60
Tablo 13. Diğer Durumlardan Kaynaklanan Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar..	61
Tablo 14. Zümre Öğretmenler Kurulu	63
Tablo 15. Öğretmen Eğitimleri	64
Tablo 16. Üniversite Eğitimleri	66
Tablo 17. Stajyer Eğitimleri.....	67
Tablo 18. Denetim.....	69
Tablo 19. Okul İdaresi.....	70
Tablo 20. Teknoloji ve İnternet.....	71
Tablo 21. Üst Makamlara İletilecek konular.....	72
Tablo 22. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler.....	73

Tablo 23. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular	74
Tablo 24. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular	75
Tablo 25. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular	76
Tablo 26. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular.....	77
Tablo 27. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular	78
Tablo 28. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular	78
Tablo 29. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analize İlişkin Bulgular	79
Tablo 30. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular	79
Tablo 31. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular	80
Tablo 32. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	80
Tablo 33. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri.....	81
Tablo 34. Öğretim Yılı Baş Toplantı Tutanakları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar	82
Tablo 35. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış Ve Kapanışında Yer Alan Maddeler.....	85
Tablo 36. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular	85

Tablo 37. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular	86
Tablo 38. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular	86
Tablo 39. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular.....	87
Tablo 40. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular	88
Tablo 41. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular.....	89
Tablo 42. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analiz Kullanımına İlişkin Bulgular.....	90
Tablo 43. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular	90
Tablo 44. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular	91
Tablo 45. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	91
Tablo 46. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri.....	92
Tablo 47. Öğretim Yılı Ortası Toplantı Tutanakları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar	93
Tablo 48. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler.....	96
Tablo 49. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular.....	96

Tablo 50. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular	97
Tablo 51. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular	97
Tablo 52. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular	98
Tablo 53. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular	99
Tablo 54. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular	99
Tablo 55. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analizine İlişkin Bulgular	100
Tablo 56. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular	100
Tablo 57. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular	101
Tablo 58. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular	101
Tablo 59. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri	102
Tablo 60. Öğretim Yılı Sonu Toplantı Tutanaqları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar	103
Tablo 61. Öğretim Programı	105
Tablo 62. Ders Planlarının Düzenlenmesi	106
Tablo 63. Öğretim Yöntem ve Teknikleri	107
Tablo 64. Ölçme Değerlendirme	107

Tablo 65. Öğrenci Başarı Düzeyi.....	108
Tablo 66. Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı	109
Tablo 67. Okulun Çevre İmkânlarını Analiz.....	109
Tablo 68. İşbirliği.....	110
Tablo 69. Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi.....	110
Tablo 70. Diğer	111

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

İKY: İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

ZÖK: Zümre Öğretmenler Kurulu

M: İlköğretim Matematik Öğretmenleri

F: Fen Bilimleri Öğretmenleri

MT: İlköğretim Matematik Dersi Zümre Tutanağı

FT: Fen Bilimleri Dersi Zümre Tutanağı

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

EKZY: Eğitim Kurumları ve Zümreler Yönergesi

BÖLÜM-1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739: madde 2).

Bu genel amaca ulaşabilmek için eğitim öğretim faaliyetlerinin toplu olarak yapıldığı okullara ihtiyaç vardır (Türk Dil Kurumu, 2017). Okulların başarısı eğitimin hedeflerine ulaşım ulaşmadığının bir göstergesidir. Hedeflere ulaşmada birçok öge rol oynamaktadır. Rol oynayan ögelerin başında ise öğretmenler gelir (Gökyer, 2011).

Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739: madde 43).

Okul öncesi ve ilköğretim kurumu öğretmenleri, kendilerine verilen grup/sınıf/şubede eğitim ve öğretim faaliyetlerini, eğitim ve öğretim programında belirtilen esaslara göre planlamak ve uygulamak, ders dışında okuldaki eğitim ve öğretim işlerine etkin bir biçimde katılmak ve bu konularda mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği [İKY], 2014: madde 43). Günümüz okullarında

öğretim hizmetlerinin daha nitelikli olması için öğretmenlerin planlı, programlı ve işbirliği içinde olması gerekir (Gökyer, 2011).

Okullardaki öğretim faaliyetlerinin genel amacı bir ülkenin geleceği olan çocukların bilgi, beceri ve tutum olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okullar bu amaçlarına nitelikli yönetici ve öğretmenler ile ulaşabilir. Bir okuldaki eğitim hizmetinin kalitesi okul yöneticilerinin yanında öğretmenlerin kalitesi ile de yakından ilgilidir (Ağdelen ve Ağdelen,2007).

İyi bir öğretmenin özellikleri arasında öğrencilere karşı açık görüşlü ve objektif olma, öğrencilerin beklenti ve gereksinmelerini dikkate alma, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme, eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma, yenilik ve gelişmelere açık, kendini sürekli yenileyebilme, toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme, eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından izleme, araştırmacı bir yapıya sahip olma, yüksek başarı beklentisi, genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgi ve becerisine sahip olma yer almaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Aynı okulda çalışan öğretmenlerin arasında işbirliği oluşturmak ve ortak çalışmalar yapılmasını sağlamak amacıyla ilkokullarda aynı sınıfta okutan öğretmenler, ortaokullarda aynı branşı okutan öğretmenler arasında bazı aralıklarla toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılar sayesinde öğretimde birlik ve beraberliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Hâlihazırdaki İKY madde 35'te "*Zümre öğretmenler kurulu; okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimi öğretmenlerinden, ilkokullarda aynı sınıfta okutan sınıf öğretmenleri ve varsa alan öğretmenlerinden, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise aynı alanın öğretmenlerinden oluşur. Zümre öğretmenler kurulu, öğretmenler kurulunda yapılacak çalışma planına uygun olarak eğitim ve öğretim yılı başında, ortasında, sonunda ve ihtiyaç duyuldukça toplanır.*" ibareleri yer almaktadır.

Zümre öğretmenler kurulunda öğretim programı, ders planlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme araçları, öğrenci başarı düzeyi, okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı gibi

hususlar görüşülerek okulun çevre imkânları analiz edilir ve iş birliği oluşturulur (İKY, 2014: madde 35). Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının yönetmelikte belirtilen bu amaçlarına ulaşmak için yetersiz ya da eksik kaldığı ve yüzeysel olduğu düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2016–2017 eğitim öğretim yılında belirlenen bir ildeki ortaokullarda görev yapan Matematik ve Fen Bilimleri Zümre Öğretmenler Kurulu çalışmalarını incelemektir. Araştırmanın problem cümlesi şu şekilde ifade edilmiştir: “Ortaokul matematik ve fen bilimleri zümre öğretmenler kurulunun işleyişi nasıldır?”

Ortaokul matematik ve fen bilimleri öğretmenleri ile gerçekleştirilen araştırmada şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Zümre öğretmenler kurullarının işleyişiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Zümre öğretmenler kurulu toplantılarında yer alan görüşme konuları ve alınan kararlar nelerdir?
3. Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları ile öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması ile ortaya çıkan sonuçlar nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, belirlenen bir ildeki ortaokullarda görev yapan matematik ve fen bilimleri öğretmenleriyle görüşme yapılmış ve öğretmenlerin dahil oldukları zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları incelenmiştir.

Okulların etkililiğine verilen önem her geçen gün artmaktadır. Okullarda görev yapan öğretmenlerin takım çalışması içinde olmaları okulların etkililiğinde büyük rol oynamaktadır. Bu açıdan bakıldığında en önemli katkıyı ZÖK’lerin sağlayacağı düşünülebilir. Takım çalışması, işbirliği, iletişim, paylaşım gibi özellikleri etkin hale getirebilecek oluşum zümre öğretmenler kurullarıdır. Zümre öğretmenler kurullarının

işleyişinin incelendiği bu çalışma, kurulların yeterliliğini, işlevselliğini, eksikliklerini ve karşılaşılan güçlükleri ortaya koymuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular zümre öğretmenler kurullarının toplantı tutanaklarında yer alan gündem maddesi ve kararlar ile ilgili yönetmeliğin karşılaştırma yapılması, uygulanma düzeyinin belirlenmesi, öğretmen görüşlerine göre mevcut durumun ortaya konması ve elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunulması açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada;

- Çalışmaya katılan ortaokul matematik ve fen bilimleri öğretmenlerinin yapılan görüşmeler esnasında samimi ve dürüst davrandıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- 2016-2017 eğitim öğretim yılı,
- Türkiye’de belirlenen bir ildeki ortaokullarda görevli olan ve görüşme yapılan matematik ve fen bilimleri öğretmenleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğretim programı: Bireye kazandırılması düşünülen davranışlar; bu davranışların nasıl kazandırılacağını, kazandırılıp kazandırılmadığının nasıl anlaşılacağını gösteren dokümana öğretim programı denir (Kılıç, 2009).

Zümre öğretmenler kurulu: Aynı dersi okutan branş öğretmenlerinin ders konularını ve öğrenci sorunlarını ele aldığı kuruldur.

BÖLÜM-2

LİTERATÜR

Dünyada meydana gelen sosyal, ekonomik, kültürel, teknolojik değişim ve gelişmeler sonucunda son yıllarda büyük bir bilgi artışı olmuş ve bunun sonucunda çağımız bilgi ve iletişim çağı haline gelmiştir. Bu değişim ve gelişmeler sayesinde eğitimin önemi git gide artmakta ve çağın gereklerine uygun bireyler yetiştirme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Akkoyunlu, 1995; Gedikoğlu, 2005; Mentiş Taş, 2004). Birçok yetenek ile dünyaya gelen birey, bütün ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşamını daha nitelikli hale getirmek için eğitim adı verilen yetiştirilme sürecine girer (Azar, 2011; Temizyürek ve Aksoy, 2016). Eğitim sayesinde çağımızda meydana gelen bu değişim ve gelişmelere ayak uydurabilecek bireyler yetiştirilebilir (Mentiş Taş, 2004). Millettin maddi manevi unsurlarını geleceğe taşıyan eğitim, bir toplumun çağdaş yaşamında ve geleceğe yönelik planlamalar içindeki en etkili ve önemli bir kavramdır.

Azar'a göre eğitim, insanoğlunun yaradılışından bu yana süregelen vazgeçilmez bir olgudur (Azar, 2011). Potansiyeli ve ihtiyacı gereği eğitime muhtaç olan insan, hep birileri tarafından eğitilmiştir. Bu iş, topluma hakim olanlar tarafından üstlenilmiştir. Günümüzde ise devlet tarafından gerçekleştirilmektedir. Burada yapılan iş planlı, amaçlı ve kasıtlıdır (Kılıç, 2009). Eğitim sonucunda bireyin kazandığı davranışlarında değişim ve gelişim olması beklenmektedir (Demirel, 2012).

Eğitim, kişileri değişen toplum yapısına uyumlu hale getirmek, kişiyi en iyi şekilde yetiştirmek gibi önemli amaç ve işlevler üstlenmektedir (Gültekin, 2017). Eğitim sürecinde birey bazı bilgi ve beceriler kazanır; duygu, düşünce vb. değişim yaşanır; süreç içerisinde kişiliğinde farklılaşma meydana gelir, yaşantı geçirip tecrübe kazanarak birey gerçek yaşama hazırlanır (Fidan, 2012; Göçer, 2016). Bireyin gelişim ve değişim içerisinde yer alması, gerçek yaşama uyumlu hale gelmesi eğitimin işlevini yerine getirdiğinin göstergesidir (Göçer, 2016)

Günlük yaşamda eğitim denildiğinde ilk akla gelen yer okullardır. Oysaki okul dışında da yetişkin ve gençlerin sosyalleşmesi ve topluma uyum sağlaması için kısa süreli eğitim veren çeşitli kurumlar da mevcuttur. Zira insan, doğası gereği her an öğrenmeye hazır ve muhtaç bir varlık olarak diğer canlılardan ayrılmakta, bu fark gereği de eğitimini ailede, iş hayatında, askerde vb. insan topluluğunun bulunduğu her yerde almaktadır (Fidan, 2012).

Davranış değişikliği meydana getirme süreci olan eğitim, içinde bulunduğu duruma ve zamana göre farklılık göstermektedir. Bazı eğitimler gelişigüzel meydana gelirken bazı eğitimler ise plan ve program çerçevesinde meydana gelir. Bu kapsamda eğitim, informal ve formal olmak üzere ikiye ayrılır. Kendiliğinden meydana gelen eğitim informal, plan ve program dâhilinde meydana gelen eğitim formal olarak tanımlanır.

Formal eğitim belli bir amaç doğrultusunda önceden belirlenmiş program çerçevesinde planlı olarak yapılır. Formal eğitimin uygulayıcısı olan öğretmenler, eğitimi başından sonuna kadar planlar, uygular, izler, eğitim sürecinde ve sonunda değerlendirmelerde bulunur. Okullarda uygulanan eğitim formaldir (Fidan, 2012). Öğretim, daha çok okulda veya nispeten yapısal hale gelmiş bir ortamda oluşan örgün eğitimi ilgilendirmektedir (Laska ve Gürbüzürk, 1984).

Bireye kazandırılması düşünülen davranışlar; bu davranışların nasıl kazandırılacağını, kazandırılıp kazandırılmadığının nasıl anlaşılacağını gösteren dokümana öğretim programı denir. Okullarda öğretimi gerçekleştirmek için “öğrenci, öğretmen ve öğretim programı” üç temel öğedir (Kılıç, 2009). Öğretmen ile öğretim programı arasındaki ilişki eğitim sistemini yakından etkilemektedir. Çünkü öğretmen, öğretim faaliyetlerini öğretim programı ışığında uygulayan kişidir. Öğretmenler, öğretim programını ilkelere uygun olarak uygulama sorumluluğunda olduklarından programların geliştirilme ve uygulanma sürecinde etkin bir yere sahiptirler. Öğretmenler programı gerektiği gibi uygulayamazsa istenen verim ve başarı da elde edilemez. Bunun için öğretmenler en az “uygulama” düzeyinde programa hâkim olurlarsa yaşanabilecek olumsuzlukların da önüne geçilmiş olur (Altunoğlu ve Atav, 2005; Taşdemir, 2006).

İnsanlar hayatlarını devam ettirmek, ortak amaçları gerçekleştirmek, işbirliği yapmak gibi ihtiyaçları sonucu “örgüt” denilen yapı ortaya çıkmıştır (Yagız, 2016). Toplumlar başardıkları işlerin tümüne, modern toplumun en önemli öğeleri haline gelmiş olan örgütler sayesinde ulaşırlar (Ağdelen ve Ağdelen, 2007). Eğitim sisteminin üzerine düşen görev ve işlevlerini istenen biçimde yapabilmesi, bunları yapabilecek kapasite ve nitelikte örgütlenmesi ile mümkündür (Balcı, 2000). Amaçlara daha planlı bir şekilde ulaşılmasını kapsayan öğretim programının uygulandığı yer olarak ilk akla gelen, bir örgüt sistemi olan okullardır. Eğitimin bütün birey ve toplumların temel amacı haline gelmesi, eğitim sürecini belirli plan ve programlar dâhilinde yürüten okul sistemini zorunlu kılmaktadır (Akpınar ve Özer, 2008).

Okul bilgiyi üreten, sunan ve yayan bir örgüttür. Okul, yeniliklere ve gelişmeye açık, bireye ve bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım eden bir eğitim örgütü olmalıdır (Ayık ve Ada, 2009). Bir örgüt olan okul, eğitim sisteminin hedeflerine ulaşmasında kullanılan en işlevsel öğesidir (Gürsoy, 2016).

Okullar üzerine düşen görevleri öğretim programları aracılığı ile sağlamaktadır. Öğretmenler öğrenme-öğretme sürecinde programın yol göstericiliğine göre hareket etmelidir. Programı uygularken de öğrenilecek konu, öğrenci özellikleri, öğrenci aileleri, okulun fiziki imkânları ve çevre analizine göre sürece yön vermelidir. Programlar zaman içinde değişiklik göstermek zorundadır. Bu değişikliğin sebebi ihtiyaç ve beklentiye cevap verebilmektir. Eğitimde büyük rol oynayan öğretmenler iyi bir eğitim alma, gelişim ve değişimlere açık olma, sürekli kendini geliştirme çabası içinde olmalıdır. Yeterli düzeyde eğitim almayan öğretmenlerin en ideal programla bile başarı sağlaması beklenemez. Başarı, programın uygulayıcısı öğretmenlerin planlı, programlı, işbirlikçi, bilinçli çabalarıyla mümkündür (Özkan vd., 2005).

Okulların üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için öğrenme-öğretme faaliyetlerini uzun ve kısa vadede planlayıp, sürdürmesi gerekir. Planlama sayesinde öğrenme-öğretme faaliyetlerinin nasıl yürütüleceği önceden ortaya konulur. Öğretim etkinliklerinin büyük oranda öğretim programları çerçevesinde yürütülen ülkelerde program ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun

programların uygulamadaki başarısı büyük oranda etkili ve verimli bir planlamaya bağlıdır (Akpınar ve Özer, 2008).

Öğretmen planlamayı yapan ve uygulayan kişi konumundadır. Öğretimi planlama öğretmenlerin mesleki yeterlikleri arasında yer alır. Eğitim faaliyetlerinin etkili şekilde planlanmasında öğretmenin bu konudaki bilgi, beceri ve tutumu ön plandadır. Öğretmenin, planlamanın öğretim içerisindeki önemini bilmesi ve olumlu tutum içinde olması büyük önem taşır. Fakat bu tek başına yeterli değildir. Etkili bir planlama için okul müdürü ve müfettişlerin de gerekli materyal ve ortam sağlama konusunda destek ve rehberliği gerekmektedir (Akpınar ve Özer, 2008).

Bilgi toplumunda birey, toplum ve diğer paydaşların sürekli gelişim göstermesi sonucunda eğitim örgütlerinden beklentiler de farklılaşmakta ve örgütler sürekli gelişmek durumunda kalmaktadır (Ayık ve Ada, 2009). Teknolojide meydana gelen hızlı değişim ve gelişim okulların da yenilenmesini ve amaçlarını bu değişim ve gelişime uygun olarak yeniden gözden geçirmesini gerekli kılmıştır. Başarılı örgütler sıradan örgütlerden farklı olarak hızlı değişim ve gelişimlere ayak uydurabilmektedir (Çalık, 2003)

Bir örgüt olan okulda, yapılandırmacı yaklaşıma göre sadece tepeden birinin düşünmesi ve okulun diğer öğelerinin onu izlemesi yeterli değildir. Okulun üyelerinin hep birlikte vizyon ve amaçları gerçekleştirmeleri ve bir bütün şeklinde öğrenmeleri önemlidir (Ensari, 1998; Terzi, 2011). Bu eğitim anlayışında bilginin üretildiği, paylaşıldığı, herkesin deneyimlerini paylaştığı ve birbirinden öğrendiği bir okul kültürü benimsenmektedir. Bu özelliklere sahip okul kültürü “öğrenen örgüt” yönetim felsefesinde kendini bulabilir. Öğrenmenin temel değer olarak kabul edildiği öğrenen örgütlerde bilgi aktarılmaktan ziyade üretilir, herkes bireysel veya takım olarak öğrenir (Terzi, 2011).

Öğrenen organizasyonlarda liderler öğrenmeden sorumludur. Liderlerin görevi öğrenme sürecini tasarlamak ve okulları öğrenen örgüt statüsüne taşımaktır (Çalık, 2003; Ensari, 1998). Öğrenen okullarda tüm çalışanlar okulun sürekli gelişmesi, iyileşmesi, problemlerin belirlenmesi ve çözüm görevini üstlenerek ortak bir amaç

etrafında aktif şekilde rol alırlar. Öğrenen örgüt olan okullarda öğretmenler bilgiyi aktarma rolünden öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak rehber olma rolüne geçmiştir. Öğrenen okullarda, öğretmen öğrencilere sorgulamayı, araştırmayı, incelemeyi öğreten kişidir. Bu okullarda herkes öğrenme sürecine katılır ve herkes birbirinden öğrenir. Öğrenen okullarda rekabetçi anlayış değil işbirlikçi ve paylaşımcı anlayış hâkimdir. Öğrenci merkezli yaklaşımın benimsendiği bu okullarda öğretim programları öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine göre düzenlenir. Öğrenen okullarda, öğrenci, öğretmen ve yönetici öğrenme sürecine birlikte katılırlar ve sürekli öğrenme söz konusudur. Öğrenciler de sadece bilgi aktarılan biri değil, yönetime ve öğrenmeye aktif olarak katılan bireydir. Öğrenen okullarda öğrencilerde öğrenme heves ve isteği oluşturulur (Çalık, 2003).

Bilgi toplumunda okul, öğretmen ve yöneticilerin etkili olabilmeleri için örgütsel öğrenmeye aktif katılımları şarttır. Eğitim kurumlarında bireysel öğrenmeden çıkıp örgütsel öğrenmeye geçiş önem kazanmaktadır. Öğrenen okullarda paylaşımcı ve takım ruhu olması gerekir. Bu okullarda bireyler birlikteliğe, paylaşımına, takım ruhuna yönlendirilmelidir (Çalık, 2003). Çalışanlar işlerini yaparken birbirlerinin bilgi ve deneyimlerine daha fazla ihtiyaç duymaya başlamışlardır. Çalışanları takım ruhu ile etkili ve verimli çalışan örgütler, daha başarılı olmaktadır (Demirtaş, 2005). Bireysel çabalardan çok takım çalışmalarının başarıyı getireceği yapılan çalışmalarla ortaya konmaktadır (Lolis, 2014; aktaran: Sertkaya, 2016). Bir örgütün sağlıklı işlemesi etkili ve verimli sonuçlar elde edilebilmesi için örgüt üyelerinin katılımının geniş çapta olması ve takım çalışmalarının yapılması büyük önem taşımaktadır (Çetin ve Yaman, 2004). Ülkemizde okulların yapısı takım çalışmasına uygundur. Yönetici, okullardaki kurulların takım olarak çalışması için uygun ortamları sağlamalıdır (Sertkaya, 2016).

Takım; meslek, davranış, durum vb. yönlerden birbirine uyan kimselerin oluşturduğu topluluktur. Görev bakımından birbirini tamamlayan kimselerin topluluğu, ekiptir (TDK, 2018). Takımlar amaçları gerçekleştirmeye odaklıdır. Takımlarda ortak amaçlara ulaşmak için birlikte çalışma isteğinin olması takım olmanın gereklerindedir. Eğitim örgütü olan okullarda takım çalışması büyük bir

öneme sahiptir. Okulların belirlenen amaçlara ulaşması için, okulun amaçlarını benimseyen, bu amaçlar için diğer çalışanlarla işbirliğine giden, gerçek başarıya takım ruhu ile gidilebileceğini bilen çalışanlara ihtiyacı vardır. Okullarda yapılan iş, birliktelik ve işbirliği gerektirdiğinden takım çalışması oldukça önemli bir yere sahiptir. Okullardaki tüm çalışanların takım halinde çalışması amaçlara ulaşmayı hızlandıracak ve kolaylaştıracaktır. Bunun için öncelikle okul çalışanlarına takım ruhu kazandırılması gerekir (Demirtaş, 2005).

Okul içindeki personelin eğitimciler ile eğitimcilerin kendi arasında, personel ve öğrenciler ile yine aynı şekilde öğrencilerin birbirleriyle ve okul içindeki tüm diğer bireyler ile kurduğu takım çalışması sayesinde okulların önceden belirlenmiş hedeflerine ulaşmaları mümkündür (Satman, 2013; Sertkaya, 2016). Okulda bulunan çeşitli kurulların doğru ve etkili çalışması takım çalışmasını gerektirir. Yani öğretim kurumlarında takım çalışmasına uygun kurulların olduğu söylenebilir. Yönetici de mevcut kurul ve komisyonlardan daha iyi şekilde faydalanılması için uygun ortamlar hazırlamalıdır (Sertkaya, 2016). Öğretmenlerde takım çalışması bilincinin oluşması için okullardaki kurulların takım şeklinde çalışması gerekir (Sertkaya, 2016).

Bir okulda öğretmenler arası iletişim ve işbirliğinin olması olumlu bir okul iklimi oluşmasına katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan okullarda öğretmenler arası etkili iletişimin gerçekleşmesi önemlidir (Sertkaya, 2016). Okullardaki profesyonel oluşum, işbirliğini de içeren çeşitli koşullar ile ortaya çıkar ve bu da öğretmenlerin birlikte çalışması gerektiğini vurgular (Kruse, 1996). Öğretmenler işlerini profesyonel olarak yapmaya devam edebilmek için öğrenmeye ve gelişime açık olmalı işbirliği uygulamalarını araştırmalıdır (Ferguson, 2006). Öğretmenlerin birbirleriyle ve okullarıyla olan bağlılık hissi öğretimin etkinliği açısından zaruridir. Karşılıklı destek ve bireysel sorumluluk duygusu öğretmenlerin işbirliği ile artmaktadır (Kruse, 1996). Öğretmenlerin birbirleriyle etkileşime girmesi değişimi kolaylaştırır. İşbirliği, öğretmenlerin sınıf uygulamalarını analiz etme ve geliştirme becerilerini artırır ve artan iş doyumunu sağlar (Fullan, 2005).

Okul kültürü ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki vardır. Okul içerisinde yöneticilerin öğretmenlerle ve öğretmenlerin öğretmenlerle işbirliği içinde olmaları

öğrenci başarısını ve verimliliği artıran etkenler arasındadır. Güçlü okul kültürüne sahip okullarda öğrenci başarısı arttığı, aksi durumlarda öğrenci başarısının düştüğü görülmüştür (Demirtaş, 2010). Bu bakımdan okullar ve okullarda yer alan kurullarda sağlıklı ve etkili iletişim ve işbirliği gerçekleşmesi için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır (Sertkaya, 2016).

Toplumların geleceği, geleceğin yetişkinlerinin ilk yıllardan itibaren amaçlı ve nitelikli yetiştirilmelerine bağlıdır. Bunun için öğrenme-öğretme faaliyetleri önemli rol oynamaktadır. Eğitimde başarı için eğitimi etkileyen tüm unsurların en üst niteliğe sahip olması gerekir (Kavcar, 1980). Eğitim sistemi, içinde bulunduğu toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik değerlerine bağlı olarak kurulur ve toplumun eğitimden beklentilerine cevap verme sorumluluğundadır (Azar, 2011). Türk Eğitim Sisteminin amacı *“Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak, milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk ulusunu çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır.”*(Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739: madde 2). Eğitim sisteminde yer alan bütün parçaların görevlerini yerine getirmeleri, eğitimin hedeflerine ulaşabilme ve verim elde edebilmede temel unsurdur. Öğretmen, öğrenci, yönetici, okul, aile, çevre vb. unsurlar eğitim sisteminde bir bütünün parçalarıdır (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007).

Eğitim sisteminin hedeflerine ulaşabilmesi için başarılı ve başarısı süreklilik arz eden eğitim kurumlarına ihtiyaç vardır. Temeli insan ilişkilerine dayalı olan eğitim kurumlarının üç önemli ana kaynağı öğretmen, öğrenci ve yöneticidir. Okullar, nitelikli yönetici ve öğretmenler sayesinde toplumdaki amaçlarını yerine getirirler. Ülkelerin kendi toplumunun özelliklerine göre belirledikleri öğrenme-öğretme faaliyetlerini gerçekleştirmelerinde, eğitim kurumlarının hedeflerine ulaşmalarında, eğitim sisteminin önerdiği çalışmaların uygulayıcısı ve toplumun beklentilerini yerine getirmelerinde rol oynayan en stratejik ögesi öğretmenlerdir. Çünkü öğretmenler, öğrencilerin eğitiminden birinci dereceden sorumlu olan kişidir (Ağdelen ve Ağdelen, 2007; Azar, 2011; Göker ve Gündüz, 2017; Gökyer, 2011; Kavcar, 1980; Temizyürek ve Aksoy, 2016).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununda Öğretmenlik “*Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.*” Buna bağlı olarak “*Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifade etmekle yükümlüdürler.*” şeklinde devletin öğretmenlerden temel beklentisi ifade edilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739: Madde 43). Ayrıca öğretmenliğin genel kültür, pedagojik formasyon, özel alan bilgi ve becerisi gerektiren bir meslek olduğu ifade edilmiştir. İnsanlık tarihi boyunca öğretmenlik, toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarıcısı ve bilgi ile bilgiye talepte bulunanlar arasında bir köprü olduğu için en saygın meslekler arasında yer almıştır (Akyıldız, 1989).

Öğretmenlik bireyle ve bireyin davranışlarıyla direkt temas kuran, bu davranışlarda etkili olabilen bir meslektir. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre meslek, “Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Bu açıdan bakıldığında öğretmenlik mesleği mesleklerin mesleği olarak tanımlanabilir. Çünkü öğretmenlik mesleği diğer mesleklerin öğretilmesinde kilit noktada rol oynar. Bu nedenle öğretmenlik mesleğinin sağlıklı oluşmadığı toplumlarda diğer mesleklerin de sağlıklı olması beklenemez (Türer, 2006). Bilgi toplumunda artan bilgi birikimi meslekte uzmanlaşmayı, meslekte uzmanlaşma ise mesleklere ait alt dalları beraberinde getirmiştir. Bu alt dallarda hizmetin profesyonel kişiler tarafından verilmesi gerekmektedir. Bu gereklilik okullaşmanın toplumun geneline yayılmasının önünü açmıştır. Öğretmenler, toplumun beklentilerini yerine getirmedeki en önemli faktördür (Azar, 2011).

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte öğretmen öğrenci arasındaki geleneksel ilişki günümüze uyarlanmış, yeniden şekillenmiştir. Artık öğrencilerin de araştıran, sorgulayan, problem çözebilen, öğrenmeyi öğrenen, üreten vb. özelliklere sahip olması beklenir. Öğretmenin rolü artık bilgisini aktaran değil bilgisini paylaşan, paylaşma isteği uyandıran ve bilgiyi yönlendirip rehber olan, eksikliklerinin farkında olan, eksikliklerini kapatma yolunu arayan olmalıdır (Akkoyunlu, 2002; Işık vd., 2010; Şen

ve Erişen, 2002). Yeni öğrenme modellerinde öğretmenlerin öğrenciye rehberlik yapması ve destekleyici olması ön plandadır (Yaycı, 2016).

Her mesleğin kendine özgü nitelikleri, yeterlilikleri, değerleri, eğitim biçimi ve ölçütleri vardır (Özabacı ve Acat, 2005). Nitelik tüm meslekler için olmazsa olmazdır. Fakat öğretmenlerin niteliği ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü nitelik sahibi olmayan öğretmenlerin sebep olacağı zarar kuşaklar boyu sürüp gider. Bu da toplumsal yaşayışı büyük derecede etkiler (Kavcar, 19801). Nitelikli öğretmenler sayesinde bireylerin etkili ve verimli bir eğitim almaları ve nitelikli bireylerin yetişmesi mümkündür (Azar, 2011). Planlanan eğitim hedeflerine ulaşabilmek için öğretmen niteliklerinin de içinde bulunduğumuz çağa uydurulması gerekmektedir (Yurdatapan, 2010). Nitelikli öğretmen, öğretme-öğrenme sürecini etkili ve verimli olacak şekilde tasarlayan ve uygulayan kişidir. Öğretmen bu süreçte öğrencinin öğrenmesini temele alır fakat kendisi de öğrenen bir kişi durumundadır (Göçer, 2016). Yani karşılıklı bir etkileşime söz konusudur.

Eğitim sayesinde bireyin ve toplumun gelişimi sağlanmaktadır. Daha güçlü bir toplum için kaliteli eğitime bunun için de yeterlikleri en üst seviyede olan öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini seçen kişilerin bu görevi layıkıyla yerine getirebilmeleri için bazı yeterliliklere sahip olması gerekir (Şişman ve Acat, 2003). Öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler artan sorumluluk ile değişim göstermektedir. Öğretmenlerin yeterlilik düzeyi öğrenmenin sağlanması açısından önemli yere sahiptir (Karacaoğlu, 2008).

Tüm mesleklerde kişilerin mesleğini başarı ile yerine getirmesi için sahip olması gereken temel özellikler vardır. Bu özellikler eğitim sisteminin amaçlarına, okulun vizyon-misyonuna, okulun çevre özelliklerine, velilerin beklentilerine, okulun hedeflerine, yönetici ve öğretmenlerin vizyonuna göre değişiklik gösterebilir. Öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum, değer gibi yönlerden sahip olmaları istenilen özellik ve niteliklere öğretmen yeterlikleri denir. Öğretmenlik mesleğinde de kişilerin sahip olması gereken temel özellikler meslek ile ilgili kurum, kişi ve gruplar tarafından belirlenebilmektedir. 1900'lü yılların ortalarında eğitim fakültelerinde gündeme gelen yeniden yapılanma çalışması ile konu alanı bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür

öğretmenlerin yeterlik sahibi olmaları için öngörülen alanlardır (Çelikten vd., 2005; Oktay, 1991; Özabacı ve Acat, 2005; Şişman, 2009). Ausubel'e göre (1969) bir öğretilende aranan nitelikler: Zihinsel yeterlik, alan bilgisi, akademik hazırlık, gelişim ve öğretim bilgisi ve istenilir kişisel özellikleridir (Ausubel, 1969; aktaran: Akyıldız, 1989). Kişisel yeterlilik; sorumluluk, yaratıcılık, sorunları çözüme becerisi, eleştirel düşünme, ekip içinde çalışma, değişimlere açık, anlayışlı olma, merhamet, hoşgörü, sosyal ilişkiler ve ahlaki değerler şeklinde tanımlanabilir. Alan yeterliliği; kendi branşıyla ilişkili mesleki bilginin nitelik ve niceliğinin gerekli olması anlamına gelir. Eğitsel yeterlilik; kendi konu alanında uygun öğretim stratejisi, yöntem, teknik, araç-gereç kullanma, sınıf yönetme, öğrencilerle iletişim, planlama ve değerlendirmelerde yeterlilik gibi özellikleri içerir (Bek, 2007). Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından öğretmen yeterlilik alanlarına ilişkin belirlenen bazı ilkeler: Diğerleriyle birlikte çalışma, bilgi ve teknolojiyle çalışma, toplumla ve toplum içinde çalışma şeklindedir (Şişman, 2009).

Milli Eğitim Temel Kanunu öğretmen mesleki yeterlilikleri üç başlık altında ele alınmıştır. Bunlar (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739):

1. Genel Kültür: Kendi kültürüne ait olması konusunda kesin çizgilerle sınıflandırılmamış, tarih çizgisinde kendine bir yer bulmuş olayların bilinmesi olarak adlandırılır.
2. Pedagojik Formasyon: Bir kişinin öğretmenlik mesleğini icra edebilmesi için eğitim ve öğretim faaliyetleri ile ilgili alması gereken eğitim olarak tanımlanabilir. Bu eğitim; öğretim sürecini planlama, sürece çeşitlilik getirebilme, öğretim süresini etkili kullanma, katılımcı öğretim ortamı düzenleme, öğrencilerdeki gelişimi izleme gibi yeterliklerin tümünü kapsar (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739; Acarbaş, 2011).
3. Özel Alan Eğitimi: Öğretmenlerin öğretim yapacağı alana özgü sahip olması gereken yeterliklerdir.

Bu yeterlilikler öğretmenliğin gerektirdiği görev ve sorumlulukları gerçekleştirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, anlayış, beceri ve tutumları

ifade etmektedir (Yıldızlı, 2011). Bu niteliklerin kazanılabilmesi için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmelerinin sağlanması esastır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739).

MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü öğretmenin kendi gelişim alanını belirleyip, bu alanda gelişimini sağlamak için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları içeren “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ve ilköğretim kademesi öğretmenlerine yönelik “Özel Alan Yeterlikleri” geliştirilmiştir. Buna göre İlköğretim matematik öğretmeni özel alan yeterlikleri 6 yeterlik alanındaki 24 yeterlik ve bu yeterliklere 152 ilişkin yeterlik göstergesinden oluşmaktadır. Fen Bilimleri öğretmeni özel alan yeterlikleri 5 yeterlik alanındaki 24 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 132 yeterlik göstergesinden oluşmaktadır (MEB,2017).

Geliştirilen Özel Alan Yeterliklerinde:

- Yeterlik alanı,
- Kapsam,
- Yeterlikler,
- Performans göstergeleri bulunmaktadır (MEB,2017).

Her bir yeterlik için, ilköğretim programları esas alınarak A1, A2, A3 olarak düzeylendirilen performans göstergeleri belirlenmiştir. A3 düzeyi A2 ve A1 düzeylerini, A2 düzeyi de A1 düzeyini kapsar (MEB,2017).

A1 Düzeyi: Öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir (MEB,2017).

A2 Düzeyi: Öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir (MEB,2017).

A3 Düzeyi: Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir. Bu düzeydeki performans göstergelerine sahip olan öğretmen, özgün yorumuna dayalı yeni uygulamalarla alanına katkı sağlayabilir; meslektaşları, veliler, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurumlarla sürekli işbirliği yapabilir (MEB,2017).

Öğretmenlerin öğretme işini daha etkili yapabilmeleri için sahip olması gereken standartlar ve bunların uygulanışı ülkeler arasında farklılık gösterse de ortak hedef en iyi öğretimi ve öğretme ortamını sağlamaktır (Özer ve Gelen, 2008).

MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü 2017 yılında “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”ne ilişkin yaptığı çalışmada daha önce hazırlanan tüm çalışmalar ile farklı ülkelere ait yeterlik dokümanları incelenerek konuya ilişkin kavram ve terimler üzerinde ortak bir anlayış oluşturulmaya çalışılmıştır (MEB,2017). Bu kapsamda ulusal ve uluslararası uzmanlar, akademisyenler, öğretmenler ve çok sayıda katılımcının bulunduğu çalıştaylar, pilot uygulamalar ve paydaş görüşleri neticesinde,

- a) Kişisel ve meslekî değerler- meslekî gelişim,
- b) Öğrenciyi tanıma,
- c) Öğrenme ve öğretme süreci,
- d) Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme,
- e) Okul, aile ve toplum ilişkileri,
- f) Program ve içerik bilgisi

olmak üzere 6 ana yeterlik alanı, bu yeterliklere ilişkin 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” belirlenmiştir. Daha sonra eğitim alanındaki gelişmeler ve eğitim sistemindeki gelişmelere uyum sağlayabilmek adına “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri”ni

güncelleme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Güncelleme çalışmalarına yönelik çok sayıda paydaşın görüşüne başvurulmuştur ve geniş ölçekli bir katılım ile güncellenmiştir. Bu kapsamda Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri “mesleki bilgi”, “mesleki beceri”, ve “tutum ve değerler” olmak üzere 3 yeterlik alanı ve bunlar altında yer alan 11 yeterlik ve yeterliklere ilişkin 65 göstergeden oluşmaktadır (MEB,02017). Yeterlikler şunlardır (MEB,2017):

1. Mesleki Bilgi

- 1) Alan bilgisi
- 2) Alan eğitimi bilgisi
- 3) Mevzuat bilgisi

2. Mesleki Beceri

- 1) Eğitim öğretimi planlama
- 2) Öğrenme ortamları oluşturma
- 3) Öğretme ve öğrenme sürecini yönetme
- 4) Ölçme ve değerlendirme

3. Tutum ve Değerler

- 1) Milli, manevi ve evrensel değerler
- 2) Öğrenciye yaklaşım
- 3) İletişim ve işbirliği
- 4) Kişisel ve mesleki gelişimdir

Öğretmenlerde olması istenen yeterlik alanlarına baktığımızda öğretmenlerin hizmet öncesinde tam donanımlı olarak yetiştirilmeleri ve hizmet içinde de mesleki gelişimlerini devam ettirmeleri öncelikli alanlardan olması gerekir.

Gelişmiş ülkeleri diğer ülkelerden avantajlı hale getiren en önemli etken eğitilmiş insan gücüdür. Bu sebeple öğretmenlik mesleği ve öğretmenler ülke için büyük önem taşımaktadır. Ülkelerin kalkınmasının temelinde bulunan eğitilmiş insan gücünü yetiştirmek, öğretmenlerin ve öğretmenlik mesleğinin sorumluluğundadır. Çağın gerekleri doğrultusunda birey yetiştirmeleri istenen öğretmenleri de bu doğrultuda eğitmek ülkelerin temel görevlerindedir (Özer ve Gelen, 2008).

Öğretmenlik mesleği çağın ve toplumun ihtiyaçlarından etkilenen, dinamik, sürekli değişen ve gelişen teknolojik gelişmelerden etkilenen bir meslektir. Bilim, teknoloji, kültür ve sosyal hayattaki değişimler öğrenme-öğretme uygulamalarını değiştirmekte ve öğretmenlerin bu değişime uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu değişiklik paralelinde öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirme sürecine farklı bir içerik kazandırmıştır. O halde bu yönde öğretmenlerin geliştirilmesine önem verilmelidir (Azar, 2011; Çelikten vd., 2005; Özkan vd., 2005). Bu süreç içerisinde öğretmenlerin eğitimi sadece hizmet öncesinde sınırlı kalmaz. Öğretmenin günün şartlarına uygun bir şekilde öğretim faaliyetlerini yürütmesi için sürekli öğrenmesi gerekir. Mesleğe devam ederken de istihdam edildikleri kurumlar tarafından düzenlenen etkinliklere veya kendi kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir (Çelikten vd., 2005; Şişman ve Acat, 2003: 237). İyi bir öğretmenden kendisini kişisel ve mesleki açıdan sürekli geliştiren, yeniliklere açık gelişim için karşısına çıkan fırsatları değerlendiren ve olanakları araştırması beklenir (Seferoğlu, 2004). Öğretmenler, meslek yaşamları boyunca “yaşam boyu öğrenen birey” özelliği taşımaktadırlar (Özer, 2008). Yenilikçi öğretmen aldığı eğitimi öğretmenliğe hazırlık olarak görür ve sistematik bir şekilde öğrenmesine devam eder (Akyıldız, 1989).

Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun en iyi öğrenme ortamlarının sağlanması için mesleki açıdan iyi yetişmiş öğretmenler sayesinde mümkündür. Fakat öğretmenlerin birçok yönden farklı öğrenciler ile karşılaşmaları onları farklı yöntem ve teknikleri uygulamalarını gerektirmektedir. Öğretmenlerin bireysel olarak farklı sorunlara tam anlamıyla yeterli gelemeyeceği düşünüldüğünde mesleki gelişim olarak sürekli bir desteğin önemi büyüktür. Mesleklerinde başarılı olan öğretmenlerin kendilerine olan güveni daha yüksektir. Bunun sonucunda daha başarılı olmak adına

kendilerini geliştirmek için daha çok çaba sarf ederler. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin gerekliliğine inanmaları gerekir. Bir eğitim hazırlanırken öğretmenlerin ihtiyaçları belirlenmeli bu doğrultuda mesleki gelişim programları hazırlanmalıdır (Seferoğlu, 2004).

Öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmelerini sağlamak ve geliştirmeye dönük gereksinmelerini karşılamak, mesleki gelişimin temel amacıdır. Bu amaca göre öğretmenlere yönelik mesleki gelişimin amaçları şöyle sıralanabilir (Özer, 2008):

1. Öğretmenlerin eğitim anlayışlarını yenilemek ve zenginleştirmek
2. Öğretmenlerin öğretim yöntemleri ile teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirmek
3. Öğretmenlerin alan bilgilerini artırmak ve güncellemek
4. Öğretmenlerin mesleki saygınlık ve doyumlarını artırmak
5. Öğretmenlerin mesleklerinde yükselmelerine yardım etmek
6. Öğretmenlerin çalıştıkları okulun gelişimine katkıda bulunmalarına olanak sağlamak

Öğretimde öğretmenler hizmet öncesi dönemde aldığı teorik eğitimleri uygulamaya dönüştürmez ve dinamik olmazsa öğretim programı, yöntem, teknikler, araç-gereçler, istenilen etkiyi gösteremezler (Özabacı ve Acat, 2005: 213; Özkan vd., 2005).

Eğitim sistemlerinin temel hizmet birimleri okullar, okulların temel hizmet birimleri ise sınıflardır. Sınıflarda ise öğretmenler öğretim programlarının uygulanmasından sorumlu kişilerdir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin uygulanmasında en büyük sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Eğitimde başarıyı artırmak için aynı okulda çalışan öğretmenlerin bilgi, beceri ve deneyimlerini paylaşabilecekleri iletişim ve işbirliği kurabilecekleri, ortak amaç ve hedefler için kararlar alabilecekleri, yardımlaşabilecekleri etkinliklerin düzenlenmesi gerekir. Okullarda yer alan zümreler bu amaçların gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Türk eğitim sisteminde bulunan çeşitli örgüt birimlerinden en küçüğü olan zümreler eğitimde verimliliği artırmanın en önemli yollarından birisidir. Okullarda bulunan zümre öğretmenler kurulları aynı derse giren

öğretmenlerden oluşan, takım çalışması ve işbirliği gerektiren en önemli kurullardan biridir. Bu kurulu oluşturan zümrelerin uyum ve işbirliği içinde çalışmaları sayesinde öğretimde önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılabilecektir. Zümreler, bir araya gelerek fikir alış veriş, birlikte çalışma, yardımlaşma, iletişim ve işbirliği içinde hareket ederler. Bu sebeple zümreler, eğitim sisteminde aksaklıklar meydana gelmeye başladığında incelenecek ilk birimler arasında yer almaktadır. Daha etkili ve verimli çalışmalar yapmayı hedefleyen yöneticiler zümre çalışmalarının önemini farkına varıp öğretmenlerine de bu kültür içinde çalışma ortamı sağlayabilirler. Bu amaçla okullarda aynı derse giren öğretmenler öğretim faaliyetlerini yürütme, öğretim programlarını uygulama sürecinde fikir alış verişinde bulunup ortak kararlar alacakları toplantılar düzenlenmektedir. Zümre Öğretmenler Kurulu (ZÖK) toplantıları olarak bilinen bu toplantılar ülkemizde aynı okullarda çalışan, aynı dersi okutan branş öğretmenlerinin iletişim ve işbirliğinin kuvvetlendirilmesi, alınan kararların sistemli bir şekilde uygulanması ve eğitimde beklenen başarıya ulaşması için zümrelerin yapılması, kararların alınması ve uygulamaya konması önemli bir etkidir. Bu toplantılarda alınan kararlar ne kadar ihtiyaca yönelik ve uygulanabilir olursa öğrencilerin davranış ve başarılarına olumlu yönde yansımaya olacaktır. (Göksoy ve Yenipınar, 2015; Gökyer, 2011; Küçük vd., 2004; Sertkaya, 2016; Şahin vd., 2011).

Zümre toplantılarındaki amaç aynı branşa yönelik birlik ve beraberliği sağlamaktır. MEB tarafından belirlenen amaçlara bakıldığında ZÖK'lerin öğretim faaliyetlerini en üst seviyeye çıkarmayı amaç edindiği söylenebilir (Güler vd., 2015). ZÖK'ler sayesinde öğretmenler birbirlerinin görüş ve deneyimlerinden yararlanarak daha iyi bir öğretim için beyin fırtınası yaparlar. Okullarda yer alan ZÖK toplantıları incelendiğinde amacın eş düzeyde meslektaşlar arasında yardımlaşma, işbirliği, fikir alışverişi olduğu görülür. ZÖK toplantılarında temel hedefi koordineli çalışma olsa da pratikte okullardaki uygulamalar gözlemlendiğinde ZÖK toplantılarının amacına uygun yapılmadığı yeterince yardımlaşma olmadığı sonucuna ulaşır (Taşdan, 2008). ZÖK ve diğer kurulların birbirleriyle uyum içinde çalışması tüm kurulların birlik ve beraberlik içinde hareket ettiklerinin göstergesidir (Sertkaya, 2016; Gökyer, 2011). Zümrelerin uyumlu çalışması sonucu toplantıların etkili ve verimli olması sağlanacaktır. Toplantılarda zümreler arası iş bölümü yapılmalı, herkesin görev ve

sorumluluğu belirlenmelidir. Yöneticiler de zümre toplantılarından en yüksek verimin elde edilebilmesi için gerekli ortamı sağlamalıdır. Bu işbirliği okulun amaçlarının gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır (Sertkaya, 2016).

Bir sistem olan okullarda, okulun tüm sistemlerinin uyum içinde çalışması tüm sistemi etkileyecektir. Alt sistemlerden birisi olan ZÖK'lerin kendi içlerinde, diğer kurullarla ve yöneticiler ile uyum içerisinde çalışma yapması birlikteliğin sağlıklı bir şekilde yürüdüğüne göstergesidir. Zümre çalışmalarının uyum içerisinde devam etmesi için kurul üyelerinin görev ve sorumlulukları açıkça belirtilip iş bölümü yapılmalıdır. Bu sayede kurul içinde olumsuz çatışmalar daha az yaşanacaktır. Yöneticiler uyum ve işbirliği ortamını sağlamak için tüm imkânlarını kullanacaklardır (Sertkaya, 2016).

İnsan ilişkileri, bir örgütteki insanları birleştirip ahenkileştirerek, çalışma durumuna sokmayı amaç edinen bir yönetim eylemidir (Bursalıoğlu, 2010). Zümre çalışmalarında da üyeler arasındaki ilişkiler duygusallıktan uzak olmayı, empati yeteneği gelişmiş olmayı, güven, adalet, saydamlık olmayı, ben olmaktan çıkıp biz olmayı gerektirir (Çil, 2015).

Okullarda yapılan öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşılabilmesi sağlıklı ve etkili planlamadan geçer. Öğretim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenler programı uygulamadan önce iyi planlamalıdır. Aynı derse giren öğretmenler ise planlamayı ZÖK kurullarında okulun ve çevrenin koşullarını da dikkate alarak ortak fikir çerçevesinde planlama yapmak durumundadırlar. Bu sayede çalışmaların etkinliği artar, belirsizliği azalır ve tüm öğrencilerin etkinliklerinin eşit düzeyde gitmesi sağlanır.

ZÖK toplantıları öğretmenlerin performanslarını ve ortak amaçlarını gerçekleştirme çabalarını etkilediği için önemli bir yere sahiptir. 2014 yılında yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği [İKY] 35. Madde ile zümre öğretmenler kurulu "*Okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimi öğretmenlerinden, ilkokullarda aynı sınıfta okutan sınıf öğretmenleri ve varsa alan öğretmenlerinden, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise aynı alanın*

öğretmenlerinden oluşur.” şeklinde ifade edilmiştir. Aynı yönetmeliğe göre, “Aynı sınıfı okutan bir sınıf öğretmeni veya aynı dersi okutan yalnızca bir alan öğretmeni olması durumunda zümre öğretmenler kurulu toplantısı yapılmaz Ancak bu öğretmenler kurul kapsamında yapacakları çalışmalara yıllık çalışma programında yer verirler.” Zümre öğretmenler kurulu toplantıları, zümre öğretmenlerinin kendi aralarında seçim ile belirleyecekleri bir öğretmenin başkanlığında yapılır. Kurul toplantıları çalışma planına uygun bir şekilde, eğitim öğretim yılının başında, ortasında, sonunda ve zümre öğretmenlerinin ihtiyaç duymaları halinde yapılır. Zümre öğretmenler kurullarında görüşülecek maddeler “Öğretim programı, ders planlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme araçları, öğrenci başarı düzeyi, okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı gibi hususlar görüşülerek okulun çevre imkânları analiz edilir ve iş birliği oluşturulur.” şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca öğretim yılı sonunda yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantılarında, daha önce yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantıları kararları izleme-değerlendirme raporu hazırlanıp okul müdürlüğüne sunulur (İKY, 2014).

25.08.2017 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesi yayınlanmıştır. Bu yönergenin 11. Maddesinde sınıf/alan zümreleri ve amaçları *“İl genelinde eğitimi planlamak ve koordine etmek, eğitim ve öğretimin kalitesini yükseltmek, eğitimle ilgili görüş ve öneriler geliştirmek, aynı alanlar arasında iletişim, uyum ve iş birliği sağlamak amacıyla Okul öncesi eğitim kurumları zümreleri, İlkokullar zümresi, Ortaokullar zümresi, Ortaöğretim kurumları zümreleri, Yaygın eğitim kurumları zümresi oluşturulur.”* şeklinde belirtilmiştir. Bu yönergenin 12. Maddesinde aşağıda yer alan ifadeler ile birlikte 2014 yılında yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 35. Maddesinde yer alan zümre öğretmenler kurulları usul ve esasları ile ilgili bazı maddelerde değişikliklere gidilmiş ve açıklık getirilmiştir. Bu Maddeler:

“Alanında bir öğretmen olması durumunda zümre toplantısı, eğitim kurumu müdürü veya müdürün görevlendireceği müdür yardımcısı ile yapılır.”

“Kurul, haziran ayında yapılacak toplantıda, eylül ayından itibaren geçeri olmak üzere 2 yıl süreyle kendi aralarından birini başkan seçer. Aynı

şekilde yedek başkan belirlenir. Zorunlu bir durum olmadığı sürece eğitim ve öğretim yılı içerisinde zümre başkanı değiştirilemez.”

“Zümre toplantıları ders saatleri dışında yapılır.”

“Zümreler; e-Kurul ve Zümre Modülü üzerinden duyurulacak gündem ile toplanır. Zorunlu durumlar dışında toplantıların tarihi, yeri ve gündemi en az 5 gün önceden ilgililere yazılı olarak gerektiğinde e-posta ve/veya bilişim araçlarıyla da duyurulur.”

Zümre öğretmenler kurullarında görüşülecek maddeler aşağıdaki şekildedir:

“Bir önceki toplantıda alınan kararlar, planlamaların yapılması, öğretim programlarının incelenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler, diğer zümre ve alan öğretmenleriyle yapılabilecek işbirliği, bilim ve teknolojideki gelişmeler, öğrencilerde girişimcilik bilincinin kazandırılmasına yönelik çalışmalar, kitap, araç-gereç ve benzeri öğretim materyallerinin belirlenmesi, yapılacak deney, proje, gezi ve gözlemlerin planlanması, sınav analizlerinin yapılması, sınavların planlanması, öğrencilerin ulusal ve uluslararası düzeyde katıldıkları çeşitli sınav ve yarışmalarda aldıkları sonuçlara ilişkin başarı durumları, görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi dersleriyle uygulamalı nitelikteki diğer derslerin değerlendirilmesinde dikkate alınacak hususların tespit edilmesi, proje konuları ile performans çalışmalarının belirlenmesi, planlanması, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin değerlendirilmesi ve benzeri konular.”

Bu maddelerden hareketle ZÖK toplantıları bir okuldaki sene boyunca yapılacak öğretim faaliyetlerinin planlandığı en önemli grup dinamiklerindedir. ZÖK’lerde alınan kararların nasıl uygulanacağı etkin bir şekilde planlanmazsa sağlıklı uygulanma imkânı da olmayacaktır. Uygulanmayan kararların da bir önemi yoktur (Sertkaya, 2016). Okullarda yürütülen öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşabilmesi sağlıklı ve etkili bir planlama ile mümkündür. İyi bir planlama ile öğretim programlarının uygulanmasında istenen etkinlik ve verimlilik sağlanacaktır ve geleceğe ilişkin belirsizlik ortadan kalkacaktır. Okullarda yer alan ZÖK’ler öğretim programı ve ilgili mevzuat doğrultusunda bir derse ait yıllık ve günlük planların hazırlanmasına ve hedeflenen kazanımların düzenli bir şekilde verilmesine olanak sağlar. ZÖK toplantıları sayesinde öğrenciler aynı düzeyde bilgilendirmeye sahip olurlar. ZÖK toplantılarını ve toplantılarda yapılacak planlamanın önemsenmemesi ya da iyi bir planlama yapılmaması öğretim programının uygulanmasında aksaklık yaratacaktır (Çil, 2015; Küçük, Ayvacı ve Altıntaş, 2004). Okullarda başarının artması için zümre

öğretmenleri ve zümrenin çalışmaları yöneticiler tarafından desteklenmeli, zümreler yeni çalışmalara teşvik edilmelidir. Okullarda zümre çalışmalarını koordine eden bir yöneticinin olması, zümre çalışmalarının daha planlı ve programlı olmasını sağlayacaktır (Çil, 2015).

Davis'e göre: ZÖK toplantıları, öğretmenlerin kurul ve kararlara doğrudan katıldığı oluşumlar olması sebebiyle etkin bir yere sahiptir. Öğretmenlerin kararlara direk katılmaları okul ile bütünleşmelerini ve güdülenmelerini sağlayarak okulun gelişmesine katkıda bulunacaktır (Davis, 1988; aktaran: Sertkaya, 2016).

ZÖK toplantıları bir öğretmenin tecrübeli öğretmenlerden faydalanabileceği ve kendini en hızlı şekilde geliştirebileceği, beyin fırtınası yapıp görüş açılarını genişletebilecekleri önemli alanlardan biridir (Çil, 2015; Sertkaya, 2016). Birlikte plan yapma, fikir paylaşımı ve birileriyle alternatif öğretim yollarını tartışma fırsatını bulmak, değişimi kolaylaştırır (Briscoe ve Peters, 1997).

Etkili ve verimli ZÖK çalışması yapan öğretmenler, önceden belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmek üzere toplanmış takımlardır (Sertkaya, 2016). Etkin öğretmenler zümre içi iletişimi en yüksek düzeyde tutar ve aldığı eğitimi tecrübeleri ile de destekler. Zümre içi iletişimlerini sağlıklı zemine oturtmak için zümreler en uygun çalışmalardır. ZÖK toplantılarında zümre başkanları öğretim programlarının uygulanması ve eğitim öğretimde birliktelik sağlanması için süreci koordine edecek kişilerdir (Çil, 2015).

2017 yılında yayınlanan MEB Eğitim Kurumları ve Zümreler Yönergesine bakıldığında 13. Maddede Eğitim kurumu sınıf/alan zümre başkanları kurulu, 14. Madde'de ilçe sınıf/alan zümreleri ve 15. Madde'de il sınıf/alan zümreleri ve çalışma esasları açıklanmıştır (Eğitim Kurumları ve Zümreler Yönergesi [EKZY] , 2017).

Eğitim Kurumu Sınıf/alan Zümre Başkanları Kurulu: Bu kurul sınıf/alan zümre başkanlarından oluşur. Kurul eğitim öğretim yılı içerisindeki ilk toplantısında kendi aralarında bir başkan seçerler ve zorunlu bir durum olmadığı sürece başkan değiştirilmez. Eğitim Kurumu sınıf/alan zümre başkanları kurulu toplantıları; ders yılı başlamadan önce, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda yapılır. Ayrıca ihtiyaç

duyulması halinde aynı esas ve usulle ara toplantılar yapılır. Ders yılı sonunda yapılan toplantıda ise eğitim ve öğretim yılı boyunca alınan kararların sonuçları değerlendirilir. Kurul takvimde belirtilen zaman içerisinde e- Kurul ve Zümre Modülü üzerinden duyurulacak gündem ile toplanır. Kurul toplantıları ders saatleri dışında yapılır. Toplantılarda alınan kararlar sınıf/alan zümrelerinde yeniden değerlendirilerek gerekli önlemler alınır. Gündem ve alınan kararlar e-Kurul ve Zümre Modülüne işlenir ve kararlar müdürün onayından sonra uygulamaya konulur. Kurulda, bir önceki toplantıda alınan kararlar, eğitim ve öğretimin planlanması, zümre ve alanlar arası işbirliği, öğrenci başarısının artırılması için alınacak tedbirler, öğretim programlarında belirlenen ortak hedeflere ulaşılması, öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler, sınavlar, iş sağlığı ve güvenliği ve benzeri konular gündeme alınarak görüşülür, değerlendirilir ve yeni kararlar alınır (EKZY, 2017: madde 13).

İlçe Sınıf/Alan Zümreleri Kurulu: İlçe sınıf/alan zümreleri; aynı sınıfı okutan veya alanı aynı olan eğitim kurumu sınıf/alan zümre başkanlarından oluşur. Zümreler, aralarından birini eylül ayından itibaren iki yıl süreyle başkan ve yedek başkan seçerler. Zorunlu bir durum olmadığı sürece zümre başkanı değiştirilemez. Kurumsallığı sağlamak için, bir önceki eğitim ve öğretim yılında zümre başkanlığı yapmış kişi aynı ilçede ise ilk toplantıya katılır. Kurul takvimde belirtilen zaman içerisinde e- Kurul ve Zümre Modülü üzerinden duyurulacak gündem ile toplanır. Gündem ve alınan kararlar e-Kurul ve Zümre Modülüne işlenir, kararlar il/ilçe milli eğitim müdürünün onayından sonra uygulamaya konulur ve eğitim kurumlarına duyurulur. İlçe sınıf/alan zümre toplantıları: ders yılı başlamadan önce, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda yapılır. İhtiyaç duyulması halinde aynı esas ve usulle ara toplantılar yapılır. Ders yılı sonunda yapılan toplantıda ise eğitim ve öğretim yılı boyunca alınan kararların sonuçları değerlendirilir. Zümre toplantıları ders saatleri dışında yapılır. Ancak, gerekli hallerde ders saatleri içinde de yapılabilir. İlçe sınıf/alan zümre toplantılarında; bir önceki toplantıda alınan kararlar, ilçe düzeyinde uygulama birliğinin sağlanması, öğretim programlarında belirlenen ortak hedeflere ulaşılması, öğrenci başarısının artırılması için alınacak tedbirler, ilçe düzeyinde yapılan sınavlar, ortak sınavlar ile merkezi ortak sınavlar, zümre ve alanlar arası işbirliği, eğitim ve

öğretimde kalitenin yükseltilmesi, iş sağlığı ve güvenliği ve benzeri konular gündeme alınarak görüşülür, değerlendirilir ve yeni kararlar alınır (EKZY, 2017: madde 14).

İl Sınıf/Alan Zümreleri: İl sınıf/alan zümreleri: aynı sınıfı okutan veya alanı aynı olan ilçe zümre başkanlarından oluşur. Zümreler, aralarından birini eylül ayından itibaren iki yıl süreyle başkan ve yedek başkan seçerler. Zorunlu bir durum olmadığı sürece zümre başkanı değiştirilemez. Kurumsallığı sağlamak için, bir önceki eğitim ve öğretim yılında zümre başkanlığı yapmış kişi aynı ilde ise ilk toplantıya katılır. Kurul takvimde belirtilen zaman içerisinde e- Kurul ve Zümre Modülü üzerinden duyurulacak gündem ile toplanır. Gündem ve alınan kararlar e-Kurul ve Zümre Modülüne işlenir, kararlar İl Milli Eğitim Müdürü'nün onayından sonra uygulamaya konulur ve ilçelere duyurulur. İlçe sınıf/alan zümre toplantıları ders yılı başlamadan önce, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda yapılır. İhtiyaç duyulması halinde aynı esas ve usulle ara toplantılar yapılır. Ders yılı sonunda yapılan toplantıda ise eğitim ve öğretim yılı boyunca alınan kararların sonuçları değerlendirilir. Zümre toplantıları ders saatleri dışında yapılır. Ancak, gerekli hallerde ders saatleri içinde de yapılabilir. İl zümre başkanları kurullarında; bir önceki toplantıda alınan kararlar, il düzeyinde uygulama birliğinin sağlanması, öğretim programlarında belirlenen ortak hedeflere ulaşılması, öğrenci başarısının artırılması için alınacak tedbirler, il düzeyinde yapılan sınavlar, ortak sınavlar ile merkezi ortak sınavlar, zümre ve alanlar arası işbirliği, eğitim ve öğretimde kalitenin yükseltilmesi, iş sağlığı ve güvenliği ve benzeri konular gündeme alınarak görüşülür, değerlendirilir ve yeni kararlar alınır (EKZY, 2017: madde 15).

Yukarıda görüldüğü gibi toplantılarda görüşülecek konular ilgili yönetmelik ve yönergelerde açıkça belirtilmiştir. Yöneticiler, kurulları oluşturan üyelerin işbirliğine yönlenmesi için üstün çaba sarf ederek gerekli yetkiden ziyade etkiyi göstermeleri gerekir (Sertkaya, 2016). Okullarda seçilen zümre başkanlarının da liderlik ve yöneticilik vasıflarının olması, zümre başkanları ile öğretmenleri arasındaki sağlıklı iletişim ve işbirliği olması ZÖK'lerin daha etkili ve verimli olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Okul zümre çalışmaları, zümre başkanlarının yönetim ile birlikte çalışması ve eğitim organizasyon sürecine dâhil olması ile okulun ve ülkenin eğitim

kalitesini yükseltmesi bakımından çok önemlidir. Eğitim kurumlarında zümrelerin iyi işliyor olması ülke çapındaki eğitim kalitesine de olumlu etki eder (Çil, 2015).

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün 2017 yılında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine ilişkin yaptığı çalışmada yer alan alt yeterlik göstergelerinden bir tanesinde “Eğitim öğretim faaliyetlerinde ilgili kişi, kurum, kuruluş ve meslektaşları ile işbirliği yapar.” ifadesi yer almaktadır (MEB,2017). Öğretmenlerin meslektaşlarıyla işbirliği yaptığı, bilgi ve deneyim paylaştığı yerler zümre toplantılarıdır. Öğretmenlere yeni bakış açıları kazandırması açısından toplantıların birer fırsat olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Öğretim programlarının güncelleme sürecinde illerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları, öğretmenlere yöneltilen açık uçlu sorular ve anketlerden elde edilen veriler, öğretmen ve yöneticilerin programlar hakkındaki görüşleri, eğitim fakültelerin branşlara yönelik hazırladıkları raporlar vb. incelenmiş; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler; uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir (Matematik Dersi Öğretim Programı, 2018).

Son yüzyılda baş döndürücü bir şekilde değişen ve gelişen dünyada bireyin ve toplumun eğitim camiasından ve olgusundan beklentileri, doğal olarak yükselmiştir. Gerek bilginin hızla yayılması ve genişlemesi, gerek bireyin farklı yollarla bilgiye hızla ulaşabilmesi, öğretmenin alan bilgisinin yanında kendini birkaç farklı alanda geliştirmesini zaruri kılmıştır. İşte bu gelişimin belki de başlayabileceği ya da hız kazanabileceği yerler olarak öğretmenler toplantılarının, daha güçlü bir şekilde de zümre öğretmenler toplantılarının başı çektiğini söylemek mümkündür. Kendi alanındaki değişimlerden haberdar olabileceği, zümreleriyle eğitim tekniklerini ve yöntemlerini tartışabileceği, farkında olmadığı bireysel farklılıkları tekrar hatırlayabileceği yerler olarak bu toplantılar birer fırsattır. Tüm bunlardan yola çıkarak bir eğitim kurumunda branş düzeyinde gelişim ve başarının var olabilmesi, etkili zümre öğretmenler kurulu toplantılarının yapılabilmesi ve kararların uygulanıp sürecin doğru işlemesine bağlıdır denilebilir.

2.1. İlgili Çalışmalar

Zümre Öğretmenler Kurulu toplantıları ile ilgili yapılan araştırmalar aşağıda verilmiştir:

Şahin, Maden ve Gedik (2001), “Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğinin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Erzurum İl Örneği)” isimli makale çalışmasında Türkçe dersi zümre öğretmenler kurulu toplantılarının Türkçe derslerine ve öğretmenlere olan katkısı Türkçe zümre başkanlarının görüşlerine dayalı olarak belirlenmiştir. Araştırmada, zümre öğretmenler kurulu toplantılarının etkililiği ile görüşler “bazen” düzeyinde olduğu, mesleki kıdem ve lisans programlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği, en az yapılan şeyin eğitim ve öğretim etkinliklerinin program doğrultusunda aksaklık yaşanmadan çalışmak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Küçük, Ayvacı ve Altıntaş (2004) “Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Kararlarının Eğitim ve Öğretim Uygulamaları Üzerindeki Yansımaları” isimli makale çalışmasında, zümre öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararların okullardaki eğitim ve öğretim faaliyetleri üzerindeki yansımalarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada yapılan doküman incelemesi sonucuna göre zümre öğretmenler kurulu toplantılarındaki ifadelerin birçoğunun yüzeysel olduğu, ne şekilde uygulanacağını belirtilmediği ortaya çıkmıştır. Diğer bir sonuca göre ise öğrenci ve veli temsilcilerinin de zümre öğretmenler kurulu toplantılarına katılıp sürece dahil olmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çakmak (2008), “İlköğretim Okullarındaki Bazı Kurulların Etkililiği Üzerine Bir İnceleme” isimli yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim okullarında yer alan kurulların işlevselliği incelenmiş, eksiklikler ortaya konmuş ve çözüm önerilerine gidilmiştir. Araştırmada prosedürlerin fazla olması, bazı kurum ve kuruluşlar ile sıkıntı yaşaması ve maddi kaynakların yetersizliği eğitim bölgesi müdürler kurulunun işlevselliğini olumsuz olarak etkilediği belirlenmiştir. Öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulunun kararları uygulamakta sorunlarla karşılaştıkları, yöneltme öneri kurulu öğretmenlerin okullarda yürütülen yöneltme çalışmalarına isteksiz ve ilgisiz olduğu, zümre öğretmenler kurulunun okulu fiziki imkanlarının eksiklikleriyle alakalı sıkıntı yaşadığı, toplantı sayılarının yetersiz olduğu ve kurulda alınan

kararlardan zümre öğretmenlerin eşit derecede haberdar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demirtaş, Üstüner, Özer ve Cömert (2008) “*Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri*” isimli makale çalışmasında öğretmenler, toplantıların etkililiğini öğretmen görüşlerine göre belirlemişlerdir. Araştırma sonucuna göre, toplantıların genel olarak orta düzeyde etkili olduğu belirlenmiştir. Toplantıların etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri, cinsiyet, branş, kıdem, görev yapılan okulun türü ve çalışılan okuldaki toplam hizmet süresi değişkenlerine göre farklılaşmamış, okuldaki öğretmen sayısı değişkenine göre farklılaşmıştır. Okuldaki öğretmen sayısının artması ile birlikte kurulların etkililiğinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Turan, Dönmez ve Çakmak (2009), “*İlköğretim Okullarındaki Bazı Kurulların Etkililiği Üzerine Bir İnceleme*” isimli makale çalışmasında ilköğretim okullarında yer alan kurulların işlevselliği incelenmiş, eksiklikler ortaya konmuş ve çözüm önerilerine gidilmiştir. Araştırmada, kurul kararlarının uygulanmasında sorunlarla karşılaşıldığı, toplantıların uzan aralıklarla yapıldığı ve bu durumun öğretmenleri olumsuz olarak etkilediği, yönetmelik ve prosedürlerin kurulların işlevsiz olmasında önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Acarbaş (2011) “*Zümre Öğretmenler Kurulunun Coğrafya Öğretmenleri Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*” isimli yüksek lisans tez çalışmasında, zümre öğretmenler kurulunun işlevselliği öğretmen görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmada, katılımcıların zümre öğretmenler kurulu hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları, kurulların eğitim öğretimde önemli bir yere sahip olduğu, kurulların yılda iki defadan daha fazla yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya yönelik görüşler, cinsiyet, kıdem, lisans, haftalık ders saati, hizmet içi eğitim kurslarına katılma durumu, konusu ve süresine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Gökçer (2011), “*İlköğretim Okulu Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerçekleşme Düzeyi*” isimli makale çalışmasında okul zümre öğretmenler kurulu toplantılarında görüşülen konuların gerçekleşme düzeyi çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci başarısı, öğretim stratejileri, ölçme ve değerlendirme, öğretim programları ve uygulama boyutları kadın ve erkek öğretmenler tarafından sık görüşülen konulardandır. Öğretim stratejileri, ölçme ve

değerlendirme ve öğretim programlarını inceleme boyutları farklı kıdemlerdeki tüm öğretmenlerin önem verme derecesi yüksektir. Uygulama boyutundaki maddeler kıdemi 16-20 yıl arasında olan öğretmenler çok yüksek düzeyde önem vermektedir. Ölçme değerlendirme boyutundaki maddeler tüm branşlardaki öğretmenlerin yüksek düzeyde önem verdiği ortaya çıkmıştır.

Doğanay (2013) *“Lise Coğrafya Programında Zümreler Arası İşbirliğinin Önemi ve Ortak Konuların Analizi”* isimli yüksek lisans tez çalışmasında lise coğrafya ve diğer branşların öğretim programlarında yer alan coğrafya ile ilgili ortak konuların neler olduğu incelenmiş ve zümreler arası işbirliğinin önemi ortaya konulmuştur. Araştırma sonucuna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük kısmı zümre işbirliğinin önemine inandıkları, işbirliğinin öğrenci başarısını olumlu etkilediği, işbirliği yapılacak branşın öncelikle matematik olduğu, işbirliğine inanan öğretmenlerin sayısının yüksek, zümre toplantılarının önemime inanan öğretmenlerin sayısının düşük olduğu, zümre ve kurul toplantılarının içeriğinin yetersiz olduğu, öğretmenlerin işbirliğinin öneminin gerekliliğine inandıkları ama yapılan işbirliğini yetersiz buldukları, müdür yardımcılığı yapan coğrafya öğretmenlerinin işbirliği ve etkinliklere zaman ayırmada yetersiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Albez, Sezer, Akan ve Ada (2014), *“İlköğretim Okullarında Zümre Öğretmenler Kurulu Çalışmalarının Etkililiği Üzerine Bir İnceleme”* isimli makale çalışmasında zümre öğretmenler kurullarının etkililiği öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmada, zümre öğretmenler kurulu çalışmalarının “genellikle” etkili olduğu, “genellikle” ekip ruhuyla gerçekleştirildiği, zümre öğretmenler kurulu çalışmalarında takım olma bilincinin yerleşmesinde yöneticilerin etkili olmadığı, zümre çalışmalarından ziyade bireysel çalışmaların ön plana çıktığı, burada en önemli etkenin bireysel ödüllendirme ve teşvik yapıldığı, yöneticilerin grup üyelerini yakından tanımadığı, okul yöneticilerinin strateji yönünden yeterli görülmediği, okul yöneticilerinin zümre öğretmenler kurulu çalışmalarında yeterliliklerin “bazen” etkili olduğu, kadın öğretmenlerin işbirliğine dayalı çalışmalarında erkek öğretmenlere göre daha olumlu baktığı, mesleki kıdem az olan öğretmenlerin ekip çalışması ve zümre öğretmenler kurullarının etkililiğine olan inançların daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Göksoy ve Yenipınar (2015), “*Öğretmenlerin Okul Zümre Öğretmenler Kurullarına İlişkin Görüşleri*” isimli makale çalışmasında zümre öğretmenler kurullarının okullarda uygulanmasında mevcut durum ile istenen durum arasındaki fark eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Araştırmada, Zümre Öğretmenler Kurulu çalışmalarının etkin bir şekilde yapılmasının eğitim ve öğretim başarısında önemli bir rol oynadığı, yöneticilerin zümre çalışmalarını etkin eğitimsel liderlik göstermediği, zümre öğretmenler kurulu çalışmalarının olması gerektiği gibi planlı ve programlı yapılmadığı, okullardaki çalışma ortamlarının zümre üyelerinin birlikte çalışmalarına imkân sağlamadığı, zümre çalışmaları konusunda iyi örneklerin olmadığı veya var olan örneklerin paylaşımına sunulmadığı, zümre öğretmenlerinin çalışmalarının sonucunda olumlu değerlendirme yapılmadığı ve özlük haklarında iyileştirmeye gidilmediği bunun sonucunda çalışma isteklerinde olumsuzluk olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güler, Altun ve Türkddoğan (2015), “*Matematik Öğretmenlerinin Zümre Öğretmenler Kurulunun Etkililiği Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*” isimli makale çalışmasında Zümre Öğretmenler Kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin matematik öğretmenlerinin görüşleri belirlenmiştir. Araştırmada, Zümre Öğretmenler Kurulu toplantılarının etkililiğinin orta seviyede olduğu, toplantıların formalite olarak yapıldığı ve toplantıların gerekliliğine ilişkin öğretmenlerin eksik inanca sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Karal Eyüpoğlu (2015), “*Eğitim Bölgesi Fizik Öğretmenleri Zümre Başkanları Kurulunun Etkinliği*” isimli makale çalışmasında eğitim bölgesi fizik öğretmenleri zümre başkanları kurulu toplantıları incelenmiş ve işleyişi değerlendirilmiştir. Araştırmada, zümre başkanlarının kendilerine düşen görevleri yerine getirdikleri, toplantı sonuçlarının üst makamlar tarafından yeterince değerlendirmeye alınmadığı ve bunun sonucunda toplantıların amacına hizmet etmediği, toplantı tutanaklarında yer alan karar ve görüşlerin birbirinin aynısı olduğu, toplantılarda paylaşılanların birçoğunun tutanaklara aktarılmadığı, tutanakların kurul görüşmelerinin tam anlamıyla yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sertkaya (2016) “*Zümre Öğretmenler Kurulu Çalışmalarının Yönetim Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi*” isimli yüksek lisans tez çalışmasında zümre öğretmenler kurulu çalışmalarında yönetim süreçlerinin gerçekleşme düzeyi ve

demografik özelliklere göre değişim gösterip göstermediği lise öğretmenlerinin görüşlerine göre belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Zümre öğretmenler kurulu çalışmalarında “Karar verme ve Planlama”, “İletişim” ve “Denetim” süreçlerinin “çok yüksek” düzeyde gerçekleştiği; cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Zümre öğretmenler kurulu çalışmalarının öğretim faaliyetlerine ve başarıya katkı sağlayan öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM-3

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu ve veri kaynağı, veri toplama araçları ve verilerin toplanması ile verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda ve gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırmacının bir olayı yoğun bir şekilde, derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içeren bir araştırma yöntemidir (Ersoy ve Yalçınoğlu, 2012). Bu araştırmada, zümre öğretmenler kurulu çalışmalarının işleyişini derinlemesine incelemek amacıyla durum çalışması deseni kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu ve Veri Kaynağı

Bu çalışma, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle belirlenen bir ilde görev yapan 10 matematik ve 10 fen bilimleri olmak üzere toplam 20 öğretmen ile yürütülmüştür. Çalışmada yer alan öğretmenler bundan sonra “katılımcı” olarak adlandırılacaktır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de, Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanakları’na ait bilgiler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bilgiler

Katılımcı Sayısı	Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Branş	Zümre Sayısı
1	M1	Kadın	2	İlköğretim Matematik	1
2	M2	Erkek	21	İlköğretim Matematik	1
3	M3	Kadın	7	İlköğretim Matematik	2
4	M4	Erkek	5	İlköğretim Matematik	2
5	M5	Erkek	3	İlköğretim Matematik	3
6	M6	Erkek	11	İlköğretim Matematik	4
7	M7	Kadın	2	İlköğretim Matematik	8
8	M8	Kadın	10	İlköğretim Matematik	8
9	M9	Erkek	8	İlköğretim Matematik	9
10	M10	Kadın	10	İlköğretim Matematik	9
11	F1	Kadın	2	Fen Bilimleri	1
12	F2	Kadın	5	Fen Bilimleri	1
13	F3	Kadın	3	Fen Bilimleri	2
14	F4	Kadın	4	Fen Bilimleri	2
15	F5	Kadın	8	Fen Bilimleri	2
16	F6	Kadın	5	Fen Bilimleri	2
17	F7	Kadın	12	Fen Bilimleri	4
18	F8	Kadın	27	Fen Bilimleri	7
19	F9	Kadın	17	Fen Bilimleri	8
20	F10	Kadın	17	Fen Bilimleri	10

Tablo 1’de katılımcıların kadın erkek ve matematik fen bilimleri branşlarında olduğu görülmektedir. Matematik öğretmenleri M harfi, fen bilimleri öğretmenleri F harfi ile kodlanmıştır. Katılımcılar kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Katılımcıların mesleki kıdemleri 2-27 yıl arasında ve okullarında yer alan zümre öğretmenleri sayısı 1-10 kişi arasında değişmektedir. Katılımcılardan iki kişi özel okulda, 18 kişi devlet okulunda görev yapmaktadır. Okulların 14 tanesi merkezde, 4 tanesi köyde ve 2 tanesi ilçede yer almaktadır.

Tablo 2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Ait Bilgiler

Tutanak Sayısı	Tutanak Kodu	Branş	Öğretim Yılıının		
			Baş	Ortası	Sonu
1	MT1	İlköğretim Matematik	-	+	+
2	MT2	İlköğretim Matematik	+	+	+
3	MT3	İlköğretim Matematik	+	+	+
4	MT4	İlköğretim Matematik	+	+	+
5	MT5	İlköğretim Matematik	+	+	+
6	MT6	İlköğretim Matematik	+	+	+
7	MT7-8	İlköğretim Matematik	+	+	+
8	MT9	İlköğretim Matematik	+	+	+
9	MT10	İlköğretim Matematik	-	-	+

Tablo 2. (devamı) Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Ait Bilgiler

10	FT1	Fen Bilimleri	+	+	+
11	FT2	Fen Bilimleri	+	+	+
12	FT3	Fen Bilimleri	+	+	+
13	FT4	Fen Bilimleri	+	+	+
14	FT5	Fen Bilimleri	+	+	+
15	FT6	Fen Bilimleri	+	+	+
16	FT7	Fen Bilimleri	+	+	+
17	FT8	Fen Bilimleri	+	+	+
18	FT9	Fen Bilimleri	+	+	+
19	FT10	Fen Bilimleri	+	+	+

Tablo 2’de çalışma kapsamında incelenen zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları, 9 matematik dersi ve 10 adet fen bilimleri dersine ait olmak üzere toplam 19 okulun öğretim yılı, ortası ve sonu toplantı tutanaklarıdır. Çalışma grubunda yer alan 10 matematik öğretmeninden M7 ve M8 aynı okulda çalıştığı için 9 okulun matematik dersi zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları dahil edilmiştir. Matematik dersine ait 2 okulda öğretim yılı başı ve 1 okulda öğretim yılı ortası zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanağı bulunmadığı için temin edilememiştir. Bunun sonucunda toplamda 54 zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanağı incelenmiştir. Matematik dersine ait toplantı tutanakları MT ve fen bilimleri dersine ait toplantı tutanakları FT şeklinde kodlanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırma verileri nitel araştırma tekniklerinden görüşme ve doküman incelemesi kullanarak toplanmıştır. Görüşme, nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama aracıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Görüşme, araştırmacı ile araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçen kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimidir (Cohen ve Manion, 1994; aktaran: Türnüklü, 2000) Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle 10 matematik ve 10 fen bilimleri öğretmeni olmak üzere toplam 20 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış

ve zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarından birer örnek incelenmek üzere alınmıştır.

Görüşme sorularının hazırlanması aşamasında literatür taraması yapılarak konu ile ilgili yapılmış benzer çalışmalar incelenmiştir. Görüşmelerin yapılabilmesi için İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmıştır. Öncelikle 10 adet açık uçlu soru hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular 3 katılımcıya yöneltilmiş ve öğretmenlerin sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda sondalar oluşturulmuştur. Katılımcıların cevaplayacağı sorular, iki tanesi program geliştirme ve bir tanesi matematik eğitimi uzmanı olmak üzere üç uzman görüşüne sunulmuş ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra asıl görüşme formu hazırlanmıştır. Katılımcılar görüşmenin konusu hakkında önceden bilgilendirilmiş ve gönüllü olanlarla görüşülmüştür. Görüşmeler, katılımcıların uygun gördüğü zamanda ve yerlerde sohbet ortamında gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların isimleri ve çalıştığı okullar gizli tutulmuştur. Matematik öğretmenlerine M1, M2, M3.... şeklinde; fen bilimleri öğretmenlerine F1, F2, F3.... şeklinde kod isimler kullanılmıştır. Görüşmeler ortalama 30 dk. sürmüş ve ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Katılımcılara ses kaydının dokümanları istediği takdirde tarafına ulaştırılacağı bilgisi verilmiştir. Kullanılan görüşme formu EK-2 de sunulmuştur.

Görüşme yapılan 20 katılımcının çalıştıkları okullarda öğretim yılı başı, ortası ve sonunda yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarının birer kopyası İl Mili Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle katılımcının kendisi veya okul idaresi tarafından fotokopi veya dijital ortam yoluyla temin edilmiştir. Okul isimleri ve tutanaklarda adı geçen öğretmenlerin isimleri gizli tutulmuştur. Matematik öğretmenlerinin ZÖK tutanaklarına MT1, MT2, MT3... şeklinde; fen bilimleri ZÖK tutanaklarına FT1, FT2, FT3... şeklinde kod isimler kullanılmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırma verileri betimsel analiz ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde veriler daha önceden belirlenen temalara göre analiz edilir. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Katılımcılar ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen veriler şu işlemler yapılarak içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir:

1. Ses kayıtları araştırmacı tarafından yazılı doküman haline getirilmiştir.
2. Kavramsal çerçeve ile uyumlu veriler kod haline getirilmiş, kodlardan alt temalara ulaşılmıştır.
3. Doküman haline gelen ses kayıtları 2. kez kodlanmış, kodlardan alt temalara ulaşılmıştır.
4. İki kodlamadan elde edilen veriler karşılaştırılmış ve %81 güvenilir bulunmuştur.
5. Elde edilen kodlardan ve alt temalardan yola çıkarak temalar oluşturulmuştur.
6. Elde edilen kod, alt tema ve temalar tablolar halinde sunulmuştur.
7. Tablolar oluşturulduktan sonra veri kaybı yaşanmaması için elde edilen kodlar bir kez daha incelenmiş ve tablodaki yeri kontrol edilmiştir.
8. Verilerin tablolar halinde sunumu ve yorumlanmasında sade anlaşılır bir dil kullanılmasına özen gösterilmiştir. Gerekli durumlarda doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları temin edildikten sonra elde edilen veriler şu işlemler yapılarak betimsel analiz ve içerik analizi yöntemi bir arada kullanılarak analiz edilmiştir:

1. Matematik dersi zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları kendi aralarında ayrı ayrı öğretim yılı başı, öğretim yılı ortası ve öğretim yılı sonu tutanağı şeklinde ayrılmıştır.
 2. Fen Bilimleri dersi zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanakları kendi aralarında ayrı ayrı öğretim yılı başı, öğretim yılı ortası ve öğretim yılı sonu tutanağı şeklinde ayrılmıştır.
 3. Öğretim yılı başı, öğretim yılı ortası ve öğretim yılı sonu tutanaklarının gündem maddeleri tablolar halinde sunulmuştur.
 4. Gündem maddelerinin okulları ve frekansları belirlenmiştir.
 5. Ortak olan ve olmayan gündem maddeleri tablolarda belirlenmiştir.
 6. Öğretim yılı başı, öğretim yılı ortası ve öğretim yılı sonu tutanaklarında alınan kararlar belli başlıklar halinde tablolarda sunulmuştur.
 7. Alınan kararların okulları ve frekansları belirlenmiştir.
 8. Ortak olan ve olmayan kararlar belirlenmiştir.
 9. Tutanaklar baştan sona 2. kez incelenmiş ve elde edilen tablolar ile karşılaştırılmıştır. Eksik kalan kısımlar varsa tamamlanmıştır.
 10. Tutanaklarda yer alan gündem maddeleri ve kararlar verilerin kodunu oluşturmuştur. Elde edilen kodlar, betimsel analiz yöntemi ile yönetmelikte yer alan ifadeler doğrultusunda analiz edilmiştir. Yönetmelikte yer almayan gündem maddeleri ve kararlar ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.
 11. Kodlardan üst kodlara gidilerek tablolar daha anlaşılır ve sade hale getirilmiştir.
-

12. Öğretim yılı başı, ortası ve sonu ayrı ayrı olmak üzere matematik ve fen bilimleri zümre öğretmenler kurullarında yer alan gündem maddeleri ve kararlar ortak tabloda birleştirilmiştir.
13. Ortak olan gündem maddeleri ve kararlar belirlenmiş ortak olmayanlar ise matematik veya fen bilimleri şeklinde belirtilmiştir.
14. Tutanaklarda yönetmelik ve programda yer alan ibarelere aykırı ve tutanakların kendi içinde tutarsız olan kısımlar ayrı tabloda sunulmuştur.
15. Tablolar oluştuktan sonra veri kaybı yaşanmaması için tutanaklar 3. kez incelenmiş ve eksik kalan kısımlar varsa tamamlanmıştır.
16. Mevcut tablolarda yer alan üst kodlardan bir kez daha üst kodlara gidilerek tablolar daha sade hale getirilmiştir.
17. Öğretim yılı başı, ortası ve sonu ZÖK tutanaklarının gündem maddeleri ve alınan kararlar tabloları kendi aralarında ortak bir tabloda birleştirilmiş ve ilgili alt temalara ait gündem maddesi ve kararlar aynı satırda yan yana sunulmuştur.
18. Oluşturulan tabloların çok uzun olmasından dolayı her bir tema ayrı bir tabloda sunulmuştur.
19. Tutanaklarda yer alan temalar ile katılımcıların ifade ettikleri “zümrelerin iletişim halinde oldukları konular” her bir tema ayrı tabloda olmak üzere birleştirilmiştir.
20. Verilerin tablolar halinde sunumu ve yorumlanmasında sade anlaşılır bir dil kullanılmasına özen gösterilmiştir.

3.4.1 Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla aşağıdaki işlem basamakları uygulanmıştır.

3.4.1.1. İç Geçerlilik (İnandırıcılık)

Araştırma kapsamında görüşme yapılacak öğretmenler ile önceden irtibat sağlanmış ve öğretmenlerin istediği yer ve saatte gönüllülük esasına dayalı olarak sohbet havasında birebir görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak için görüşmeler ses kaydına alınmış, ses kayıtlarının doküman haline getirilmesi bizzat araştırmacı tarafından yapılmıştır. Elde edilen veriler bir ay süre ile iki kez analiz edilmiş ve analiz sonuçları birbiri ile karşılaştırılmıştır. Araştırmada görüşme ve doküman inceleme yöntemi bir arada kullanılmış, ortaya çıkan bulgular birbirini desteklemiş ve zenginleştirmiştir. Elde edilen bilgiler uzman tarafından incelenmiş geri dönütler doğrultusunda gerekli çalışmalar yapılmıştır.

3.4.1.2. Dış Geçerlilik (Aktarılabirlik)

Elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi bir arada kullanılarak kodlanmış, ham verilere sadık kalınmıştır. Verilerin toplanması, analizi ve bulgulara ulaşılması ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Verilerin okuyucu tarafından daha anlaşılır olması için veriler tablolar halinde sunulmuş, açıklanmış ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

3.4.2. Güvenilirlik

Bu araştırmada güvenilirliği sağlamak için görüşmelerden elde edilen veriler bir ay süre ile iki kez kodlanmıştır. Kodlamanın karşılaştırılması yapılmış ve ortak olan kodlar görüş birliği, ortak olmayan kodlar görüş ayrılığına alınmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) geliştirdiği formül kullanılarak güvenilirlik hesaplaması yapılmış ve %81 bulunmuştur. Miles ve Huberman (1994) benzeşen kodları "Görüş Birliği" ayrışan kodları ise "Görüş Ayrılığı" olarak adlandırmakta ve kodlayıcı güvenilirliği için Uzlaşma Yüzdesi = $\frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} * 100$ formülünü önermektedir (Miles ve Huberman, 1994; aktaran: Yılmaz ve Bilici, 2016). Verilerin analizinde sık sık uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada izlenen yöntem ayrıntılı bir şekilde sunulmaya ve benzer araştırmalarla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM-4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma sonunda toplanan verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular alt problemlere göre düzenlenerek sunulmuştur.

4.1. Birinci Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci problemi “Zümre öğretmenler kurullarının işleyişiyle ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler ışığında elde edilen verilerin analizinden 4 tema oluşturulmuştur. Bu temalar şu şekildedir:

1. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının İşlevselliği
2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarına Duyulan İhtiyaç
3. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu ve Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar
4. Okulların, Toplantıların ve Öğretmenlerin Etkililiğini Artırmaya Yönelik Tavsiyeler

Bu bölümde oluşan temalara ve alt temalara ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1.Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının İşlevselliği

Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının işlevselliği teması ile ilgili 3 alt temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar:

1. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Amacına Uygunluğu
2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Hazırlanma Şekli
3. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerekliliği

şeklindedir. Bu alt temalarda yer alan bulgular sunulmuş, yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

4.1.1.1. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Amacına Uygunluğu

Görüşme verilerinin analizi sonucu ZÖK'lerin amacına uygun hazırlanmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. ZÖK'lerin amacına uygunluğu alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M6: *“Değil. Kâğıt üzerinde yapılıyor gibi oluyor. Kâğıt üzerinde matbu elimizde var zümre öğretmenler kurulu tutanakları. Eski senelerde geçmiş senelerde ne yapılmışsa onlar üzerine konuşmalar yapılıyor.”*

M9: *“Biz amacıyla yapıyoruz fakat biz il zümrelerinde çok iyi yönlendirilmiyoruz. İşte kâğıt üzerinde olan onlar oluyor.”*

F5: *“ZÖK lerimiz olmuyor ama hani öğretmenler odasında olduğumuz için yapılacak bir şey olduğu zaman ya da yardımcı olmam gerektiğinde ben oluyorum. Aralarda görüşülüyor.”*

4.1.1.2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Hazırlanma Şekli

Görüşme verilerinin analizi sonucu bir kişi hariç ZÖK tutanakları, yıllık planlar, günlük planlar vb. evrakların internetten indirilip kendilerine göre (okul adı, tarih, isim vb.) düzenledikleri bulgusuna ulaşılmıştır. ZÖK'lerin hazırlanma şekli alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F5: *“Genel olarak planı internetten indirip yapıyoruz. Ama yapılması gereken değişiklikler varsa yönetmelik de değişse mesela neydi performans görevleri çıktı onları değiştiriyorsun mesela bu sene 15 Temmuz şehitler haftası oldu onları ekliyorsun.”*

F8: *“Yıllık planları genellikle herkes bir şeyler paylaşıyor. Çalışma takvimini alıyoruz. Genellikle ben yapıyorum yıllık planları bizim zümremizde. Önce çalışma*

planı indiriyorum. Ona göre tatilleri belirliyorum. Ona göre konuları bölüyorum..... Ben kendim hazırlarım genelde.”

M10: *“Yıllık planı ben indirmiştim galiba yine internetten indirip. Ben hiç değişiklik yapmadım diğer arkadaşların da değiştirdiğini sanmıyorum. Yani okulun adını değiştiriyoruz: tarihler uyuyor mu uymuyor mu diye onun dışında değişiklik yapmıyoruz.”*

4.1.1.3. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerekliliği

Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının gerekliliği alt teması ile ilgili bulgular Tablo 3 'te verilmiştir.

Tablo 3. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerekliliği

ZÖK'LERİN GEREKLİLİĞİ	
GEREKLİ	ZÖK'ler yapılmalı
	Büyük okullarda ZÖK gerekli
GEREKSİZ	ZÖK'ler yapılmassa da olur
	Gerçek zümre sosyal medyadaki gruplarda mevcut. Fiziken toplantı yapmaya gerek yok.
	Özel toplantıya gerek yok sürekli iletişim halindeyiz

Tablo 3'te ZÖK'lerin gerekliliği alt teması ile ilgili bulguların gerekli ve gereksiz şeklinde 2 kısma ayrıldığı görülmüştür. Tabloya bakıldığında ZÖK'lerin gerekli olduğunu kısım ile ilgili “ZÖK'ler gerekli” ve “büyük okullarda ZÖK gerekli” şeklinde iki görüş vardır. ZÖK'lerin gereksiz olduğu kısımda “ZÖK'ler yapılmassa da olur.”, “Gerçek zümre sosyal medyadaki gruplarda mevcut. Fiziken toplantı yapmaya gerek yok.” ve “Özel toplantıya gerek yok sürekli iletişim halindeyiz.” şeklinde üç görüş vardır. ZÖK'lerin gerekliliği alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M6: *“Aslında olmalı ama amacına uygun bir şekilde olmalı. Sen oturup gerçekten hatta öğreteceğin konuları bile orda belirlemelisin kendin belirlemelisin MEB'in sana yaptığı MEB taslak çıkarır oradan seçim yaparsın ne bilim öyle bir çalışmanın olması daha mantıklı olur bence.”*

F1: “ZÖK’ün hiçbir mantığı olduğunu düşünmüyorum. Ki zaten teknoloji çağı olduğu için farz et ki bir araya geldiler. Ne anlatacaklar birbirlerine. Her şey elimizin altında.”

F5: “Olmaz olmaz. Çünkü yapılmıyor ki zaten. Bence bunu kaldırsınlar kılavuz kitapları koysunlar. Uygulama daha önemli.”

F6: “Özel bir toplantı yapmamıza gerek yok resmi olmasa da sürekli iletişim halindeyiz... Küçük okuldaysan sürekli iletişim halinde olduğun için resmi bir kağıdın olmamasının pek bir önemi yok benim için açıkçası.”

4.1.2. Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarına Duyulan İhtiyaç

ZÖK toplantılarına duyulan ihtiyaç teması ile ilgili 4 alt temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar:

1. Zümre ve Zümreler Arası İletişim ve İşbirliği
2. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Zaman Dilimleri
3. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Konular
4. Teknoloji ve İnternet Kullanımı

şeklindedir. Bu alt temalarda yer alan bulgular sunulmuş, yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

4.1.2.1. Zümre ve Zümreler Arası İletişim ve İşbirliği

Zümre ve zümreler arası iletişim alt teması ile ilgili bulgular Tablo 4’te, zümre ve zümreler arası işbirliği alt teması ile ilgili bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 4. Zümre ve Zümreler Arası İletişim

ZÜMRE ve ZÜMRELER ARASI İLETİŞİM	f
Küçük okul olduğu için iletişim fazla	7
Büyük okul olduğu için küçük zümre irtibatları var	6
Büyük okul ama sosyal medya iletişim grupları sayesinde sürekli irtibat var	2

Tablo 4’te zümre ve zümreler arası iletişim alt temasının “Küçük okul olduğu için iletişim fazla”, “Büyük okul olduğu için küçük zümre irtibatları” ve “Büyük okul ama sosyal medya iletişim grupları sayesinde sürekli irtibat halinde” şeklinde 3 kısma ayrıldığı görülmüştür. Verilerin analizi sonucu bulgular küçük okullarda öğretmenlerin sürekli irtibat halinde oldukları yönündedir. Büyük okullarda ise daha çok aynı kademeye giren zümreler, birbiriyle daha samimi olan zümreler veya kadın-erkek zümrelerin kendi aralarında daha çok irtibat halinde oldukları görülmüştür. İki tane büyük okulda ise öğretmenler, sürekli görüşemedikleri için kendi branşlarına ait kurdukları sosyal medya iletişim grubu sayesinde sürekli birbirlerinden haberdar olduklarını ve toplanmaları gerektiğinde de oradan yer ve zaman belirleyip toplandıklarını belirtmişlerdir. Zümre ve zümreler arası iletişim alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M9: *“Yani sosyal medya iletişim grupları ile her an her tarafta bir haberleşme var..... Bizim sosyal medya iletişim grubumuz var sürekli irtibat halindeyiz birbirimizle”*

F5: *“Biz genel olarak öğrencileri zaten öğretmenler odasında takılıyorsak o gün ne olmuş hangi öğrencinin ne yaptığını tavrında davranışlarında tepkilerinde bunları mesela çok ekstrem bir şey ise konuşuyorsa. Küçük okul olduğu için tanınıyor konuşuyoruz iyi oluyor. Birde öğretmenler odasında da sadece zümre olarak değil o sınıfa giren öğretmenler aynı şeyi söylerse davranış olarak kalıcılığı artıyor.”*

Tablo 5. Zümre ve Zümreler Arası İşbirliği

ZÜMRE ve ZÜMRELER ARASI İLE İŞBİRLİĞİ		f
Zümre İçi	Uyum	13
	Uyuumsuzluk	7
Zümreler Arası	Uyum	13
	Uyuumsuzluk	7

Tablo 5’te zümre ve zümreler arası işbirliği alt temasının kendi zümreleriyle ve diğer zümrelerle şeklinde 2 kısma ayrıldığı görülmüştür. Veri analizi sonucu

öğretmenlerin çoğunlukla zümre içi ve zümreler arası işbirliği içinde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Fakat işbirliği içinde olmayan öğretmenlerin de azımsanmayacak derecede fazla olduğu görülmüştür. Özellikle fen bilimleri öğretmenleri, fen bilimleri dersinde öğrencilerin başarılı olabilmeleri için matematik bilmeleri gerektiğini, zaman zaman bu konuda matematik öğretmenlerinden yardım aldıkları görülmüştür. Okulda tek olmanın büyük sorumluluk gerektirdiği, çok zümre olmanın da iletişim problemi yarattığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca zümreler arası uyum var ise zümre olmanın iyi, uyumsuzluk var ise tek olmanın iyi olduğunu düşüncesinin hâkim olduğu görülmüştür. Zümre ve zümreler arası işbirliği alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M6: *“Nerde kaldınsa mesela var. Ben onları şu an dillendirmiyorum. Benim zamanımda da yapıldı. Ben onlardan bahsetmiyorum bile. Ama hani abartı bir şekilde oturup da hocam burada nasıl bir yöntem geliştirelim bu çocuğa nasıl kavratırım gibisinden bir konuşma yok. Konu olarak neredesin aa sen ilerdesin ben biraz daha gerideyim. Bu işbirliği ise ben buna işbirliği demiyorum.”*

M9: *“Zümremizle işbirliğimiz bir defa teknolojiyi çok iyi kullanıyoruz sosyal medya üzerinden bir grubumuz var sadece X okulunun matematikçiler arasında kurduğumuz sosyal medya iletişim grubu. Zaten burada sürekli birbirimizden haberdarız.”*

F6: *“Sürekli iletişim halinde olduğumuz için laboratuvarı da beraber düzenledik. Görev paylaşımı yapıyoruz zaten.”*

4.1.2.2. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Zaman Dilimleri

Verilerin analizi sonucu zümrelerin iletişim halinde oldukları zaman dilimleri alt teması ile ilgili katılımcıların hepsi zümreleri ile belli bir saatten ziyade ihtiyaçları oldukça teneffüslerde, öğle aralarında, telefonla, koridorda vb.. alanlarda daha çok iletişim halinde oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu alt tema ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M4: “Bunu aslında sadece o toplantı esnasında değil yani ben örnek olarak söyledim bu toplantı tutanağı resmi oluyor ya biz o resmîyetin haricinde gün içinde belki her gün belki 2 günde bir teneffüs aralarında öğle aralarında denk geldiğimizde konuşmamız gereken bir konu varsa öğrencilerin başarısıyla ilgili davranış sorunlarıyla ilgili sürekli iletişim içerisindeyiz onun adı resmîyette belki zümre ama ne bileyim örtük program tarzı gün içerisinde belki 2 teneffüste bir 2 günde bir bazen 3 günde bir duruma göre sınıfı ilgilendiren durum varsa bizlik durum varsa branşımızla ilgili durum varsa karşılıklı iletişimimiz işbirliğimiz güzel yani.

M5: “Özellikle buluşmalarımız belli saatlerde belli zamanlarda olmuyor. Tam gün olduğu için sistem her zaman birbirimizi görme imkânımız var boş günler dışında. O aralarda da şöyle yapıyoruz. Ben 6, 7’ lere girdiğim için benden daha önce X hocam olsun Y hocam olsun benim girdiğim sınıflara girdiği için ben onlarla görüş alış verişi yapıyorum... Özellikle bir gün bir saatte toplanmamıza gerek yok.”

M9: “Yani sosyal medya iletişim grubunda her an her tarafta bir haberleşme var..... Bizim sosyal medya iletişim grubumuz var sürekli irtibat halindeyiz birbirimizle.”

4.1.2.3. Zümrelerin İletişim Halinde Oldukları Konular

Zümrelerin iletişim halinde oldukları konular alt teması yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları ve yönetmelik harici gündem maddesi konuları şeklinde 2 kısma ayrılmıştır. Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları ile ilgili bulgular Tablo 6’da, yönetmelik harici gündem maddesi konuları ile ilgili bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 6. Yönetmelikte Geçen Gündem Maddesi Konuları

GÜNDEM MADDESİ KONULARI	KOD
Öğretim Programı	<ul style="list-style-type: none"> • Değişen öğretim programı • Programda yer alan ve değişiklik gösteren kazanımlar • Kazanımların anlatılma süreleri ve sıralaması
Ders Planlarının Düzenlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Ünitelendirilmiş Yıllık Planlar

Tablo 6. (devamı) Yönetmelikte Geçen Gündem Maddesi Konuları

Öğretim Yöntem ve Teknikleri	<ul style="list-style-type: none"> • Konuların anlatılma yöntemi, işlenişi, izlenecek yol(özellikle TEOG üzerine.) • Öğrenciler için neyi/nasıl yapacağız/daha iyi yaparız? • Öğrenciye yaklaşma tarzımız • Öğrencilerin anlama stilleri (Nasıl daha iyi anlarlar?) • Sene içinde yapılan ve yapılacak olan uygulamaların, etkinliklerin, deneylerin yapılışı faydası/zararı • Öğrencilerin anlamadıkları, zorlandıkları konular ve soru tipleri • Öğretmenlerin takıldıkları kısımlar ve çözümleri • Teknolojiyi eğitime uyarlama
Ölçme Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> • Sınavlar/yazılılar (özellikle TEOG) • Yazılı tarihleri • Proje ödevi konuları • Ders içi performans • Değerlendirme şekilleri • Destekleme ve Yetiştirme Kursları
Öğrenci Başarı Düzeyi	<ul style="list-style-type: none"> • Başarı oranları, puanları • Artış ve düşüşler • Başarıyı nasıl yükseltebiliriz?
Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı	<ul style="list-style-type: none"> • Laboratuvar malzemeleri • Araç gereçler • Materyaller
Okulun Çevre İmkânlarını Analiz İşbirliği	<ul style="list-style-type: none"> • - • Konularda paralel ilerleme
Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Önceki senenin değerlendirilmesi

Tablo 6’da yönetmelikte geçen gündem maddesi konularına ilişkin bulgular görülmektedir. Tablo incelendiğinde öğretim programı, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme maddelerin yoğunlukta olduğu, okulun çevre imkânlarını analiz maddesi ile ilgili bulgunun olmadığı görülmektedir. Bu alt tema ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F2: “Siz hocam nerde kaldınız ben geride mi kaldım yada mesela benden çok çok tecrübeli bir zümrem vardı onla çalışmak beni çok çok etkiledi onla hala daha görüşürüz kendisiyle o da verimli oldu..... Çocukların bireysel farklılıkları o çocuk böyle ben buna nasıl yaklaşmalıyım. Bendeki bu çocuk da böyle ben buna şöyle yaklaşıyorum sende bunu yap tarzında.”

F4: “Bizde şey vardı mesela bu sene 8’lerin biri onda biri bendeydi. 7’lerin biri ondaydı biri bendeydi. Öyle olunca şu testi çözelim bu olsun işte kitaplar geliyor. Mesela ortak bir dolabımız var oraya koyuyoruz oradan yararlanıyoruz. Mesela ikimiz

o dolabı kullanıyoruz. Şöyle yapalım böyle yapalım..... Hangi konudasın veya şu çıkmayacak ama anlattın mı çıkar mı bu tarz şeyler.”

Tablo 7. Yönetmelik Harici Gündem Maddesi Konuları

GÜNDEM MADDESİ KONULARI	KOD
Öğrencilerin genel özellikleri	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel özellikler • Ailevi özellikler • Bireysel farklılıklar • Sıkıntıları • Özel öğrenciler • Öğrencileri ilgilendiren tüm konular
Rehberlik Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Disiplinleri • Davranışları ve davranış problemleri • Sorunları çözme tarzı
Okul	<ul style="list-style-type: none"> • Okul Ortamı • Okullarla ilgili acil durumlar • Karşılaşılan tüm sorunlar ve çözümleri
Etkinlikler	<ul style="list-style-type: none"> • Etkinlikler / Projeler (TUBİTAK4006, matematik sokağı, pi günü vs.)
Doküman	<ul style="list-style-type: none"> • Deneme • Test • Kaynak Kullanımı • Resmi Evraklar • Ödevler
Mesleki paylaşım	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenleri ilgilendiren (mesleki/branş) güncel tüm konular • Öğretmen sorunları(mesleki/branş) • Akademik fikir alış veriş • Seminerlere/egitimlere vs. gidenlerin bilgi paylaşımları • Tecrübe • Yol gösterme • Destek olma

Tablo 7’de yönetmelik harici gündem maddesi konularına ilişkin bulgular görülmektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin genel özellikleri, rehberlik faaliyetleri, okul, etkinlikler, doküman ve mesleki paylaşım konularıyla ilgili öğretmenlerin iletişim halinde oldukları konulardır. Öğretmenlerin kendi branşları harici konularda, öğrencileri ve öğretmenliği ilgilendiren tüm konular hakkında da birbirleri ile fikir alışverişinde oldukları görülmüştür. Bu alt tema ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M2: *“Akademik olarak belki alanım değildir ama Türkçe öğretmeni ile tecrübemi de paylaşırım. Neyi nasıl düşündüğümü derste işlerken anlatırım. Ha o kendine göre uygular uyarlar..... Teknolojiyi konuşuyoruz. Eğitime nasıl uygularız. Kendi aramızda gırgır şamata yapıyoruz.”*

F3: “Muhakkak öğrenciler hakkında konuşuyoruz. Mesela şu öğrenci geriledi sürekli biz X ile çok konuşuyoruz. Şu sende nasıl? Fenle mat yakın yakın olduğu için. Şu öğrenci sende nasıl bende böyle. Genelde tutarlı oluyor. Onda bir öğrencinin başarısı düşmeye başladıysa bende de düşmeye başlıyor. Ya da bende düştüyse onda. Bu şekilde sürekli takip ediyoruz biz. Öğrencilerin genel durumlarıyla ilgili işte üzülüyor mü durgun duruyor. Genel özellikleriyle de ilgili sürekli konuşuyoruz. Ailevi durumları olabilir mi sen konuş ben konuşayım..... Mesela benim arkada fen laboratuvar malzemeleri var. İşte şu var mı bunları falan konuşuyoruz.”

F6: “O yüzden mesela hani dersimizle alakalı işlenişle alakalı konularla alakalı nasıl anlatırım kaynak sıkıntıları her gün görüşebiliyoruz. Özel bir toplantı yapmamıza gerek yok resmi olmasa da sürekli iletişim halindeyiz..... Mesela ikimizde 7. Sınıfa giriyorsak ortak konumuz oluyor. O zaman konuyla alakalı ilgili materyal alışverişi oluyor. Belki çocuklarla ilgili oluyor. Çocukların durumlarıyla alakalı konuşuyoruz. Genel başarı durumlarıyla alakalı.”

4.1.2.4. Teknoloji ve İnternet Kullanımı

Teknoloji ve İnternet kullanımı alt teması ile ilgili bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Teknoloji ve İnternet Kullanımı

TEKNOLOJİ VE İNTERNET KULLANIMI	
Sosyal Medya Takip	19 kişi takip ediyor 1 kişi takip etmiyor
Sosyal Medya Grupları	<ul style="list-style-type: none"> • Çeşitli sosyal medya iletişim grupları • Çeşitli siteler
Gerçek zümre	<ul style="list-style-type: none"> • Kitlesele birliktelik, gerçek zümre sosyal medya gruplarında var. • Sosyal medyada Türkiye çapında zümre var.
Sınırsız materyal paylaşımı	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal medyada sınırsız materyal paylaşımı var. • Sosyal medya en büyük beslenme kaynağı. • Toplantılardan çok internet sitelerinden yararlanma
Genel durum	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal medyada birbirini tanımayan ama aynı düşüncelere sahip insanlar fikir alış verişinde bulunuyor. • Yerel ortamda paylaşım, fikir alış veriş az iken sosyal medyada çok. • Sosyal medyada gönüllü, istekli, paylaşımcı, soru soran insanlar mevcut. Tüm soruların cevabı sosyal medyada var. • ZÖK’lere gerek yok. Herkes soracağımı internette daha fazla kişiye sorarak öğreniyor.

Tablo 8. (devamı) Teknoloji ve İnternet Kullanımı

Sosyal Medyadan Yararlanılan konular (paylaşılan materyaller)	<ul style="list-style-type: none"> • Test • Deneme • Projeler (özellikle TUBİTAK) • Yazılılar • Yıllık planlar • Video • Görsel • Dosya • Etkinlik • Kaynak paylaşımı • Güncel bilgi
Sosyal Medya Gruplarının Faydaları	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm öğretmenlerin (köy, ilçe, ilçe) aynı materyale ulaşmasını sağlıyor. • Amaç, ücra köşelere de ulaşp herkesin eşit eğitim almasını sağlamak. • Farklı şartlar altındakiler de aynı eğitim aldığı için daha çok gelişim sağlanıyor.
Teknoloji ve İnternet ile İlgili Öneriler	<ul style="list-style-type: none"> • Zümre öğretmenlerin toplanacağı tek portal • MEB öğretmenleri branş branş tek portalda toplansın. • Öğretmenler öğrenmesi gereken her şeyi o portaldan öğrensin. • Forum sayfası gibi olsun. • Tartışma ortamı olsun. • Anketler düzenlensin. • Test, deneme vs. paylaşılınsın. • Hızlı dönüt sağlansın.
Sosyal medya iletişim grupları	<ul style="list-style-type: none"> • Aynı okuldaki ve yakın okullardaki zümreler sosyal medya iletişim grupları oluştursun.
İnternet sayfası	<ul style="list-style-type: none"> • Her ilin branş bazında internet sayfası (sosyal medya grubu) olsun.

Tablo 8 incelendiğinde katılımcılardan bir kişi hariç diğerlerinin sosyal medyadaki grupları takip ettiği görülmüştür. Araştırma verilerinin analizinden sosyal medyadaki gruplarda Türkiye genelinde zümre olduğunu ve fiziken beraber olunmasa da sanal âlemde birlikteliğin söz konusu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Paylaşım yapmaya, fikir alışverişine açık gönüllü kişilerin sosyal platformlarda çok çeşitli ve sınırsız sayıda materyal paylaşımı yaptıkları görülmektedir. Öğretmenler ihtiyaçları olan her materyali oradan indirebilmektedirler. Ayrıca akıllarına takılan tüm soruları internetten daha fazla kişiye sorarak öğrenmektedirler. Sosyal medya grupları farklı imkânlardaki öğretmen ve öğrencilerin aynı materyale ulaşmalarını, yani eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaktadır. Bu gruplar sosyal medya aracılığı ile öğretmenlerin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Ulaşılan bulgulara göre, MEB'den öğretmenleri branş branş tek portalda toplaması talep edilmektedir. Bu portalda öğretmen kendi branşıyla ilgili yeni bilgiler edinebilir; materyal ve tecrübe paylaşabilir. Ayrıca yapılacak anketler, araştırmalar vb. konularda bakanlığa çok kısa sürede dönüş olacaktır. Okul

ve bölge bazında ise teknoloji çağında olduğumuz ve herkesin akıllı telefona sahip olduğu için branş branş sosyal medya iletişim grupları kurulup birlikteliğin artması sağlanabilir. Teknoloji ve internet kullanımı alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M4: *“Branşla ilgili grup mu onu zaten takip ediyorum. Okuldakilerle grup var. Okul bazında interneti kullanarak yaptığımız bir grup var. Sosyal medya iletişim grubumuz var. Zaten branş arkadaşlarımızla iç içe çeyiz. Bizi ilgilendiren grubumuzu ilgilendiren veya genel anlamda kimleri ilgilendiriyorsa o vasıtayla da paylaşım yapıyoruz.*

M5: *“Sosyal medya bizim en büyük beslenme kaynağımız. Oradaki gruplar. Bizde bir şeyler katmaya çalışıyoruz oraya. Oradan çok şey alıyoruz. Sosyal medyanın branş öğretmenlerine özellikle matematik alanında kullanılması çok başarılı..... Aslında gerçek zümrenin anlamını o gruplarda buluyoruz. Toplantı yapmaya gerek yok aslında. Gerçekten bir amacınız varsa gerçekten birilerine bir şeyler ulaştırmayı istiyorsanız her yerden ulaştırabilirsiniz. Sosyal medya orda birçok isim var biz onları görmüyoruz bizzat konuşmuyoruz ama biz onlarla sürekli fikir alışverişindeyiz. Fiziksel ortamda beraber olamamak bile hayalen veya zihnen biz aynı düşünceleri paylaşıp aynı işlemleri yapıyoruz. İşte gerçek zümre bu aslında. Aynı duygu düşünce amaç uğruna birleşebilmek. Bizim amacımız ne aslında o grupların amacı Türkiye’de en ücra köşelere dahi bir şeyler ulaştırabilmek. Herkese eşit seviyede matematik öğretimi kazandırabilmek.”*

F8: *“Biz aslında Türkiye genelinde zümre yapıyoruz. Çünkü O gruplarda da paylaşım yapıyoruz ve farklı ortamlardaki öğrencilerin farklı şartlar altında yaşayan öğrencilerin yaşadıklarını da paylaştığımız için daha fazla geliştığımız düşünüyorum ben.”*

4.1.3. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu ve Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar

İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu ve Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar ile ilgili 2 alt temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar:

- a) İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı
b) Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar

şeklindedir. Bu alt temalarda yer alan bulgular sunulmuş, yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

4.1.3.1. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı

İdeal zümre öğretmenler kurulu yapısı alt teması ile ilgili bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı

	OLMASI İSTENEN ÖZELLİKLER	OLMASI İSTENMEYEN ÖZELLİKLER
Zümre öğretmenlerde	<ul style="list-style-type: none"> • İşbirliği içinde • Koordineli/etkileşimli • Paylaşıcı • Fikirlere saygılı • Bilmediklerini soran • Ortak değer/bakış açısına sahip • İş bölümü • Eksik tamamlayan/kapatıcı • Birlik/beraberlik • Egoardan sıyrılmış • Meslek sevgisi • Mesleki yeterlilik • Öğrenci/çocuk sevgisi • Öğrenci iyiliği ön planda tutan • Etik/ahlak kurallarına sahip • Gönüllülük • Fikirlere saygılı • Yeniliklere/gelişime açık • Ortak amaç hedef, misyon ve vizyon • Faal • Anlayışlı 	<ul style="list-style-type: none"> • Rakip • Kıskançlık • Ötekileştirme • Çekişme • Benmerkezcilik • Kendini üstün görme • Uyumsuzluk
Zümre öğretmenler kurullarında	<ul style="list-style-type: none"> • Amaç-hedef • Etkinlik • İşlevsel • Cazip/ilgi çekici • Görev paylaşımı • Yeni şeyler/fikirler katmalı/üretilmeli • Tartışma ortamı • Zümre başkanı işini layıkıyla yapacak birisi olmalı • Kararlar süreç odaklı olmalı • Küçük grup zümre irtibatları 	<ul style="list-style-type: none"> • Evrak işi • Zaman kaybı

Tablo 9. (devamı) İdeal Zümre Öğretmenler Kurulu Yapısı

Bölge, il, ilçe zümre öğretmenler kurullarında	<ul style="list-style-type: none"> • Yetkililer katılmalı • Yönlendirme olmalı • Büyük işler konuşulmalı • Küçük gruplar halinde okul seviyelerine göre yapılmalı 	-
Toplantıların yapılma zamanı ve yeri	<ul style="list-style-type: none"> • Zümre odaları olmalı • Zümre toplantı günleri olmalı • Farklı şehirlerde toplantılar • Yapılma zamanı düzenlenmeli (okul açıldıktan 1-2 hafta sonra) 	<ul style="list-style-type: none"> • Toplantı günlerinde ders olması • Okul saatinden sonra yapılması
İdeal zümre sayısı	<ul style="list-style-type: none"> • Tek olmak iyi (2 kişi) • 2-4 zümre iyi (1 kişi) • Zümrenin olması iyi (1kişi) • Çok zümrenin olması iyi (1 kişi) • Zümre ile uyumlu isen iyi uyumsuz isen tek olmak iyi (5 kişi) 	-

Tablo 9’da ideal zümre öğretmenler kurullarında olması istenen ve istenmeyen özellikler “zümre öğretmenlerde”, “zümre öğretmenler kurullarında”, “bölge, il, ilçe zümre öğretmenler kurullarında”, “toplantıların yapılma zamanı ve yeri”, “ideal zümre sayısı” şeklinde 5 maddeye ayrılmıştır. Verilerin analizi sonucu öğretmenlerin zümre öğretmen arkadaşları ile egolarından sıyrılmış bir şekilde, saygı çerçevesinde, işbirliği içinde, ortak bir amaç etrafında çalışmak istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Benmerkezcilik, kıskançlık, karşı tarafı rakip görme ve kendini üstün görme şeklindeki zümre olmanın doğasına aykırı olan kişisel özellikler istenmeyen özelliklerdendir. Bu olumlu ve olumsuz davranışlar katılımcıların zümre olabildikleri ve olamadıkları durumları deneyimleyerek söylediklerini göstermektedir.

Zümre öğretmenler kurullarının belli bir amaç etrafında toplanması, yeniliklere açık olması ve yeni ufuklar açması, kararlarının daha işlevsel ve süreç odaklı olması, başkanlık görevini layıkıyla yapacak kişiler tarafından yönetilmesi olması istenen özelliklerdendir. Verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular öğretmenlerin ZÖK toplantıları için bir araya gelmeyi zaman kaybı olarak gördüklerini, toplantıların gereksiz evrak işleriyle boğulduklarını göstermektedir. Bölge, il, ilçe zümre öğretmenler kurullarına yetkili kişilerin katılması, büyük işler konuşulması ve okul zümre öğretmenler kurullarına bu toplantılarda yönlendirme yapılması istenen özelliklerdendir. Toplantıların toplanma yeri ve zamanı maddesine bakıldığında, zümre toplantı günlerinin ve zümre odalarının olması, farklı şehirlerde toplantıların

yapılması istenen maddeler iken toplantıların ders saatinden sonra yapılması ve toplantı günlerinde derslerin olması istenmeyen özelliklerdendir. İdeal zümre sayısına bakıldığında “zümre ile uyumlu isen iyi, uyumsuz isen tek olmak iyi” görüşü çoğunluktadır. İdeal zümre öğretmenler kurulu yapısı alt teması ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M2: *“Zümre toplantıları bence okullar başladıktan sonra en az 1 hafta geçtikten sonra yapılmalı. Şu an okullar başlamadan önce yapılıyor. Seminer zamanı yaptığın zaman gireceğin sınıf belli değil. Hangi konuyu anlatacağın belli değil. Gelişigüzel yapılmış ZÖK toplantısı bana göre.”*

M5: *“Şöyle bir durum var ben haftada 5 gün 30 saat derse girdikten sonra bir de onun toplantısına niye gelim. Onun yerine bir gün ayırsalar. Hı yine aynı durum çıkacak ben eminim yani. Farklı bir şey çıkmaz. O 1 günü de kaytarma. Ya da bir günümüz tatil şöyle değerlendirelim olur. Ne yazık ki böyle çıkar.”*

F7: *“Bazı okullarda zümre odaları falan var. Sadece o zümreye ait kişiler gidiyor. Tamam okulda iletişimi kopartıyor belki ama toplantı yapılacağı zaman veya ayda bir özel toplantı için böyle alanlar belirlenip herkes o ay toplantı yapsa küçük kısa 10 dakika uzun teneffüste ama ayın o günü yapılacak..... Evet evet bütün zümreler için o saat boşaltılabilir. Çok rahat boşaltılabilir. Atıyorum Cuma, Cuma günü çok uygun 1, 2, 3, 4 boşaltılabilir zümrelere toplantı yapmak için bak bu da güzel bir fikir.”*

4.1.3.2. Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar

Zümre olmayı engelleyen durumlar alt teması doğrudan etkileyen durumlar ve dolaylı etkileyen durumlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

4.1.3.2.1. Doğrudan Etkileyen Durumlar

Zümre olmayı doğrudan etkileyen durumlar ZÖK toplantılarından kaynaklanan durumlar ve kişilerden kaynaklanan durumlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

4.1.3.2.1.1.ZÖK Toplantılarından Kaynaklanan Durumlar

ZÖK toplantılarından kaynaklanan durumlar ile ilgili bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. ZÖK Toplantılarından Kaynaklanan Durumlar

Yazılanların yetkililer tarafından değerlendirmeye alınmaması ve geri dönütün olmaması	<ul style="list-style-type: none"> ZÖK tutanaklarının okunmaması, dikkate alınmaması MEB’de ZÖK toplantı tutanaklarını değerlendirebilecek, eleştirebilecek kimsenin olmaması ZÖK toplantılarında yazılanlarla ilgili yetkililer tarafından değişiklik yapılmaması ZÖK toplantılarının sonuca varmaması, geri dönüt olmaması
Amacına uygun yapılmaması, amacına ulaşmaması	<ul style="list-style-type: none"> ZÖK toplantılarının amacına uygun yapılmaması/amacına ulaşmaması ZÖK toplantılarının formalite olması ZÖK toplantılarında önemli bir kararın alınmaması
Prosedür işlerin olması	<ul style="list-style-type: none"> Prosedürlerin fazla olması ZÖK tutanaklarının gereksiz görülmesi
Sıkıcı olması	<ul style="list-style-type: none"> ZÖK toplantılarının sıkıcı olması, çekici/cazip olmaması
Verimsiz olması	<ul style="list-style-type: none"> ZÖK toplantılarından verim alınmaması, kişiye bir şey kazandırmaması
Zamansız yapılması/zaman kaybı	<ul style="list-style-type: none"> ZÖK toplantılarının zamansız yapılması, zaman kaybı olması, mesai saatlerinden sonra yapılması ve aile yaşantısını etkilemesi

Tablo 10’da ZÖK toplantılarından kaynaklanan durumların 6 maddeye ayrıldığı görülmektedir. Yazılanların yetkililer tarafından değerlendirmeye alınmaması ve geri dönütün olmaması maddesinde katılımcıların, ZÖK toplantılarında yazılanların okunmaması, dikkate alınmaması, geri dönütün olmaması ve Milli Eğitim Müdürlüklerinde okuyup değerlendirebilecek kimsenin olmaması durumlarından ötürü ZÖK toplantıları yapmada isteksizliğe düştükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Amacına uygun yapılmaması maddesinde, toplantıların formalite olduğu, önemli bir karar alınmadığı, amacına ulaşmadığı ve kâğıt üzerinde kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Toplantılarda prosedür işlerinin fazla olması ve tutanakların gereksiz olması katılımcı görüşleri arasındadır. Toplantı tutanaklarını herhangi bir teftiş esnasında hazır bulundurulduğu görülmüştür. Tabloya bakıldığında ZÖK toplantılarının sıkıcı gelmesi, toplantılardan verim alınmaması bunun sonucunda öğretmenlerin toplantıları yük olarak görmesi ve toplantı saatlerinin öğretmenlerin zamansız olduğunu düşünmeleri zümre olmayı engelleyen durumlar arasında olduğu görülmektedir. ZÖK toplantılarından kaynaklanan durumlar ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F1: “Ama ders bittikten sonra hadi oturun zümre yapın. Öyle olunca insanlar haklı olarak şunu diyor. E zaten ben boş dersinde onlarla ilgileniyorum teneffüste onlarla ilgileniyorum niye bana bu eziyeti yapıyorsun. Gerçekten bu hafta yazılı haftası oluyor. Yazılı okuyorsun e-okula giriyorsun. Teneffüsün öğle aran hep öyle geçiyor. Kafan hep dolu. Şimdi çıktın kim konuşmak ister ki okuldan sonra zümre yapmak için. Ne konuşacaksın ya da ne soracaksın. İnsan biriktirmiyor ki. Mesela zümrene bir şey soracaksın ay biriktirim de zümre gelince sorarım demiyor ki insanlar. Zaten orda bir şekilde çaresini buluyor.”

F8: “Burada öğretmenler seminer ya da kurslara giderken fedakârlık yaparak gidiyor. Mesai saatinin dışında gidiyor herhangi bir ücret almıyor. Çoluğun çocuğunu bırakıp gidiyor eşini bırakıp gidiyor evde kendi işlerini bırakıp gidiyor. Bu fedakârlığın üzerine hiçbir şey alamayacağı bir yerde zaman kaybetmesi akla mantığa sığmıyor.”

F10: “Yıllarca inatla ve ısrarla yazdık yani. Neler yaşadığımızı sorunlarımızın ne olduğunu yazdık onu yazdık bunu yazdık bunlar MEB e gitti dosyalarda kaldı kimse bunları kaale almadı prosedürü gereği yapılması gereken evrak ondan sonra artık bizde yıldı. Hazır götürüyoruz orda arkadaşlarımızla sohbet muhabbet 10dk sonra çıkıp geliyoruz. Yani hani bu şekilde olmaması lazım. Okullarda sorunlar yaşanıyorsa bunların çözüme kavuşturulması lazım.”

4.1.3.2.1.2. Kişilerden Kaynaklanan Durumlar

Kişilerden kaynaklanan durumlar ile ilgili bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Kişilerden Kaynaklanan Durumlar

Ego/benlik Benmerkezcilik	<ul style="list-style-type: none"> • ‘BEN BİLİYORUM’ düşüncesi • Yüksek ego • Öğretmenlerin kendilerini gördükleri yer, durum • Kişilerin kendilerini gördükleri konum(üstün görme) • Fikir almaya tenezzül etmemek • En iyi olma düşüncesi • Birbirinin yöntem tekniklerini beğenmeme • Karşı fikirlere değer vermeme
Hırs	<ul style="list-style-type: none"> • Hırs içince olmak
Eleştiriye kapalı olmak	<ul style="list-style-type: none"> • Eleştirilerin kişisel algılanması
İletişimsizlik	<ul style="list-style-type: none"> • İletişim eksikliği

Tablo 11. (devamı) Kişilerden Kaynaklanan Durumlar

İşbirliğine kapalı olmak	<ul style="list-style-type: none"> • Zümrelerin beraber çalışma planı yapmaması • İşbirliğinden kaçınmak
Davranış	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlere yakışmayacak tavır hareket ve söz sergilemeleri
Kişisel ve mesleki gelişim eksikliği	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel gelişim eksikliği • Kişilerin bakış açısı • Kişilerin karakteristik özellikleri • Öğretmenlerin öz yeterlilikleri, hazır bulunuşlulukları • Öğretmenlerin mesleğe bakış açısı • Önceki yıllardan gelme alışkanlık
Kıskançlık	<ul style="list-style-type: none"> • Birbirini çekememe • Birbirinden hoşlanmama • Birbirini beğenmeme
Sorumluluk almama	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı düşüncelere sahip kişilere iş/angarya çıkartıyorsun gözüyle bakılması • Sorumluluk almaktan kaçınma
Paylaşımaya kapalı olmak	<ul style="list-style-type: none"> • Kişilerin paylaşımcı olmaması
Açık bulma	<ul style="list-style-type: none"> • İnsanlarla ilgili açık bulmaya çalışmak
Gönülsüzlük	<ul style="list-style-type: none"> • Kişilerin gönüllü olmaması • İş yükünün paylaşmak istememek
Rekabet	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci kıyaslaması • Öğretmen ve öğrenciler arası rekabet
Menfaat	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci menfaatten önce kendi menfaatini düşünme
Ayıplanma kaygısı	<ul style="list-style-type: none"> • Bilmediklerini sormaktan çekinme
Zaman ayırmama	<ul style="list-style-type: none"> • Mesai saatinden sonra okulda kalmayı istememe • Zaman ayırmak istememe

Tablo 11’de kişilerden kaynaklanan durumların 16 maddeye ayrıldığı ve benmerkezcilik maddesinin ön plana çıktığı görülmektedir. Kişilerin “Her şeyi ben biliyorum, en iyi ben yapıyorum, kimseye ihtiyacım yok, en iyi ben olmalıyım.” düşüncesinin zümreler arasında fikir alışverişini, birlikte hareket etmeyi engellemektedir. Kişisel ve mesleki gelişim eksikliği diğer bir öne çıkan maddedir. Bunun yanında hırs, eleştiriye kapalı olma, iletişimsizlik, işbirliğine kapalı olma, olumsuz davranış, kıskançlık, sorumluluk almama, paylaşımaya kapalı olma, açık bulma, gönülsüzlük, rekabet, menfaat, ayıplanma kaygısı ve zaman ayırmama kişilerden kaynaklanan durumlar ile ilgili maddelerdendir. Kişilerden kaynaklanan durumlar ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F7: “Nötr. Egosunu yenmiş, kurum kültürü olarak, gerçekten kafa olarak, kişilik olarak birbiriyle uyumlu kişiler o dansın sultanları örneğindeki gibi birbiriyle uyumlu zümreler kesinlikle daha iyi yerlere getirir bir kurumu. Ama zümreler arası iletişimsizlik kavga birbirini çekememezlik ben daha iyiyim bakış açısı malesef daha kötüye sürükler. Bireysel hırsın öğrencilere olumlu etkisi olabilir belki ama ben daha

derken kurum kültürüne zarar verir. En önem bir şey de ben neden değilim bu neden şöyle şu neden böyle moobing e gidecek kadar ileri boyutları olabilir.”

M3: *“Bu düzen ve sistem içinde neyi değiştiririm bir kere bu yarış sistemi eleme yapmak zorundayız sıralama var bu işi şeyden çıkartıyor manevi boyutunu hafifletiyor. İşin hep bir ego tarafına kaydırıyor. Yaptım yapamadım o oldu bu olmadı orayı biraz hafifletmek gerektiğini düşünüyorum. Öğretmenlerin üzerindeki bu yükü hırsı hafifletmek lazım. Yükten kastım hırsı hafifletmek için öğretmen, veli tarafından mı sorgulanacak mıyım, idaremi beni kurcalayacak işte ne bilim meslektaşım zümrem veya fen zümresi sayısal zümreyle de rakip olabilirsin ya onunla ilgili bir şey mi gelecek nasıl olacak.”*

M5: *“Zümreler arası işbirliğini engelleyen olaylardan biri de kişilerin kendilerini gördükleri konum. Öğretmenin kendini gördüğü konum. Ben biliyorum. Ben en iyiyim. Ben söyleyim. Ben böyleyim. Ben en iyi bildiğimi zannettiğim sürece o zaman hata yaparım. Daha iyi öğrenemem. Bide şöyle algı var. Yarış var. Öğrenciler arasında olduğu gibi öğretmenler arasında da var. Ben daha başarılıyım. Bir müdür ya da müdür yardımcısının gelip hocam şu öğretmen sizden daha başarılı demesi.*

4.1.3.2.2.Dolaylı Etkileyen Durumlar

Zümre olmayı dolaylı etkileyen durumlar yöneticilerden kaynaklanan durumlar ve diğer durumlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

4.1.3.2.2.1.Yöneticilerden Kaynaklanan Durumlar

Yöneticilerden kaynaklanan durumlar ile ilgili bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Yöneticilerden Kaynaklanan Durumlar

Eğitimlerin niteliksiz olması	<ul style="list-style-type: none"> • Konusuna hâkim olmayan birilerinin eğitim vermesi • Eğitimlerin zaman kaybı olması. • Çok fazla ve gereksiz şeylerin konuşulması • Eğitime alınan konuların bilinen ya da yararlı olmayan şeyler olması
Öğretmenlerin itibarsızlaştırılması	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlerin itibarsızlaştırılması/değersizleştirilmesi • Öğretmenlerin çok tatil yapıyor olarak lanse edilmesi • Üst mercilerin öğretmenlere güven duymayan açıklamaları • Öğretmenlerin 2. plana atılması
İş yükü fazlalığı	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlerin üzerindeki yükün fazla olması
Kıyaslama	<ul style="list-style-type: none"> • İdarenin öğretmenleri başarılı başarısız diye adlandırması • Öğrenci başarısından çok öğretmen başarısının değerlendiriliyor olması
Takdir görmeme	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen başarılarına takdir, övgü olmaması
Yöneticilere olan güvensizlik	<ul style="list-style-type: none"> • Yetkililere güven duymama
Zorunlu yapılan işler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlerin istemedikleri şeyleri yapması/yaptırılması

Tablo 12’de kişilerden kaynaklanan durumların 7 maddeye ayrıldığı görülmektedir. Bu maddeler eğitimlerin niteliksiz olması, öğretmenlerin itibarsızlaştırılması, iş yükü fazlalığı, kıyaslama, takdir görmeme, yöneticilere olan güvensizlik ve zorunlu yapılan işler şeklindedir. MEB tarafından yapılan eğitimlerin niteliksiz olması, zaman kaybı olması, yeni şeyler öğrenememe bu tarz toplantılara ön yargı oluşturmuştur. Dolaylı yoldan genelleme yapıp ZÖK’ler için de aynı şey düşünülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması öğretmenlerin mesleğe olan bakış açılarını değiştirmiştir. Bu, öğretmenleri psikolojik olarak yıpratıcı bir durumdur. Sosyal hayatta mesleğe olan saygı azalmıştır. Bu itibarsızlaştırma beraberinde başka olumsuzlukları da getirmiştir. Öğretmenler derse girip çıkmak dışında çaba sarf etmek istememeye başlamışlardır. Mesela öğrenci başarı ve başarısızlıklarının öğretmene mâl edilmesi, idarenin öğretmenleri sınıflandırması kişilerde isteksizliğe yol açmaktadır. Bunun sonucunda öğretmenler daha çok kendilerini düşünme eğilimine girmekte ve mesai saatleri dışında ekstra vakit harcamak istememektedirler. İdarenin öğretmenlere zorunlu işler yaptırması, öğretmenlere olan tavrı, öğretmenleri kıyaslaması ve takdir etmemesi olumsuz durumlar oluşturmaktadır. Bunların sonucunda öğretmenler idareye güvenmemektedir. Yöneticilerden kaynaklanan durumlar ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F7: “İtibarsızlaştırmayı biz önce kendi içimizde yapıyoruz. Ben gidip X öğretmene sağda solda şöyle yapıyor böyle yapıyor iyi demesem onun nasıl bir öğretmen olduğu nu nerden bilecek derse mi girecek anladınız mı bu okul yönetimiyle de yapıyor etiket.”

F8: “MEB’in seminerlerinde gelen de konusuna hâkim değil. Sorduğunuz sorulara cevap veremiyor. Sadece slayttan bir okuyor. O slaytı zaten ben evde kendim okuyorum. Hani ben kendini geliştirmeyen bir insan değilim. E ne oluyor o zaman sırf birisinin slayt okuması için zamanını veriyorsun. Zaman çok değerli bir şeydir. Doğal olarak ne oluyor o seminere karşı isteksizlik oluyor.”

M2: “Kesinlikle öğretmemelere önce hak ettikleri itibar verilmeli.”

4.1.3.2.2.2. Diğer Durumlar

Diğer durumlar ile ilgili katılımcı görüşleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Diğer Durumlardan Kaynaklanan Zümre Olmayı Engelleyen Durumlar

Mesleki deformasyon	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlerin zihinsel olarak dinlenememesi • Öğretmenlerin çok fazla uyarıcısının olması • Öğretmenliğin yıpratıcı ve stresli bir meslek olması
Sosyo-ekonomik şartlar	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenlerin sosyo-ekonomik şartları • Emeklilik yaşının fazla olması
Yeni nesil öğrenciler	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerden geri dönüt alınmaması • Yeni nesil öğrencilerin çok isteksiz olması • Yeni nesil öğrencilerin çok teknolojik olması
Çalışma ortamı	<ul style="list-style-type: none"> • İş, okul, arkadaş, öğretmen ortamı
Veli	<ul style="list-style-type: none"> • Veli kaynaklı, veliler bilinçsiz

Tablo 13’te diğer durumların 5 maddeye ayrıldığı görülmektedir. Bu maddeler mesleki deformasyon, sosyo-ekonomik şartlar, yeni nesil öğrenciler, çalışma ortamı ve veli şeklindedir. Öğretmenlik mesleği dışarıda tatili bol olan bir meslek gibi görülmektedir. Fakat öğretmenler okulda da okul harici zamanlarda da sürekli aktif olma durumundadırlar. Derslerde, teneffüslerde, öğle aralarında zihinleri sürekli meşgul ve dış uyarıcılar sayesinde de meşgul edilmektedir. Bu sebeple mesleki deformasyon yaşanmaktadır. Bunun üzerine ekonomik olarak rahat olmamaları, sürekli akıllarında başka sorunların bulunması ve emeklilik yaşının çok yüksek olması

tükenmişlik yaratmaktadır. Ayrıca yeni nesil öğrencilerin her şeye karşı çok isteksiz oluşu, teknolojinin esiri olmaları, öğretmenin sarf ettiği çabanın farkında olmamaları, öğretmenlerin emek harcıyı karşılığını öğrencilerden görememeleri, velilerin her durumda öğrenciden yana olmaları öğretmenlerin mesleğe dair şevklerini kırmaktadır. Diğer durumlar ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M2: *“Öğretmenlerin şartları düzeltilecek. Sosyo-ekonomik.”*

M8: *“Öğrencilerden. Yeni nesil gençlerden. Artık şevkimiz kırılıyor. Gerçekten öyle. Öğretmeni artık öğretmen gibi görmüyorlar. Saygı sevgi sınırlarını aşılıyorlar. Veli istediğimiz gibi değil evden çıksın da biz böyle bakıcı gibiyiz onlar için. Bu öğretmen öğrenci veli idareci çerçeve içinde çok dönmesi gereken bir şey. Tek başına sorumluluğu öğretmene verdiğimiz takdirde öğretmenler zümreler bir araya toplansın da her şey dört dörtlük olsun o beklenemez. Birazcık öğretmenlerin şeyi çalıştığı ortam idare arkadaş ortamı bunlarda motivasyonu etkileyen şeyler ama mesela beni en çok etkileyen şey öğrenci.”*

F5: *“Veli de bilinçli değil. Diyor ki çok ödev verilsin dersini yapsın beni rahatsız etmesin. Bu onun derdinde herkes topu birbirine atıyor. Hayat bu maalesef. Sonra sen farklı düşününce onlara iş çıkartınca kötü oluyorsun.”*

4.1.4.Okulların, Toplantıların ve Öğretmenlerin Etkililiğini Artırmaya Yönelik Tavsiyeler

Okulların ve öğretmenlerin etkililiğini artırmaya yönelik tavsiyeler ile ilgili 5 alt temanın ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlar:

- a) Zümre Öğretmenler Kurulu
- b) Eğitimler
- c) Yönetim
- d) Teknoloji ve İnternet
- e) Üst Makamlara İletilecek Konular

şeklindedir. Bu alt temalarda yer alan kodlar tablolar halinde sunulmuş, yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

4.1.4.1.Zümre Öğretmenler Kurulu

Zümre öğretmenler kurulu alt teması ile ilgili bulgular Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Zümre Öğretmenler Kurulu

Zümre odaları	<ul style="list-style-type: none"> Okullarda branşların kendilerine alanları/zümre odaları olmalı
ZÖK tutanakları MEB tarafından değerlendirilip dikkate alınmalı.	<ul style="list-style-type: none"> MEB’de ZÖK toplantı tutanaklarını okuyup değerlendirebilecek birilerinin olması gerekli ZÖK toplantılarının amacına ulaşması için toplantı tutanaklarının dikkate alınması gerekli

Tablo 14’te zümre öğretmenler kurulu alt temasının 2 maddeye ayrıldığı görülmektedir. Bu maddeler zümre odaları ve tutanakların MEB tarafından değerlendirilip dikkate alınması şeklindedir. Veri analizinden ulaşılan bulgular okullarda her zümreye ait zümre odaları olmasına ihtiyaç duyulduğunu ve tutanakların üst mercilerce okuyup değerlendirebilecek birilerinin olması gerektiğini göstermektedir. Bu sayede ZÖK’ler gerçek amacına ulaşabilir. Zümre öğretmenler kurulu ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F7: *“Bazı okullarda zümre odaları falan var. Sadece o zümreye ait kişiler gidiyor. Tamam, okulda iletişimi kopartıyor belki ama toplantı yapılacağı zaman veya ayda bir özel toplantı için böyle alanlar belirlenip herkes o ay toplantı yapsa küçük kısa 10 dakika uzun teneffüste ama ayın o günü yapılacak. Toplantılar gerçekten önemli ama biz es geçiyoruz.”*

F10: *“Yıllarca inatla ve ısrarla yazdık yani. Neler yaşadığımızı sorunlarımızın ne olduğunu yazdık onu yazdık bunu yazdık bunlar MEB e gitti dosyalarda kaldı kimse bunları kaale almadı prosedürü gereği yapılması gereken evrak ondan sonra artık bizde yıldık hazır götürüyoruz orda arkadaşlarımızla sohbet muhabbet 10dk sonra çıkıp geliyoruz. Yani hani bu şekilde olmamalı lazım okullarda sorunlar yaşanıyorsa bunların çözüme kavuşturulması lazım.”*

4.1.4.2.Eğitimler

Eğitimler; öğretmen eğitimleri, üniversite eğitimleri ve stajyer eğitimleri olmak üzere üçe ayrılmıştır.

4.1.4.2.1.Öğretmen Eğitimleri

Öğretmen eğitimleri ile ilgili bulgular Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Öğretmen Eğitimleri

Genel çapta eğitimler olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Genel çapta eğitimler (sempozyum, seminer, çalıştay, panel vs.) düzenlenmeli.
Öğretim yılı başı seminerleri kaliteli olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Okuldaki seminer dönemleri kaliteli olmalı. Öğretim yılı başı seminerlerde micro öğretim yapılabilir.
Seminerler ilgi çekici ve işlevsel olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin hem gezecekleri hem öğrenecekleri eğitimler olmalı. Eğitimler ilgi çekici, etkinlikli, işlevsel, öğrenme merakı uyandıracak, yeni şeyler öğrenilecek ve yaptırılacak şekilde olmalı. Seminerler sonunda belge verilmeli. Uygulamalı eğitimler yapılmalı.
Öğretmenleri değerli hissettirecek çalışmalar yapılmalı	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlere kendilerini değerli hissettirecek çalışmalar yapılmalı.
Mesleki yeterlilik eğitimi	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenler psikolojik olarak öğretmen olma yetisine sahip mi kontrol edilmeli Öğretmenlere yıllık plan hazırlanışı öğretilmeli
Alanında uzman kişiler eğitim vermeli	<ul style="list-style-type: none"> Eğitimlere alanında uzman birileri gelmeli
İhtiyaca yönelik alanlarda eğitimler olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin ihtiyacına yönelik etkinlikler olmalı Öğretmenlerin bilgisini ölçüp üzerine yeni şeyler katacak eğitimler olmalı Öğretmenlerin eğitime ihtiyacı olduğu alanlar keşfedilmeli
Eğitimlerin yapılma yeri ve zamanı uygun olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Eğitimler uygun saatlerde ve uygun yerlerde ve gönüllülük esasına dayalı olmalı Öğretmenlerin aile hayatını sıkıntıya sokmayacak eğitimler yapılmalı Eğitimler farklı farklı illerde yapılabilir
Gönüllülük esasına dayalı olmalı	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin isteğine yönelik etkinlikler olmalı .
Kişisel gelişim eğitimleri verilmeli	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenler insan psikolojisi dersleri almalı Değer eğitimi verilmeli Öğretmenler bakış açılarını değiştirmeli Her öğretmen kendi branşıyla alakalı bir alanda uzmanlaşmalı Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine imkân tanınmalı

Tablo 15’te öğretmen eğitimlerine yönelik çözüm önerileri 10 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler, “Genel çapta eğitimler olmalı.”, “Öğretim yılı başı

seminerlerin kaliteli olmalı.”, “Seminerler ilgi çekici ve işlevsel olmalı.”, “Öğretmenleri değerli hissettirecek çalışmalar yapılmalı.”, “Mesleki yeterlilik eğitimi”, “Alanında uzman kişiler eğitim vermeli.”, “İhtiyaca yönelik alanlarda eğitimler olmalı.”, “Eğitimlerin yapılma yeri ve zamanı uygun olmalı.”, “Gönüllülük esası dayalı olmalı.”, “Kişisel gelişim eğitimleri verilmeli.” şeklindedir. Verilerin analizi sonucu öğretmenlerin üniversiteden mezun olduktan sonra eğitimlerine devam edemedikleri ve MEB’in verdiği eğitimleri niteliksiz olduğunu bulgusuna ulaşılmıştır. Genel çapta alanında uzman kişilerin verdiği, ihtiyaca yönelik olan, kişiye yeni şeyler kazandıran, gönüllülük esasına dayalı, uygun yer ve zamanda eğitimler olması ulaşılan bulgular arasındadır. Eğitimlerin ihtiyaca yönelik olmaması ve alanında hâkim olmayan kişiler tarafından verilmesi, kişilerin eğitimlere isteksiz olmasının sebeplerinin başında gelmektedir. Öğretmen eğitimleri ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M1: *“Böyle sempozyum tarzında bir şey olabilir. Mesela 2 ayda bir 3 ayda bir, bir şey olabilir mesela. Ama büyük genel çapta olmalı bunlar. Okulda da zaten sürekli görüşüldüğü için ben o kadar gerek duymuyorum ama genel olarak ilçe bazında bir toplantı olması lazım”*

F1: *“Mikro öğretim. Hiç unutmuyorum. Tahtaya çıktık tüm sınıfın karşısında ders anlattık. Kameraya çekildi. Sonra tüm sınıfla birlikte kamerayı izleyip eleştirip neleri düzeltebiliriz dersi. Bu gerçekten güzeldi. Okulun en başında böyle şeyler yapılırsa öğretmenler de sıkılmaz. Herkes daha çok çalışır. Bana sıra geldiğinde şunu yapayım bunu yapayım. Farklı şeyler ortaya çıkar. Kendimizi zorlamış oluruz.”*

F10: *“2005 ya da 2006 da müfredat değişikliği olduğu zaman öğretmen eğitimi yapıldı. Bu öğretmenler de geldiler anlattılar. Ama bunun da bence bir yöntemi olması lazım. Bende öğretmenim sende öğretmensin. Ben gittim bu eğitimi aldım sırf sana sana bunu anlatmak için ama ben gelirim orda dersem ki ben şöyle öğretmenim böyle öğretim size şunu anlatacağım bunu anlatacağım dersem bir kere aramıza bir mesafe koymuş olurum.”*

4.1.4.2.2. Üniversite Eğitimleri

Üniversite eğitimleri ile ilgili bulgular Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Üniversite Eğitimleri

Eğitim fakültelerinde ZÖK farkındalık çalışmaları olmalı	• Eğitim fakültelerinde ZÖK olabilmeye yönelik farkındalık çalışması olmalı (ZÖK nedir?, nasıl çalışır?, koordineli gitmek üzerine vs.)
Üniversite eğitimleri uygulamaya yönelik olmalı	• Eğitim fakültelerinde öğrenciler daha çok uygulamaya yönelik eğitimler verilmeli
Üniversite eğitimleri değişmeli, niteliği artırılmalı	• Üniversite eğitimlerinin niteliği artmalı ve belli bir standarta gelmeli • Önce üniversitedeki eğitim değiştirilmeli sonra öğretmen olan bireylerin eğitimi yapılmalı
Staj okullarında resmi evrak hazırlanışı öğretilmeli	• Üniversitede staj okullarında resmi evrakların (yıllık plan, ZÖK, ŞÖK vs.) hazırlanışı öğretilmeli

Tablo 16’da üniversite eğitimlerine yönelik çözüm önerileri 4 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler “Eğitim fakültelerinde ZÖK farkındalık çalışmaları olmalı.”, “Üniversite eğitimleri uygulamaya yönelik olmalı.”, “Üniversite eğitimleri değişmeli, niteliği artırılmalı.” ve “Staj okullarında resmi evrak hazırlanışı öğretilmeli.” şeklindedir. Verilerin analizi sonu öğretmenlerin genel olarak üniversite hayatında teorik bilgiler öğrendikleri, eğitimin uygulamalı halini atandıktan sonra gördükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca üniversite eğitimlerinin belli standarda getirilip, niteliğinin artırılması ulaşılan bulgular arasındadır. Özellikle üniversitelerde resmi evrakların hazırlanmasına ilişkin, gerek staj okullarında gerekse derslerde buna yönelik farkındalık eğitimleri olması gerekmektedir. Üniversite eğitimleri ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M2: “*Son senelerde staja gidiyorsunuz staj yaptığınız okullarda bunları anlatmaları lazım. Ama ne yapıyorlar hemen ders konu anlat.....orda önemli olan planlamak.*”

F2: “*Ben bir de fen edebiyat mezunuyum. Formasyonum var tabiki ama eğitim fakültesinde bilmiyorum nasıl oluyor. Ama açıkçası eğitim fakültesinde olan arkadaşlarım da vardı. Çok fazla sahada değiller. Bir senenin 2. Dönemi falan staj yapıyorlar. Ben açıkçası yeterli olduğunu düşünmüyorum. Birde mesela ben formasyona hazırlanırken aynı zamanda o kitaplardaki o modeller çok güzel*

araştırmış bulmuşlar falan ama yani teoride öyle ama pratikte hiç öyle olmuyor. Sınıfa giriyorsun bir model uygulayacaksın sınıfta mesela atıyorum x kişisi var mesela öğrenci o öğrenciye ayrı bir bilim dalı ayırmak lazım yani. Anlatabiliyor muyum? Olmuyor. Çoğu olmuyor”

4.1.4.2.3. Stajyer Öğretmenlerin Eğitimleri

Öğretmenlik görevine yeni başlayan öğretmenler, asaleten öğretmen olmadan önce eğitim kurumlarında stajyer öğretmen olarak çalışırlar. Stajyer öğretmenlerin eğitimleri ile ilgili bulgular Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Stajyer Eğitimleri

Stajyer öğretmenler tecrübeli öğretmenlerin yanında derse girmeli ve ders anlatmalı	<ul style="list-style-type: none"> • Stajyer öğretmenler tecrübeli öğretmenlerin önünde ders anlatmalı • Stajyer öğretmenler belli bir süre tecrübeli öğretmenlerin yanında derse girmeli • Tecrübeli öğretmenler deneylerin yapılışı konusunda eğitim vermeli
Stajyer öğretmenlere resmi evrak hazırlanışı öğretilmeli	<ul style="list-style-type: none"> • Aday öğretmenlikte ZÖK, yıllık plan nedir, nasıl yapılır derslerinin alınması gerekli
Stajyer öğretmenlere kişisel gelişim eğitimleri verilmeli	<ul style="list-style-type: none"> • Aday öğretmenlikte empati dersleri, topluma bakış açısı, sosyoloji, insan psikolojisi dersleri alınması gerekli • Genç öğretmenler dinamik, araştırmacı, kendini geliştirme mantığı ile eğitilmeli
Stajyer öğretmenlere hakkaniyetli danışman öğretmenler verilmeli	<ul style="list-style-type: none"> • Stajyer öğretmenlere hakkaniyetli danışman öğretmenler verilmeli
Stajyer ve danışman öğretmen birbirine not vermeli	<ul style="list-style-type: none"> • Stajyer öğretmen ve danışman öğretmen birbirine not vermeli

Tablo 17’de stajyer eğitimlerine yönelik çözüm önerileri 5 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler “Stajyer öğretmenler tecrübeli öğretmenlerin yanında derse girmeli ve ders anlatmalı.”, “Stajyer öğretmenlere resmi evrak hazırlanışı öğretilmeli.”, “Stajyer öğretmenlere kişisel gelişim eğitimleri verilmeli.”, “Stajyer öğretmenlere hakkaniyetli danışman öğretmenler verilmeli.” ve “Stajyer ve danışman öğretmen birbirine not vermeli.” şeklindedir. Verilerin analizi sonucu stajyer öğretmenlerin bir sene deneyimli öğretmen yanında derse girip çıkması gerektiğini bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sayede stajyerler ders anlatım, sınıf kontrolü, resmi işler gibi konularda deneyim sahibi olurlar. Stajyerlere verilen danışman öğretmenlerin de gönüllülük esasına göre seçilmesi ve karşılıklı olarak not verilmesi gerekmektedir.

Fakat ülkemiz şartlarında bu durumun pek mümkün olmadığı görülmektedir. Stajyer eğitimleri ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M8: *“Stajyerler ilk geldiğinde gerçekten hani matematik anlamında tabiki bilgileri var. Üniversiteden yeni mezun olmuşlar ama öğretmenlik anlamında bilmiyorum onlara biraz daha rehberlik yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çok daldılar yani direk dan diye giriyorlar. Ben o konuda bizim dersimize girmelerini beklerim. Öğretmen hani nasıl anlatıyor. 10 yıllık bir öğretmen nasıl ders anlatıyor. Nasıl sınıf hâkimiyeti kuruyor. Yazılılarımıza bakmak. Onların bir rehber öğretmeni oluyor onlara not veren ama bunun çok sistemli düzenli işlediğini görmedim ben açıkçası. Sadece evet kâğıt üstünde bir not veriliyor ama o bir yıl gerçekten o stajyer ise o rehber öğretmenin, gerçi rehber öğretmeninde de şunu gördüm bir matematikçiye İngilizce, matematikçiye farklı bir branşta rehber öğretmen verildi. Onu bir kez çok mantıksız buldum. Matematikçiye matematik Türkçeciye Türkçeci verilsin..... Stajyerlerin bence ilk yılı çok önemli heba ediliyor.”*

M9: *“Stajyer öğretmen uygulaması devam etmeli daha da etkin olmalı. Öğretmenler daha da bir kaç sene de dinleyebilirler. Danışman öğretmen seçilirken çok dikkatli seçilmeli. Danışman öğretmenin gerçekten bu işin gerekliliğine inanması lazım yoksa inanmıyorsa zaten o da formalite üzerinde yapacaktır. Bu işi danışman öğretmenliği yani gerçekten bilgi ve tecrübelerini aktarması lazım öğretmene. Diğer duruma göre birkaç sene önceki uygulamaya göre çok daha iyi bir uygulama bence. Bu şekilde devam edilmeli bence. Kesinlikle tecrübeli öğretmenlerle derslere girip çıkıp ara sıra 5-10 dk.*

4.1.4.3.Yönetim

Öğretmenlik mesleğinde rehberlik ve koordine eden birim olan yönetim, denetim ve okul idaresi olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

4.1.4.3.1.Denetim

Denetim ile ilgili bulgular Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Denetim

Öğretmenler sorgulanma endişesinden sıyrılmalı	• Öğretmen, öğrenci/öğretmen/veli/idareci tarafından sorgulanma endişesinden sıyrılmalı
Denetimleri hakkaniyetli olmalı	• Denetimler hakkaniyetli olmalı
Denetimlerde evraktan ziyade dinamiğe bakılmalı	• Denetimlerde evrak kontrolü olmamalı. Öğretmenin o ortamda neler yaptığına bakılmalı.

Tablo 18’de denetime yönelik çözüm önerileri 3 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler “Öğretmenler sorgulanma endişesinden sıyrılmalı.”, “Denetimleri hakkaniyetli olmalı.” ve “Denetimlerde evraktan ziyade dinamiğe bakılmalı.” şeklindedir. Verilerin analizi sonucu öğretmenler sürekli sorgulanma endişesi içinde oldukları, denetimlerin hakkaniyetli olmadığı, öğretmenlerin dinamikten ziyade evraklara göre değerlendirildiği görülmektedir. Denetim ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M3: *“Veli tarafından mı sorgulanacağım idaremi beni kurcalayacak işte nebileyim meslektaşım zümrem veya fen zümresi sayısal zümreyle de rakip olabilirsin ya onunla ilgili bir şey mi gelecek nasıl olacak bence bunun kaygısından çıktığı zaman öğretmen kendi mutlu olur çocuklar için de elinden geleni yapar. Hep bir konuşmamızın seyri böyle gidiyor hep bir hırs içerisindeyiz kendimizi aşma derdindeyiz. Çocuklarda mutlu değiller.”*

F8: *“Eğitimin ilerlemesini istiyorlarsa evraktan çok harekete dinamiğe baksınlar. Evrak durağan hep aynı evrakları her sene yılını değiştirerek idareye teslim ediyoruz kâğıt israfı. Böyle günlük yıllık plan. Zaten bir öğretmen plansız giremez ki derse. Ama ben yıllık plana kâğıtlara doküman olarak değil yani ben kendi elimle tuttuğum bana bireysel kullanacağı değil herkes kendine bireysel. Defterime not alıyorum ben. Şu gün şunu yapacağım bu gün bunu yapacağım şu sınıfta şunu yaptım bu sınıfta bunu yaptım. Plan budur aslında. Daha dinamiktir. Benim bunu değiştirme şansım var. Mesela beklemediğimiz bir tatile denk geldi kar tatili ben hemen çizip yazıp defterimde onu düzeltirim. Hani belli bir düzen kalıplar içinde değil. Karman çorman bir defterim olur ama o benim planım olur. Evrak işini takip etmeyi bırakmaları lazım. İşleyişe bakmaları lazım.”*

4.1.4.3.2. Okul İdaresi

Okul idaresi ile ilgili bulgular Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Okul İdaresi

Eşitlik ve adalet	<ul style="list-style-type: none"> • İdare öğretmenlere eşit davranmalı • İdare görev paylaşımını öğretmenlere uygun (branş, kişisel vs.) yapmalı
Yöneticilik vasıfları	<ul style="list-style-type: none"> • İdarede toplantıları yönetebilecek yetenekte olmalı • Hakkaniyetli, liyakat sahibi, işinin ehli, objektif görevini yapabilen idareciler olmalı
İdare – öğretmen etkileşimi	<ul style="list-style-type: none"> • İdare öğretmen iç içe olmalı • ZÖK’lerin etkileşimi biraz da idare sağlamalı • Zümreler arası uyumsuzluk varsa üst mercilerin hemen müdahale etmesi gerekli
ZÖK'lere katılım	<ul style="list-style-type: none"> • İdareden birisi ZÖK toplantılarında daima bulunmalı
İtibarsızlaştırma	<ul style="list-style-type: none"> • İtibarsızlaştırmayı öğretmenler ve okul idaresi kendisine yapmamalı
Kıyaslama	<ul style="list-style-type: none"> • İdare iyi kötü öğretmen ayrımı yapmamalı

Tablo 19’da idareye yönelik çözüm önerileri 6 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler “eşitlik ve adalet, yöneticilik vasıfları, idare-öğretmen etkileşimi, ZÖK’lere katılım, itibarsızlaştırma ve kıyaslama” şeklindedir. Verilerin analizi sonucu herkesin idarecilik yapamayacağı ve idarecilik vasfı olmayan kişilerin idareci olmasından kaynaklı öğretmenler üzerinde olumsuz etkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İdarecilerin tüm öğretmenler arasında adaleti sağlayabilecek ve yöneticilik vasfı olan kişilerden seçilmesi gerekmektedir. İdare ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

F5: “İdareci de hakkaniyetli olmalı... Dediğimiz gibi toplanma günü olsun herkesin söyleyeceği onun da karşılığında ek dersini alsın ama idare bunu herkesi getirtirsin. Herkesin önünde evrakı olsun. O öğretmen mesela sınıfında 20 kişi mi var öğrencisi 10 kişi hakkında konuşacak bir şeyler olsun.”

M1: “Bence onu biraz da idare sağlayacak. Bir iyi sınıfta mesela çocuk çok iyi o öğretmen hocam siz çok iyisiniz. Kötü sınıfa diğer öğretmen giriyor o kötü mü. Onu ona verirsen o da iyi olur. Biraz idarenin elinde olan bir şey. Eşit davranırsa. Öğretmenlerde kendini eşit hisseder. Farklı davranırsa farklı hisseder. Demek ki ben daha iyi öğretmenim diye.”

4.1.4.4. Teknoloji ve İnternet

Teknoloji ve internet, bilgiye en hızlı şekilde ulaşmamızı sağlayan araçların başında yer alır. Teknoloji ve internet alt teması ile ilgili bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Teknoloji ve İnternet

Zümre Öğretmenlerin Toplanacağı Tek Portal	<ul style="list-style-type: none"> • MEB öğretmenleri branş branş tek portalda toplansın • Öğretmenler öğrenmesi gereken her şeyi o portaldan öğrensın • Forum sayfası gibi olsun • Tartışma ortamı olsun • Anketler düzenlensın • Test, deneme vs. paylaşılısın • Hızlı dönüt sağlansın
Sosyal Medya İletişim Grupları	<ul style="list-style-type: none"> • Okuldaki zümreler sosyal medya iletişim grupları oluştursun • Yakın okuldaki zümreler sosyal medya iletişim grupları oluştursun
İnternet Sayfası	<ul style="list-style-type: none"> • Her ilin branş bazında internet sayfası (sosyal medya grubu) olsun

Tablo 20’de teknoloji ve internete yönelik çözüm önerileri 3 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler “zümre öğretmenlerin toplanacağı tek portal, sosyal medya iletişim grupları ve internet sayfası” şeklindedir. Verilerin analizi sonucu öğretmenlerin Türkiye genelindeki zümreleri ile bir araya gelecekleri bir platform yapılması gerektiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu platform branş bazında olmalı, MEB istediği her an hızlı şekilde platform üzerinden duyurularını yapıp dönütler sağlayabilmelidir. Bu şekilde ülke genelinde birliktelik sağlanmış olur. Okul içinde ve yakın okullarda branş bazında yapılan sosyal medya iletişim grupları fiilen bir araya gelemeyen zümrelerin sürekli irtibat halinde olmalarını sağlayacaktır. Teknoloji ve İnternet ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M3: “.....internette farklı alanlara bizi sürükleyeceğine tek portal geliştirecek zümreler ama düzenli bir şey yayımlanıyor matematikçilere kah okuyorsun kah okumuyorsun gibi bir şey. Her matematikçi oraya girdiğinde ortaokul matematikçisi oraya girdiğinde ne alıyorsa oradan alacak forum gibi bütün ortaokul matematikçileri orada tartışacak ve bakanlık da dönütünü çok hızlı alabilir altında tartışılıyor hemen anket iki tane soruyla olumlu olumsuz dönüt verebilir öğretmenler ama bir yerde toplanmamız lazım.”

F3: “Öncelikle anket düzenlerim. Neler isteniyor. İlk önce onun araştırmasını yaparım. Neler olsa katılacaklar. En azından hani bulunduğum yerdeki bölgedeki öğretmenlerin değerini artıracak kendini değerli hissedecekleri çalışmalara girerim. Söylediğim gibi uzmanlar davet ederim. İsteyen katılır.”

4.1.4.5.Üst Makamlara İletilecek konular

Yasal bir konu, anlaşmazlık, bilgi talebi, öneri sunma gibi konularda okul idaresine ya da başka bir üst kuruma ihtiyaç vardır. Üst makamlara iletilecek alt teması ile ilgili bulgular Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Üst Makamlara İletilecek konular

Üst Makamlara İletilecek konular	Başarı ve başarısızlıklar afişe edilmemeli	• Okulların başarıları afişe edilmemeli.
	Bilim merkezleri kurulmalı	• Öğrencilerin deney, gezi, gözlem yapabilecekleri bilim merkezleri kurulsun • Öğretmenlere deney, uygulama yapabilecekleri ders saatleri konulsun
	Not yetkisi öğretmenlerde olmalı	• Not gücü öğretmenlere verilmeli
	Objektif mülakat	• Öğretmenlikte mülakat objektif olmalı
	Psikolojik yeterlilik	• Öğretmenlerin psikolojik olarak öğretmenlik yapma yetisine sahip mi bakılmalı
	Öğretmenler öğrenci başarısına göre değerlendirilmemeli	• Öğrenci başarı ya da başarısızlığı direk öğretmene aitmiş gibi lanse edilmemeli
	Öğretmenlerin sosyo ekonomik şartları düzenlenmeli	• Emeklilik yaşı düzenlenmeli • Öğretmenlerin sosyo-ekonomik şartları düzeltilmeli
	Program değişikliğine gidilmeli	• Müfredat değişikliği yapılmalı • Program hazırlanırken fen bilimleri- matematik işbirliği içinde olunmalı
	Evraktan çok dinamiğe bakılmalı	• Evraktan çok dinamiğe bakılmalı, uygulamadaki aksaklıklara bakılmalı
	Öğretmenlerin hak ettiği itibar geri verilmeli	• Öğretmenlere hak ettikleri itibar geri verilmeli • Öğretmenlerin maddi-manevi değer eksikliği giderilmeli
	Öğretmenlerin iş yükü hafifletilmeli	• Öğretmenlerin üzerindeki yük hafifletilmeli
	Birliktelik sağlanması için kılavuz kitaplar geri getirilmeli	• Ülke genelinde zümre birlikteliğini sağlamak için kılavuz kitapları ve çalışma kitapları geri gelmeli
	Veli eğitimleri	• Veliler bilinçlendirecek eğitimler düzenlenmeli
	Ders saatleri ve ders programları düzeltilmeli	• Ders saatleri azaltılmalı • Sayısal dersler öğleden sonraya konulmamalı

Tablo 21’de üst makamlara iletilecek konularına yönelik tavsiyeler 14 maddede ele alınmıştır. Bu maddeler zümrelerle doğrudan ilgili olmayan fakat görüşmeler esnasında katılımcıların söylemek istediği tavsiyelerdir. Üst makamlara iletilecek konular ile ilgili doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

M3: “Öğretmenlerin üzerindeki bu yükü hırsı hafifletmek lazım. Yükten kastım hırsı hafifletmek için öğretmen, veli tarafından mı sorgulanacağım idaremi beni kurcalayacak işte ne bileyim meslektaşım zümrem veya fen zümresi sayısal zümreyle de rakip olabilirsin ya onunla ilgili bir şey mi gelecek nasıl olacak bence bunun kaygısından çıktığı zaman öğretmen kendi mutlu olur çocuklar için de elinden geleni yapar.”

F5: “Bilim merkezi bilim çadırı gibi kurulup da öğretmenlerin fen derslerinde gördüklerini fiilen deneyip görebilecekleri bir ders saati olarak eklenebilir. Oralara gezi düzenlenebilir uygulama ne kadar fazla ise işin içindeyse o kadar fazla öğreniyorsun çünkü.”

4.2.İkinci Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci problemi “Zümre öğretmenler kurulu toplantılarında yer alan görüşme konuları ve alınan kararlar nelerdir?” olarak ifade edilmiştir. Toplantı tutanaklarında yer alan görüşme konuları ve alınan kararlar eğitim ve öğretim yılı başında, ortasında ve sonunda olmak üzere üç başlık altında incelenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

4.2.1. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar

Öğretim yılı başında yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarında yer alan gündem maddeleri ve alınan kararlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 22. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Toplantının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler	Açılış, Yoklama, Saygı Duruşu, İstiklal Marşının Okunması, Yazman Seçimi, Zümre başkanı seçimi, Gündem Maddelerinin Okunması, Gündem Maddelerinin Görüşülmesi, Alınan Kararlar, Dilek, Temenniler ve Kapanış	Zümre başkanının belirlenmesi

Tablo 22’de toplantılarda açılış ve kapanış gündem maddelerinin mevcut olduğu görülmektedir. Tutanakların analizinden ulaşılan bulgular sonucu tutanakların genellikle şekil bakımından uyumlu olduğu görülmüştür. Analizler sonucu zümre başkanı seçiminin sadece iki tane fen bilimleri dersinin tutanaklarında mevcut olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer tutanaklarda zümre başkanı belirlenmesine dair ifadelere rastlanmamıştır.

Tablo 23. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğretim Programı)	-Öğretim programı incelemesi -Ders kitapları incelemesi	-Eski öğretmen kılavuz kitaplarının incelenmesi ve onlardan yararlanılması -Öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitabının bulunmamasından dolayı gerekli tedbirlerin alınması -8.sınıf konu değişiklikleri ile ilgili öğrencilere bilgilendirme yapılması

Tablo 23’te öğretim yılı başı toplantılarında öğretim programı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Bu alt temaya ilişkin gündem maddeleri, güncel öğretim programının ve ders kitaplarının incelenmesi şeklindedir. Toplantılarda alınan kararlara bakıldığında eski kılavuz kitaplarının incelenmesi ve onlardan yararlanılması, öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitabının bulunmamasından dolayı gerekli tedbirlerin alınması ve 8. sınıf konu değişiklikleri ile ilgili bilgilendirme yapılmasının yer aldığı görülmektedir. 2013 yılından itibaren kullanılmayan eski öğretmen kılavuz kitaplarına dair incelenme maddesi ve bu kitabın bulunmamasından kaynaklı tedbirlerin alınması kararı bulgularda mevcuttur. Bu madde ve karar ile öğretmenlerin kılavuz kitaplara verdiği önemin azımsanmayacak derece fazla olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin geçmiş yıllarda kılavuz kitaplarını aktif bir şekilde kullandıklarını ve bu kitabın olmamasından kaynaklanan eksiklik hissettiklerini göstermektedir.

Tablo 24. Öğretim Yılı Başı Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ders Planlarının Düzenlenmesi)	<ul style="list-style-type: none"> -Yıllık ve günlük planların, BEP'lerin hazırlanması -İş günü ve çalışma takvimi incelemesi -Yıllık çalışma programının hazırlanması -Konuların işleniş süresi ve ders saatlerinin belirlenmesi 	<ul style="list-style-type: none"> -Yıllık plan ve yönergeler hazırlanması -Yıllık planlara düzenli bir şekilde uyulması -Yıllık planların idareye CD/USB ile teslim edilmesi ve zümre öğretmenlerde de bir nüsha bulundurulması -Ders planlarının uygulanmasında yaşanan aksaklıklar ve çözüm önerileri -İş günü takvimi ve yıllık çalışma programının hazırlanması -Günlük planların yapılması

Tablo 24'te öğretim yılı başı toplantılarında ders planlarının düzenlenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Bu alt temaya ilişkin gündem maddeleri; yıllık plan, günlük plan, BEP, yıllık çalışma programının hazırlanması, iş günü ve çalışma takviminin incelemesi, konuların işleniş süresi ve ders saatlerinin belirlenmesi şeklindedir. Günlük plan ve BEP'lerin hazırlanması, iş günü ve çalışma takviminin incelemesi, yıllık çalışma programının hazırlanması sadece fen bilimleri dersine ait bulgularda mevcuttur. Alınan kararlara bakıldığında yıllık planların hazırlanması, uygulanması, idareye teslim edilmesi ve uygulanmasında yaşanan olumsuzluklar üzerinde çok durulduğu ve bu yönde kararların fazla olduğu görülmektedir. Oysa planlar bizzat öğretmen tarafından hazırlanmamaktadır. Bu durum tutanakların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 25. Öğretim Yılı Başı Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Öğrenme Öğretme Süreci)	<ul style="list-style-type: none"> -Öğretim yöntem, teknik, metot ve etkinliklerin belirlenmesi -Karşılaşılan sorunlarla ilgili alınacak önlemler -Dersi derste öğretme ilkesinin esas olarak alınması -Konularla ilgili deney-gözlem planlamasının yapılması -Değerler eğitiminin derslerde uygulanması -Bilişim ve teknolojinin derslerde kullanılması(etkileşimli tahta, EBA...) -Ders dışı egzersizler -Yıl içinde yapılacak gezilerin planlanması -Seçmeli dersler -Destekleme ve yetiştirme kursları -TEOG sınavı 	<ul style="list-style-type: none"> -Öğrenci merkezli ders anlayışının benimsenmesi -Derse etkin katılımın sağlanması için tüm öğrenme stillerine hitap edecek yöntem, teknik araç ve gereçlerden yararlanılması -Öğrencilere verimli-etkili-programlı ders çalışma yöntemler konusunda bilgiler verilmesi, öğretmenin rehber olması -Konu sonlarında tekrarların yapılması -Ders kitabı etkinliklerinin ve ünite sonu değerlendirme sorularının derste yapılması, yapılmayanların ödev olarak verilmesi -Öğrencilere ödevler verilip kontrollerin yapılması, bu konuda veli desteğinin sağlanması -Değerler eğitiminin derslerde uygulanması -Yetiştirme kurslarına gerekli önemin verilmesi, bu kurslarda derse ve TEOG sınavına hazırlığın sağlanması, deneme sınavlarının yapılması -Destekleme ve yetiştirme kurslarının açılması, kurs başvuru sistemi hakkında veli ve öğrencilerin bilgilendirilmesi, kurslara gereken önemin verilip öğrencilerin derslere ve sınavlara hazırlığının sağlanması -Akıllı tahtaların, MEB vitaminin, eba.gov.tr'nin etkin bir şekilde kullanılması -EBA üzerinden gerektiğinde öğrencilere ödev verilip takibinin yapılması -Ders işlenirken teknolojiden daha fazla yararlanılması

Tablo 25'te öğretim yılı başı toplantılarında öğretim yöntem ve teknikleri alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Öğretim yılı içerisinde uygulanacak öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi ve uygulanması, uygulanması esnasında karşılaşılan sorunların çözülmesi gündem maddeleri üzerinde çok durulduğu ve bu gündem maddelerine yönelik çok sayıda karar alındığı görülmektedir. Öğrencilerin ödev kontrollerinin yapılması ve bu konuda veli desteğinin sağlanmasına yönelik kararlara tutanaklarda yer verilmiştir. Yetiştirme kursları, 8. sınıfların gireceği TEOG sınavı, sınav sistemi hakkında bilgilendirme, deneme sınavları ve verimli ders çalışma teknikleri konuşulan konular

arasında yer almaktadır. Fen Bilimlerine ait ZÖK tutanaklarının bir tanesinde değerler eğitimin derslerde uygulanmasına yönelik gündem maddesine rastlanılmıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte derslerde teknoloji kullanımına özen gösterilmesi özellikle etkileşimli tahtaların ve EBA'nın kullanılması görüşülen konular arasında yer almaktadır. Destekleme ve yetiştirme kursları, seçmeli dersler, ders dışı egzersizler sadece iki tutanakta; geziler ise sadece bir tane fen bilimleri dersi tutanağında görülmüştür.

Tablo 26. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ölçme Değerlendirme)	<ul style="list-style-type: none"> -Ölçme-değerlendirme esasları ve ölçütlerinin belirlenmesi -Sınav sorularının türleri ve yapılma zamanının belirlenmesi, analiz ve değerlendirme -Projenin konularının, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi, dereceli puanlama anahtarının hazırlanması -Ürün dosyasının temini ve içeriği 	<ul style="list-style-type: none"> -Sınavların ilköğretim kurumları yönetmeliğinde belirtilen ölçme ve değerlendirme esaslarına göre yapılması -Sınav ve ders içi katılım notu sayısının, sınav tarihlerinin, ortak sınavların belirlenmesi -Sınav türlerine karar verilmesi ve kapsam geçerliliğine dikkat edilmesi -Sınav analizi yapılması -Seçmeli derslerde yapılacak sınav ve ders içi katılım notu sayısının belirlenmesi -Proje ödevlerinin, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi, dereceli puanlama anahtarının hazırlanması -Proje ödevlerinin öğrencilerin isteği doğrultusunda verilip sürekli bir öğrenci öğretmen işbirliğinin sağlanması -Zümrede belirtilen proje konularının dışında proje ödevi verilebilmesi

Tablo 26'da öğretim yılı başı toplantılarında ölçme değerlendirme alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Sınavların ölçme değerlendirme esaslarına göre yapıldığı görülmektedir. Sınavların türü, zamanı, sayısı, analizi ve ortak sınavlar ile proje konuları, ödevin toplanma ve değerlendirilme esasları ölçme değerlendirme alt temasının gündem maddesi ve kararlarının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Dört tane fen bilimleri dersine ait ZÖK tutanağında ürün dosyasının temini ve içeriğine yönelik gündem maddesi vardır.

Tablo 27. Öğretim Yılı Başı Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğrenci Başarı Düzeyi)	-Önceki yılın başarı durumu -Mevcut başarı durumu -Başarıyı artırmada alınacak tedbirler	-Destekleme ve yetiştirme kursları ve yapılacak deneme sınavları ile okul başarısına katkı sağlanması

Tablo 27’de öğretim yılı başı toplantılarında öğrenci başarı düzeyi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Önceki yılın başarı durumu, mevcut başarı durumu ve başarıyı artırmada alınacak tedbirler gündem maddelerini oluşturmaktadır. Okullarda destekleme ve yetiştirme kurslarının açılması ve deneme sınavlarının yapılması gündem maddelerine ilişkin alınan kararlardır.

Tablo 28. Öğretim Yılı Başı Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı)	-Laboratuvar ve deney malzemelerinin, teknik donanım malzemelerinin ve ders araç gereçlerinin durumu, gözden geçirilip, eksikliklerin tamamlanması, bakımı, korunması ve kullanılması -Okulun fiziki mekânlarının temizliği ve düzeni	-Laboratuvar imkânlarının, ders araç gereçlerinin, okul ve sınıf eşyalarının etkin bir şekilde kullanılması, eksik malzemelerin idareye bildirilmesi, her dersten sonra temizliğinin yapılması ve korunması, bu konuda öğrencilere bilgilendirme yapılması -Laboratuvar kullanım çizelgesi hazırlanması -Öğrencilerin ürün dosyası ve deney araç gereçlerinin temini

Tablo 28’de öğretim yılı başı toplantılarında okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Laboratuvar ve deney malzemelerinin, ders araç gereçlerinin kullanılması, eksikliklerin tamamlanması, materyallerin korunması, bakımı gündem maddeleri ve bu yönde kararlar mevcuttur. Bu tabloda yer alan gündem maddeleri ve kararlarının büyük bir kısmının fen bilimleri branşıyla ilgili olduğu görülmektedir.

Tablo 29. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analize İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Çevre İmkânlarını Analiz)	Öğrencilerin çevre özellikleri	-

Tablo 29’da öğretim yılı başı toplantılarında okulun çevre imkânlarını analiz alt temasına ilişkin bir gündem maddesi bulunmasına rağmen bu yönde karar yoktur. Hiçbir okulda okulun çevre imkânlarına yönelik gündem maddesiyle ilgili karara rastlanılmamıştır.

Tablo 30. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (İşbirliği)	-Zümre işbirliği -Diğer zümrelerle işbirliği -Okul-veli-öğretmen işbirliği	-Zümre öğretmenlerle işbirliği yapılması -Diğer zümre öğretmenleriyle iş birliği yapılması -Öğrenci-veli-idare diyalogu ve işbirliği -Veli toplantıları -Zümre öğretmenlerin internet üzerinden haberleşmelerini sağlayan mail adreslerinin paylaşılması

Tablo 30’da öğretim yılı başı toplantılarında işbirliği alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Zümre işbirliği, zümreler arası işbirliği ve okul veli öğretmen işbirliği bu alt temanın gündem maddelerini ve kararlarını oluşturmaktadır. Okul öğretmen veli işbirliği sadece iki tane fen bilimleri dersi ZÖK tutanağında geçmektedir. Zümre öğretmenlerinin internet ağı üzerinden haberleşmelerini sağlamaları, gelişen teknolojinin imkânlarından faydalandıklarının ve sanal ortamda işbirliğine yöneldiklerinin göstergesidir.

Tablo 31. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi)	Önceki ZÖK kararlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi	Geçen yıl yapılan zümre toplantılarında alınan kararların düzenli olarak uygulanıp uygulanmadığını, başarı yönünden olumlu bir sonuç alınıp alınmadığı

Tablo 31’de öğretim yılı başı toplantılarında daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Zümre toplantılarında daha önce yapılan ZÖK toplantılarında alınan kararların incelendiği, değerlendirildiği ve kararların başarı yönünden sonuçlarına bakıldığı görülmüştür. Daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi, öğretim yılı sonunda yapılması gerekmektedir. Bu durum tutanakların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 32. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik harici gündem maddeleri (Resmîyetin Okunup İncelenmesi)	-İlgili kanun ve yönetmeliklerin okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi -Atatürk ilke ve inkılaplarının öğretim esaslarının okunması -Atatürkçülük konularının planda gösterilmesi	-Atatürkçülük konularının planlara ve derslere yansıtılması -Derslerin Türk Milli Eğitim’in genel amaçları doğrultusunda işlenmesi -İlköğretim Kurumları Yönetmeliğindeki değişiklikler hakkında bilgi sahibi olunması

Tablo 32’de öğretim yılı başı toplantılarında resmîyetin okunup incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Resmîyetin okunup incelenmesi alt temasında ilgili kanun ve yönetmeliklerin okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi, Atatürk ilke ve inkılaplarının öğretim esaslarının okunması ve Atatürkçülük konularının planda gösterilmesi gündem maddeleri ve bu yönde kararlar mevcuttur.

Tablo 33. Öğretim Yılı Başında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik Harici Gündem Maddeleri (Diğer)	-Devem Devamsızlık -Sağlık, Temizlik, Düzen, -Kılık Kıyafet ve Beslenme -Rehberlik Faaliyetleri -Belirli Gün Ve Haftalar -Kitap Okuma	-Öğrencilerin Kitap Okuma Alışkanlığı Kazanmaları Konusunda Teşvik Edilmesi -Öğrencilere Yetenekleri Doğrultusunda Yakın ve Uzak Hedeflerinin Belirlenmesinde Rehberlik Yapılması -4006 TÜBİTAK Başvurularının Yapılıp Çalışmaların Fuarda Sergilenmesi -Öğrenci İsteği Doğrultusunda Ulusal ve Yerel Çapta Yarışmalara Katılımın Sağlanması

Tablo 33'te öğretim yılı başı toplantılarında diğer alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Diğer gündem maddeleri ve kararlar ise devam devamsızlık, sağlık, temizlik, düzen, kılık kıyafet ve beslenme, rehberlik faaliyetleri, kitap okuma, belirli gün ve haftalardır. Verilerin analizi sonucunda öğretmenlerin, kendi alanlarına yönelik konular dışında öğrencilerle ilgili olan diğer konulara da tutanaklarda yazılı olarak yer verdikleri görülmüştür. Devam devamsızlık maddesi sadece bir okulda görüşülmüştür.

İncelenen öğretim yılı başı tutanaklarının hepsinde yönetmelikte yer alan gündem maddelerinin mevcut olduğu görülmüştür. Fakat bazı maddeleri ayrıntılı yazılırken bazı maddeler ayrıntılı yazılmamıştır. Ders planlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme araçları, gündem maddeleri tüm ZÖK'lerde ayrıntılı yazılmıştır. Okulun çevre imkânlarını analiz etme ayrıntılı yazılmamıştır. Öğretim yılı başı ZÖK tutanaklarında bazı gündem maddeleri üzerinde çok durulduğu, spesifik bazı maddelerin birkaç okulda yer aldığı görülmüştür.

Tablo 34. Öğretim Yılı Başı Toplantı Tutanakları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar

TUTARSIZLIKLAR	TUTANAKLAR	
Öğretim yılı başı toplantı tutanağı olmayanlar	• MT1-MT10	
Gündem maddelerinin sayısı ile görüşme maddelerinin sayısı arasında tutarsızlık	• FT1	
Yönetmelikten ve programdan kalkan ifadeler	“Performans görevi” ifadesi	MT7-8-FT10
	Hedef-davranış ifadesi	MT2-MT5-MT7-8-MT9
	2 adet ders ve etkinliklere katılım notu	FT1-FT2-FT4-FT8
	“Kılavuz kitap” ve “çalışma kitapları” ifadesi	FT1-FT8
Gündem maddelerinin ve görüşmelerin aynı olduğu tutanaklar	<ul style="list-style-type: none"> • MT5-MT9 • (MT2-MT4-MT6-MT7-8)’de (MT5-MT9) ile büyük oranda aynı • FT10’a göre: FT5(ders kitapları maddesi çıkarılmış) , FT9(1 gündem maddesi eksik), FT8(2madde fazla 2 madde eksik), FT1, FT6(2 madde eksik.) 	
Karar kısmı olmayanlar	• FT5 - FT9 (gündem maddelerinin görüşülmesi içinde 2 tane var)	
Kararları aynı olanlar	• MT4-MT5-MT9-MT2(1 tane fazladan karar var.)	
Aynı gündem maddelerinde aynı klişe ifadeler	• Tüm zümre tutanakları	

Tablo 34’te baktığımızda iki okulun matematik dersi öğretim yılı başı ZÖK toplantı tutanağı bulunmadığı görülmektedir. Fen bilimleri dersi ZÖK tutanaklarından bir tanesinde gündem maddeleri sayısı ile görüşme maddeleri sayısı arasında tutarsızlık vardır. Tabloda yönetmelikten ve programdan kalkan ifadelerin toplantı tutanaklarında yer aldığı görülmektedir. FT1, FT2, FT4 ve FT8’de ders ve etkinliklere katılım notu en az iki tane verilecek şekilde karar alınmıştır. 16.06.2016 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin “Ölçme ve Değerlendirme Sayısı ve Niteliği” Madde 22’nin 3. fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir: “(Değişik Fıkra: RG 16/06/2016-29744) Öğrencilere her dönemde her bir dersin haftalık ders saati sayısı 2 ve daha az olanlara 2, haftalık ders saati sayısı 2 den fazla olanlara ise 3 defa ders etkinliklerine katılım puanı verilir” şeklindedir. Toplantı tutanaklarda yer alan ilgili kararlar şu şekildedir:

FT1-FT2: “Bir dönem içerisinde 3 yazılı sınav yapılmasına ve 2 ders içi etkinlik notu verilmesine karar verildi.”

FT4: “3. yazılıların şubeler arasında ortak yapılmasına karar verildi. En az 2 tane ders içi etkinlik notu verilmesine karar verildi.”

FT8: “Ders ve etkinliklere katılım notlarının en az 2 adet olması kararlaştırıldı.”

26.07.2014 tarihinde yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre ortaokullarda performans görevi kaldırılmıştır. Tutanakların iki tanesinde yönetmelikten kaldırılan performans görevine yönelik maddeler mevcuttur. MT7-8’in toplantı tutanakta yer alan gündem maddeleri şu şekildedir:

“Proje konuları, performans görevlerinin ve sınav sorularının hazırlanması için yapılan görev paylaşımı”

“Öğrencilere verilecek performans görevlerinin konusunun, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi”

Öğretim programlarında kazanım, öğrenme alanı, alt öğrenme alanları mevcuttur. Fakat bazı tutanaklarda eski programlarda yer alan hedef-davranış ibareleri geçmektedir. Tutanaklarda yer alan ifadeler şu şekildedir:

MT2: “Öğrencilerin çalışma, eğitim durumları ve çevre özellikleri dâhilinde “ortaokul matematik ders programı ’nda yer alan hedef ve davranışları dikkate alarak, ihtiyaç halinde “Destekleme ve Yetiştirme Kursları” açmak için velilerle işbirliğine gidilmesine karar verilmiştir.”

MT7-8: “Öğrencilerin çalışma, eğitim durumları ve çevre özellikleri göz önüne alınarak ilköğretim okulu matematik ders programında yer alan hedef ve davranışları dikkate alarak, velilerle işbirliğine gidilmesine karar verilmiştir.”

Gündem maddeleri ve görüşmelerin aynı olduğu tutanakların büyük çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu tutanaklarda klişe ifadeler rastlanılmıştır. Karar kısmı olmayan tutanaklar olduğu gibi kararların birebir aynı olduğu tutanaklar da mevcuttur. Fen bilimleri dersine ait ZÖK tutanaklarının iki tanesinde alınan kararlar

kısmı yoktur. Sadece gündem maddelerinin görüşülmesi içinde iki tane karar cümlesine rastlanılmıştır.

Matematik dersine ait ZÖK tutanaklarının dört tanesinin kararları birbirinin aynısıdır. İki tanesinin gündem maddeleri ve görüşmeler birbirinin aynısı, altı tanesi de yüksek oranda aynıdır. Fen bilimlerinde ise altı tanesi yüksek oranda aynıdır. MT4, MT5, MT9 ve MT2’de birebir aynı kararlar vardır. Sadece MT2’de bir tane fazladan karar mevcuttur.

Tutanaklarda genel olarak branş bazında aynı gündem maddelerine ait aynı klişe ifadeler rastlanılmıştır. Farklı farklı okullarda yapılan ZÖK toplantılarında öğretmenlerin aynı ifadeleri kullanmaları olası değildir. Örneğin: “*Eğitim Öğretim Programının İncelenerek Ortak Ders Anlayışının ve Ders İşleyişinin Oluşturulması*” gündem maddesinde MT2, MT5, MT6, MT7-8 ve MT9’un görüşmeleri şu şekildedir:

MT2-MT5-MT7-8-MT9: “*Eğitim öğretim programı ve ünitelendirilmiş yıllık plan doğrultusunda ortak ders işleyişi ve ders anlayışı sağlanmıştır. Bunun devamı için sürekli bilgi alışverişi(konu takibi ve eşzamanlılık için) ve kontrollü işbirliğine gidilmesine, yazılı sınavların en az birinin ortak yapılmasına karar verilmiştir. Aynı işbirliği gerek duyulduğunda diğer zümre öğretmenleriyle de yapılmalıdır.*”

MT5 ve MT9’un zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarının gündem maddelerinin ve görüşmelerin aynı olduğu görülmüştür. MT4, MT6, MT7-8’de ise MT5 ve MT9’da yer alan gündem maddeleriyle büyük ölçüde aynı olduğu, aralarında çok küçük farklılıklar olduğu görülmüştür. Ortak gündem maddelerinde aynı klişe ifadeler rastlanmıştır. MT3’ün gündem maddelerinin diğer okullarla daha fazla farklılık gösterdiği görülmüştür. Ortak olan gündem maddelerin görüşmelerinde ise diğer okulların görüşmelerinde yer alan klişe ifadeler rastlanmamıştır. Buradan altı okulun gündem maddesini aynı yerlerden temin ettikleri, çok küçük değişiklikler ile kendi okullarına uyarladıkları düşünülmektedir. FT1, FT2 ve FT3’te diğer tutanaklarda yer almayan gündem maddelerine rastlanılmıştır. Diğer okullarda gündem maddeleri büyük ölçüde aynıdır. Bu okulların tutanaklarını aynı yerlerden temin ettikleri düşünülmektedir. Tutanakların geneline bakıldığında aynı gündem

maddelerine ilişkin aynı klişe ifadelerle rastlanılmıştır. Tutanaklarda yer alan bu tutarsızlıklar, tutanakların önceki yıllardan aynen alınmış olduğunu göstermektedir.

4.2.2. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar

Eğitim ve öğretim yılı ortasında yapılan zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarında yer alan gündem maddeleri ve alınan kararlar Tablo 35’te sunulmuştur.

Tablo 35. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış Ve Kapanışında Yer Alan Maddeler

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Toplantının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler	Açılış, Yoklama, Saygı Duruşu, İstiklal Marşının Okunması, Gündem Maddelerinin Okunması, Gündem Maddelerinin Görüşülmesi, Alınan Kararlar, Temenniler ve Kapanış	Zümre başkanı seçimi

Tablo 35’te öğretim yılı ortası ZÖK toplantılarında açılış ve kapanış gündem maddelerinin mevcut olduğu görülmektedir. Zümre başkanı seçimi öğretim yılı başında yapılan toplantı tutanaklarında yer alması gerekmektedir. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 36. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğretim Programı)	Öğretim programının incelenmesi/ortak anlayış oluşturma	-Öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitabının bulunmamasından dolayı gerekli tedbirlerin alınması

Tablo 36’da öğretim yılı ortası toplantılarında öğretim programı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu

görülmektedir. Öğretim programının incelenmesi/ortak ders anlayışı oluşturma bu alt temanın gündem maddelerini oluşturmaktadır. Öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitabının bulunmamasından dolayı gerekli tedbirlerin alınması ile ilgili karara sadece bir okulda rastlanılmıştır.

Tablo 37. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ders Planlarının Düzenlenmesi)	-Yıllık planlar -Yıllık planlardaki uyumluluk -Ders planlarında birlik sağlanması	Ünite ve konu sıralamasının olduğu haliyle takip edilmesi

Tablo 37’de öğretim yılı ortası toplantılarında öğretim programı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Yıllık planlar, yıllık planlardaki uyumluluk ve ders planlarında birlik sağlanması bu alt temanın gündem maddelerini oluşturmaktadır. Bu gündem maddelerine ilişkin ünite ve konu sıralamasının olduğu gibi takip edilmesi kararı mevcuttur.

Tablo 38. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte Geçen Gündem Maddesi Konuları (Öğretim Yöntem ve Teknikleri /Öğrenme Öğretme Süreci)	-Derslerde uygulanacak öğretim yöntem, teknik ve metotlar -Bilişim ve teknolojinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta, EBA...) -Ders dışı egzersizler -Ders müfredatına uygun gezi gözlem planlaması -Destekleme ve Yetiştirme kursları -Seçmeli dersler	-Öğrenci merkezli ders anlayışının benimsenmesi -Derse etkin katılımın sağlanması için tüm öğrenme stillerine hitap edecek, öğrenciyi aktif olarak derse katacak ve konuya uygun yöntem, teknik araç ve gereçlerden yararlanılması -Bireysel farklılıkları dikkate alan, grup çalışmalarını destekleyen yöntem ve tekniklerin uygulanması -Matematik/Fen Bilimleri dersinde test çözme, yaparak yaşayarak öğrenme, beyin fırtınası yöntemlerinin kullanılması -Konuların en basitten zora doğru anlatılması -Ders başlarında ve sonlarında tekrarların yapılması -Matematik/Fen Bilimleri dersinin başarılabilir bir ders olmadığına inandırılması -Matematik/Fen Bilimleri öğretiminin amacının ve öneminin öğrenciye anlatılması, güncel uygulamalardan örnekler vererek gerekliliğine inandırılması

Tablo 38. (devamı) Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

-Yetiştirme kurslarına gerekli önemin verilmesine, bu kurslarda derse ve TEOG sınavına hazırlığın sağlanması, deneme sınavlarının yapılması
-Yetiştirme kurslarına katılımın sağlanması ve derslerle ilgili konuların pekiştirilmesi
-Günlük işlenen konulardan ödev verilmesi ve kontrollerinin yapılması
-Akıllı tahtaların, MEB vitaminin, eba.gov.tr' nin etkin bir şekilde kullanılması
-EBA üzerinden gerektiğinde öğrencilere ödev verilip takibinin yapılması
-Teknolojik araçlardan mümkün olduğunca yararlanılmasına
-Mayıs ayında bilim merkezine gezi yapılmasına

Tablo 38'de öğretim yılı ortası toplantılarında öğretim yöntem ve teknikleri alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Öğretim yılı içerisinde uygulanacak öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi ve uygulanmasına yönelik çok sayıda karar alındığı görülmektedir. Tabloda öğretmenlerin branşlarına yönelik rehberlik faaliyetleri yapacağına dair kararlar mevcuttur. Yetiştirme kursları, 8. sınıfların gireceği TEOG sınavı, sınav sistemi hakkında bilgilendirme, deneme sınavları ve verimli ders çalışma teknikleri öğretmenlerin konuştukları konular arasında yer almaktadır. Teknoloji kullanımı ve seçmeli dersler sadece birer okulda yer alan spesifik maddelerdir.

Tablo 39. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ölçme Değerlendirme)	-Ölçme-değerlendirme esasları ve ölçütlerinin belirlenmesi -Yazılı sınav zamanlarının belirlenmesi -Sınav analizleri ve değerlendirme -Projenin konularının, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi -8. sınıflarda uygulanana merkezi sınavın değerlendirilmesi -Öğrenci yönlendirme ve öğrenci değerlendirme formları	-Sınavların ilköğretim kurumları yönetmeliğinde belirtilen ölçme ve değerlendirme esaslarına göre yapılması -Sınav ve ders içi katılım notu sayısının, sınav tarihlerinin, ortak sınavların belirlenmesi -Sınav türlerine karar verilmesi, kapsam geçerliliğine ve soruların zorluk derecesine dikkat edilmesi -Sınav analizi yapılması -Seçmeli derslerde yapılacak sınav ve ders içi katılım notu sayısının belirlenmesi -Yapılacak yazılıların diğer derslerle çakışmamasının özen gösterilmesine karar verildi. -Değerlendirme 100 puan üzerinden dengeli bir şekilde dağıtılmasına karar verildi.

Tablo 39. (devamı) Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirme Alt Teması

<p>-Proje ödevlerinde grup çalışmasına önem verilmesine karar verildi.</p> <p>-Proje görevleri belirlenirken öğrencileri aşırı zorlamayacak, maliyeti fazla olmayan, gerektiğinde özgün çalışmalara da yer verilmesi</p> <p>-Projenin ödevlerinin, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi, dereceli puanlama anahtarının hazırlanması</p> <p>-Proje ödevlerinin öğrencilerin isteği doğrultusunda verilip ve kullanılabilir ödevler olması, sürekli bir öğrenci öğretmen işbirliğinin sağlanması</p> <p>-Yazılı yoklamalardan sonra hangi öğrencinin hangi konulardan başarısız olduğunun tespiti</p> <p>-Süreç değerlendirme</p>
--

Tablo 39’da öğretim yılı ortası toplantılarında ölçme değerlendirme alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Sınavların, önceden belirlenen ölçme değerlendirme esaslarına göre değerlendirildiği görülmektedir. Sınavların türü, zamanı, sayısı, analizi ve ortak sınavlar ile proje konuları, ödevin toplanma ve değerlendirilme esasları ölçme değerlendirme alt temasının gündem maddesi ve kararlarının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Öğretim yılı ortası zümre öğretmenler toplantısı 1.TEOG sınavından sonra yapıldığı için 8. sınıflarda uygulanan merkezi sınavın değerlendirilmesi gündem maddesi yer almaktadır. Öğrenci yönlendirme ve öğrenci değerlendirme formları sadece bir tane fen bilimleri dersine ait tutanakta görülmüştür.

Tablo 40. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğrenci Başarı Düzeyi)	-Başarısızlık nedenlerinin belirlenmesi ve başarıyı artırmada (özellikle TEOG başarısı) alınacak önlemler -Öğrencilerin 1.dönem başarı durumları	-Öğrenci başarısının ve başarısızlık durumunun takibinin yapılması bu konuda velilerle işbirliğine gidilmesi -Başarıyı artırmak için fen bilimleri dersinin öğrenciye sevdirmesi gerektiği, görsel ve yazılı metot ve tekniklerin kullanılması

Tablo 40'ta öğretim yılı ortası toplantılarında öğrenci başarı düzeyi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Öğrenci başarısızlık nedenlerinin belirlenmesi, başarıyı artırmada alınacak önlemler ve öğrencilerin 1. dönem başarı durumları bu alt temanın gündem maddelerini oluşturmaktadır. Başarı ve başarısızlık takiplerinin öğretmenler tarafından yapılması ve bu konuda verilerle işbirliğine gidilmesi yönünde karar mevcuttur. Fen bilimleri dersinin tutanaklarında yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersinin sevdirmesi, görsel ve yazılı metotlarla desteklenmesi yönünde karar vardır.

Tablo 41. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı)	Laboratuvar ve ders araç gereçlerinin durumu, korunması ve kullanılması konusunda görüşme ve karar alma, eksikliklerin tespit edilmesi ve temini	-Ders araç gereçlerinin, okul ve sınıf eşyalarının etkin bir şekilde kullanılması ve korunması, bu konuda öğrencilere bilgilendirme yapılması -Laboratuvar imkânlarının etkin olarak kullanılması, her dersten sonra temizliğinin yapılması ve araçların kullanıldıktan sonra yerlerine yerleştirilmesi -Öğrencilerin ders araç gereçlerini eksiksiz getirmeleri ve bunun kontrollerinin yapılması -2.dönem gerçekleştirilmesi planlanan etkinliklere ait gerekli materyallerin okulumuzda bulunmamasından dolayı bu etkinliklerin sadeleştirilmesi

Tablo 41'de öğretim yılı ortası toplantılarında okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Laboratuvar ve deney malzemelerinin, ders araç gereçlerinin kullanılması, eksikliklerin tamamlanması, materyallerin korunması, bakımı gündem maddeleri ve bu yönde kararlar mevcuttur. Bir okulda ilk dönem zümre öğretmenler toplantısında gerçekleştirilmesi planlanan etkinliklerde gerekli olan malzemelerin okulda bulunmamasından kaynaklı bu etkinliklerin sadeleştirilmesi kararı mevcuttur. Okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı, öğretim yılı ortasında görüşülmesi gerekli olmayan, öğretim

yılı başında yapılan toplantı tutanaklarında yer alması gereken gündem maddesidir. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 42. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analiz Kullanımına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Çevre İmkânlarını Analiz)	Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri inceleme ve alınacak önlemler	Öğrenci çalışma, eğitim durumları ve çevre özellikleri incelenerek gerekli önlemlerin alınması

Tablo 42’de öğretim yılı ortası toplantılarında okulun çevre imkânlarını analiz alt temasına ilişkin gündem maddesi ve bu maddeye ilişkin kararın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özelliklerini inceleme ve alınacak önlemler şeklinde gündem maddesi ve karar mevcuttur. Bu alt temada az sayıda gündem maddesi ve karar olduğu görülmüştür. Eğitim durumları ve çevre özellikleri incelenerek gerekli önlemlerin alınması ilgili karara sadece bir okulda rastlanılmıştır. Okulun çevre imkânlarını analiz, öğretim yılı ortasında görüşülmesi gerekli olmayan, öğretim yılı başında yapılan toplantı tutanaklarında yer alması gereken gündem maddesidir. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 43. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (İşbirliği)	-Zümre işbirliği -Diğer zümrelerle işbirliği -Sınıfların öğretmenlere dağıtımının yapılması -Öğrenci velileriyle görüşme	-Zümre öğretmenlerle işbirliği yapılması -Diğer zümre öğretmenleriyle işbirliği yapılması -Öğrenci-veli-idare diyalogları ve işbirliği -Veli toplantıları -Veli ziyaretlerinin yapılması

Tablo 43'te öğretim yılı ortası toplantılarında işbirliği alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Zümre işbirliği, zümreler arası işbirliği ve okul veli öğretmen işbirliği bu alt temanın gündem maddelerini ve kararlarını oluşturmaktadır. Sınıfların öğretmenlere dağıtılması, veli ziyaretlerinin yapılması ve velilerle görüşme sadece birer okulda yer alan spesifik maddelerdir.

Tablo 44. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi)	Birinci dönem okul/ilçe zümre kararlarının incelenmesi, değerlendirilmesi, uygulamada karşılaşılan güçlükler ve çözüm yolları	Zümre tutanaklarında alınan kararların uyulması

Tablo 44'te öğretim yılı ortası toplantılarında daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Bu alt temada önceki dönemlere ait okul tutanaklarının yanı sıra ilçe zümre tutanaklarının incelendiği de görülmektedir. Toplantılarda, alınan kararların uyulması yönünde karar alınmıştır. Bu alt tema tüm okullarda eksiksiz görüşülmüştür. Daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi, öğretim yılı sonunda yapılması gerekmektedir. Bu durum tutanakların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 45. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik harici gündem maddeleri (Resmîyetin Okunup İncelenmesi)	-İlgili kanun ve yönetmeliklerin okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi -Atatürk ilke ve inkılaplarının öğretim esaslarının okunması -Atatürkçülük konularının planda gösterilmesi	-Atatürkçülük konularının planlara ve derslere yansıtılması -Atatürkçülük konuları ile ilgili afişler hazırlayarak panolara sergilenmesi

Tablo 45'te öğretim yılı ortası toplantılarında daha önce yapılan resmiyetin okunup incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Resmiyetin okunup incelenmesi alt temasında ilgili kanun ve yönetmeliklerin okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi, Atatürk ilke ve inkılaplarının öğretim esaslarının okunması ve Atatürkçülük konularının planda gösterilmesi gündem maddeleri ve bu yönde kararlar mevcuttur.

Tablo 46. Öğretim Yılı Ortasında Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik harici gündem maddeleri (Diğer)	-Devam devamsızlık -Sağlık, temizlik, düzen, kıyafet ve beslenme -Rehberlik faaliyetleri	-Ulusal ve yerel çapta yarışmalara öğrenci istekliliği doğrultusunda katılımın sağlanması -Derslere hazırlıklı gelinmesi, derslere zamanında girilip çıkılması, öğrenciden de bu davranışların istenmesi -Öğrenci devamsızlıkları takip edilerek devamsızlık yapılmaması için öğrencilere işlenen konuların öneminin aktarılması -Öğrenciye birtakım prensiplerimizin olduğunun hissettirilmesine, bu prensiplerimizde tutarlı davranarak kalıcı bir disiplinin sağlanması -Derslerde ve öğrencilerle ilişkilerde argo ve günlük konuşma dilinin çirkinliklerine yer verilmemesi, derslerde Türkçe'nin kuralları ile kullanılmasına ve kullanılması -Öğrencinin Türk dilini sevmesine, Türk dilini kullanmada kendine ve milletine güven duymasına milli duyguların gelişmesine ön ayak olunmasına karar verildi Başarılı öğrencilerin ödüllendirilmesine, teşvik edici bir ortamın sunulması -Zayıf fakat gelişmeye elverişli öğrencilerin belirlenip bunlara yardımcı olunması -Öğrenciye ismi ile hitap edilerek öğrencide özgüven duygusunun geliştirilmesi -Öğrencinin kavrama gücünün göz önünde bulundurulmasına karar verildi -Uyarıların ölçülü olmasına -Öğrencilerin öğrendim ve merak ediyorum ifadelerine cevap vermelerinin istenmesine -Amaçla araç arasında denge kurulmasına -Öğrencilere kıyafet, sınıf kuralları, okula düzenli devam etme gibi konularda bilgilendirici çalışmalar yapılacak ve örnek olunacak şekilde davranılmasına dikkat edilecek -Öğrencilerin çalışmalarında, onların anlayamadıkları yerler hususunda onlara rehberlik edilmesi -Öğrencilere sınav stresi ve kaygısı, test teknikleri konusunda bilgilendirme yapılması -Eğitim öğretim alanındaki gelişmelerin takip edilmesi -Öğrenci sınav sistemi ve etkili, programlı ders çalışma yöntemleri konusunda bilgiler verilmesi

Tablo 46’da öğretim yılı ortası toplantılarında diğer gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların olduğu görülmektedir. Bu gündem maddeleri devam devamsızlık, sağlık, temizlik, kılık kıyafet ve beslenme, rehberlik faaliyetleri şeklindedir. Öğretmenlerin kendi alanlarına yönelik konular dışında da öğrencilerle ilgili tüm konular hakkında konuşup bu yönde karar aldıkları görülmüştür. Yarışmalar, Türkçenin kullanımı, öğrencilere verilecek ödüller, mesleki gelişimlerin takibi ile ilgili gündem maddeleri olmamasına rağmen kararları mevcuttur. Fen bilimleri dersi tutanaklarının iki tanesinde rehberlik faaliyetlerine yönelik çok sayıda karar mevcuttur. Öğrenci kılık kıyafeti, yarışmalara katılma, öğrenci sınav sistemi ve etkili, programlı ders çalışma yöntemleri konusunda bilgiler verilmesi, öğrencilere sınav stresi, kaygısı ve test teknikleri konusunda bilgilendirme ile ilgili kararlara sadece birer okulda rastlanılmıştır.

Tablo 47. Öğretim Yılı Ortası Toplantı Tutanakları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar

TUTARSIZLIKLAR	TUTANAKLAR
Öğretim yılı ortası toplantı tutanağı olmayan	• MT10
Okul adı değiştirilmemiş	• FT1
Gündem maddelerinin sayısı ile görüşme maddelerinin sayısı arasında tutarsızlık	• FT1-FT5-FT6
Yönetmelikten ve programdan kalkan ifadeler	Amaç ve davranış MT7-8 En az 1 tane ders ve etkinliklere katılım notu verilmesine FT1-FT5,
Öğretim yılı başı tutanağı ile aynı olanlar	• MT3
Gündem maddelerinin ve görüşmelerin aynı olduğu tutanaklar	• MT5 ve MT9 • MT1 ve MT2 • FT4,FT8 ve FT10 • FT1-FT5-FT6 (FT5’e göre FT1 1 madde eksik ve FT6 3 madde eksik)
Karar kısmı olmayanlar	• MT6 (gündem maddelerinin görüşülmesi içinde 2 tane var) • FT9 (Gündem maddelerinin görüşülmesi içinde var)
Kararları aynı olanlar	• MT5 ve MT9 (1 karar farklı) • FT10,FT2,FT4-FT8 • FT8,FT10 ve FT4
Aynı gündem maddelerinde aynı klişe ifadeler	• Tüm zümre tutanakları

Tablo 47’de bir okulun matematik dersi öğretim yılı başı ZÖK toplantı tutanağı bulunmadığı görülmektedir. Fen bilimleri dersine ait tutanakların bir tanesinde okul adı farklı bir okul adıdır ve üç tanesinde gündem maddelerine karşılık gelen görüşmeler arasında tutarsızlık söz konusudur. Maddeler ile görüşmeler tam olarak birbirini tutmamaktadır. Örneğin 2. gündem maddesinin görüşülmesi 2. görüşmede karşılığını bulamamaktadır. Bu üç okulun gündem maddeleri ve görüşmeleri kendi içinde büyük oranda aynıdır. Öğretim yılı ortası fen bilimleri dersine ait tutanakların iki tanesinde ders ve etkinliklere katılım notunun bir tane olması yönünde karar vardır. Fakat 16.06.2016 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin “Ölçme ve Değerlendirme Sayısı ve Niteliği” Madde 22’nin 3. fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir: “(Değişik Fıkra: RG 16/06/2016-29744) Öğrencilere her dönemde her bir dersin haftalık ders saati sayısı 2 ve daha az olanlara 2, haftalık ders saati sayısı 2 den fazla olanlara ise 3 defa ders etkinliklerine katılım puanı verilir.”

Bir tutanakta eski programlarda yer alan amaç-davranış ibareleri geçmektedir. MT7-8’de amaç ve davranış ibaresi şu şekilde geçmektedir:

MT7-8: “.....yıllık planları bazı sınıflarda başarılı bir şekilde uygulamamıza rağmen bazı sınıflarda ise başarısız öğrencilerle başarılarını artırma amaçlı konuşmalar ve onları kazanmaya yönelik çalışmalar yaptığımızdan tam olarak yıllık planlarını uygulamada sorun yaşandığını belirterek planlarda yazılan amaç ve davranışların öğrencilere kazandırıldığını söyledi.”

MT3’ün gündem maddeleri ve görüşmeleri öğretim yılı başı toplantı tutanağında yer alan gündem maddeleri, görüşmeler ve alınan kararlar ile birebir örtüşmektedir. Sadece yazılı tarihlerinde zamandan kaynaklı bir değişiklik yapılmıştır.

MT5 ve MT9, MT1 ve MT2’de gündem maddeleri ve görüşmeler birbirinin aynısıdır. FT4, FT8 ve FT10 ile FT1, FT5 ve FT6 tutanaklarındaki gündem maddeleri ve görüşmeler büyük oranda aynıdır. İki tutanakta karar kısmı yoktur sadece görüşmelerin içinde bir kaç tane karar ifadesi vardır. Matematik dersinden iki okulun, fen bilimleri dersinden ayrı ayrı dört ve üç okulun kararları aynıdır.

Tutanaklarda genel olarak branş bazında aynı gündem maddelerine ait aynı klişe ifadelerle rastlanılmıştır. Örneğin: “1.Dönem Eğitim Bölge Zümre Öğretmenler Kurulu Gündemine Taşınan Sorunların Çözülme Durumunun Değerlendirilmesi, Aksaklık Varsa Yapılması Gereken İşlemlerin Belirlenmesi” gündem maddesine ait MT1 ve MT2’nin görüşmeleri şu şekildedir:

MT1-MT2: “Eğitim öğretim alanındaki gelişmelerin takip edilmesine karar verildi.”

“1.Dönem Öğrencilere Verilen Proje Görevlerinin Gerçekleşme Düzeyinin, Proje Konularının Uygunluğunun ve Değerlendirme Ölçütlerindeki İsabet Durumunun Değerlendirilmesi” gündem maddesine ait MT1 ve MT2’nin görüşmeleri şu şekildedir:

MT1-MT2: “Öğrencilere verilecek proje ödevlerinin günlük hayatla ilişkilendirilmesine ve projenin her aşamasında öğrenciye rehberlik edilmesine karar verildi.”

“Başarısızlık Nedenlerinin Belirlenmesi ve Alınacak Tedbirler” gündem maddesine ait MT5 ve MT9 görüşmeleri şu şekildedir:

MT5-MT9: “Matematik dersinde başarısız olan öğrenciler dikkate alındığında özellikle 7 ve 8. Sınıflardaki öğrencilerin temel konularda eksikliği, öğrenmeye isteksizlik gibi nedenlerin öne çıktığı görülmektedir. Bilgi eksikliği nedeniyle öğrenmede güçlük yaşayan öğrenciler için ek çalışmalar ile eksikliklerin tamamlanması sağlanarak okulda öğrenilenlerin tekrarının yapılması gerekliliği öğrencilere hatırlatılacak ve tekrarlar takip edilecek. Başarılı öğrenciler ile birlikte bireysel başarılar da değerlendirilerek öğrenci başarıları desteklenecek.”

4.2.3. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantıları Gündem Maddeleri ve Alınan Kararlar

Eğitim ve Öğretim yılı sonunda yapılan ZÖK toplantı tutanaklarında yer alan gündem maddeleri ve alınan kararlar tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 48. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Toplantının Açılış ve Kapanışında Yer Alan Maddeler	Açılış, yoklama, saygı duruşu, İstiklal Marşı'nın ve gündem maddelerinin okunması, Gündem Maddelerinin Görüşülmesi, Alınan Kararlar, dilek, temenniler ve kapanış	-

Tablo 48'de öğretim yılı sonu toplantılarında toplantının açılış ve kapanışında yer alan maddeler alt temasına ilişkin gündem maddelerinin çoğunlukla mevcut olduğu görülmektedir. Bu yönde karar mevcut değildir. Öğretim yılı sonu tutanaklarının çoğunluğunda kararlar mevcut değildir. Bir toplantı tutanağında toplantının gündem maddeleri ve alınan kararlara rastlanamamış, toplantı gündem maddelerinin görüşülmesiyle başlamış ve bitmiştir.

Tablo 49. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Programına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğretim Programı)	-Matematik ve Fen Bilimleri dersi öğretim programının incelenmesi -Fen Bilimleri programı hakkında eleştiri ve öneriler	-Yeni öğretim programı ile ilgili gerekli değerlendirme ve incelemeler yapılması

Tablo 49'da öğretim yılı sonu toplantılarında öğretim programı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Fen ve matematik dersi öğretim programının incelenmesi ve fen bilimleri öğretim programı hakkında eleştiri ve öneriler bu alt temanın gündem maddeleridir. Değişen öğretim programları ile ilgili inceleme yapılması ve değerlendirmelerde bulunulması gündem maddelerine ilişkin alınan karardır.

Tablo 50. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ders Planlarının Düzenlenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ders Planlarının Düzenlenmesi)	-Yıllık planlarda gecikmenin olup olmadığının görüşülmesi -Yıllık, günlük planların uygulanması ve uygulamada karşılaşılan sorunlar	Yıllık ve günlük planlara uygun şekilde konuların bitirildiği

Tablo 50’de öğretim yılı sonu toplantılarında ders planlarının düzenlenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Planların uygulanması, zamanlaması ve uygulanmasında karşılaşılan sorunlar bu alt temanın gündem maddeleridir. Yıllık ve günlük planlara uygun şekilde konuların bitirildiği tutanaklarda yer almaktadır.

Tablo 51. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğretim Yöntem ve Teknikleri/ Öğrenme Öğretme Süreci)	-Öğretim yöntem ve teknikleri ve bunların değerlendirilmesi -Dersin işlenişinde yaşanan problemler ve çözüm önerileri	-Öğrenci merkezli ders anlayışı benimsenmesine ve örneklerin mümkün olduğu kadar günlük hayattan verilerek somutlaştırma yapılması -Öğrencilere konu hakkında kısa notlar tutturulması ve konularının öneminin vurgulanması -Akıllı tahtaların ve EBA'nın etkin şekilde kullanılması

Tablo 51’de öğretim yılı sonu toplantılarında öğretim yöntem ve teknikleri alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Uygulanan öğretim yöntem tekniklerinin değerlendirilmesi, işleniş esnasında yaşanan problemler ve problemlerin çözümüne yönelik çözüm önerileri sunma bu alt temanın gündem maddeleridir. Öğrenci merkezli ders anlayışının benimsenmesi, konularla ilgili kısa notlar tutturma, konuların öneminin vurgulanması ve günlük hayatla ilişkilendirilmesi kararları mevcuttur. Teknolojinin kullanımına

yönelik akıllı tahta ve EBA'nın kullanılması da tutanaklarda yer alan kararlar arasındadır. Alınan kararlar, öğretim yılı başı toplantı tutanaklarında yer alması gereken bir kararlardır. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 52. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Ölçme Değerlendirme)	<ul style="list-style-type: none"> - Ölçme ve değerlendirme esaslarının görüşülmesi - Yazılı sınavlar ve uygulamasının değerlendirilmesi - Proje ödevleri ve uygulanması - 8. sınıflarda uygulanana merkezi sınavın değerlendirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> - Sınavların ilköğretim yönetmeliğinde belirtilen ölçme ve değerlendirme esaslarına göre yapılması - Yazılı sınav tarihlerinin duyurulması, sonuçların açıklanması ve e-okula işlenmesi - Sınav soru türleri - Proje görevleri hakkında gerekli bilgilerin yönergeler halinde öğrencilere bildirildi, bu konuda sürekli bir öğretmen ve öğrenci işbirliği sağlandığı belirtildi. - Verilen ödevlerin ve çalışmalarla ilgili değerlendirme yapılması - Öğrenci değerlendirme ve TEOG deneme sınavlarının gelecek yıllarda da uygulanması - TEOG sınavıyla ilgili tüm değişikliklerin öğrencilere anında bildirilmesine ve bu konuda sürekli rehberlik çalışmalarının yapılması - Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde mutlaka okul, aile ve çevre ortamlarının birlikte ele alınıp takip edilmesine karar verildi. - Destekleme ve yetiştirme kurslarına gelecek eğitim-öğretim yılında da katılımını sağlanması

Tablo 52'de öğretim yılı sonu toplantılarında ölçme değerlendirme alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Sınavların ölçme değerlendirme esaslarına göre yapıldığı görülmektedir. Yazılı sınavlar, proje ödevleri ve merkezi sınavın değerlendirilmesi gündem maddeleri mevcuttur. Sınav soru türleri, sınav tarihleri, sonuçların e-okula işlenmesi, proje ödevleri ile ilgili bilgilendirme yapılması kararları mevcuttur. Öğrenci takiplerinin yapılmasına, merkezi sınav ile ilgili öğrencilere sürekli rehberlik çalışması yapılmasına ve bu yıl yapılan destekleme ve yetiştirme kursları ile TEOG deneme sınavlarının gelecek yıl da yapılması yönünde karar tutanaklarda mevcuttur. Alınan

kararlardan bazıları, öğretim yılı başı toplantı tutanaklarında yer alması gereken kararlardır. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 53. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Öğrenci Başarı Düzeyine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Öğrenci Başarı Düzeyi)	-Başarıyı artırmada alınacak tedbirler -Yılsonu itibarıyla öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi	-Özel ilgiye ihtiyacı olan öğrencilerin velileriyle de irtibata geçirilip başarıyı artırıcı çalışmalar yapılması

Tablo 53'te öğretim yılı sonu toplantılarında öğrenci başarı düzeyi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Sene boyunca öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi ve başarıyı artırmada alınacak tedbirlere yönelik gündem maddeleri mevcuttur. Özel öğretime ihtiyacı olan öğrencilerin velileriyle işbirliği içinde olup başarı artırma yönünde karar alınmıştır. Bu karar, öğretim yılı başı toplantı tutanaklarında yer alması gereken bir karardır. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 54. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımına İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı)	-Ders araç gereçlerinin durumu, temini ve kullanılması	-Ders araç gereçlerinin etkin bir şekilde kullanılması ve korunması

Tablo 54'te öğretim yılı sonu toplantılarında okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere

ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Ders araç gereçlerinin durumu, temini ve kullanılması yönünde gündem maddesi mevcuttur. Bu maddeye ilişkin ders araç gereçlerinin etkin bir şekilde kullanılması ve korunması kararı tutanaklarda yazılıdır. Bu karar, öğretim yılı başı toplantı tutanaklarında yer alması gereken bir karardır. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 55. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Okulun Çevre İmkânlarını Analizine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Okulun Çevre İmkânlarını Analiz)	Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri incelenerek alınacak önlemlerin kararlaştırılması	-

Tablo 55’te öğretim yılı sonu toplantılarında okulun çevre imkânlarını analiz alt temasına ilişkin gündem maddesinin mevcut olduğu, bu maddeye ilişkin kararın olmadığı görülmektedir. Bu maddeye sadece bir okulda rastlanılmıştır. Okulun çevre imkânlarını analiz, öğretim yılı başında görüşülmesi gereken gündem maddesidir. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 56. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan İşbirliğine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (İşbirliği)	Diğer zümre öğretmenler ile yapılacak işbirliği	-Zümre öğretmenlerle işbirliği yapılması -Diğer zümre öğretmenleriyle iş birliği yapılması -Öğrenci-veli-idare diyalogu ve işbirliği -Veli toplantıları yapılması

Tablo 56’da öğretim yılı sonu toplantılarında işbirliği alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Gündem maddelerinde zümre öğretmenleri ile işbirliği mevcuttur. Kararlarda ise zümrelerle, diğer zümrelerle ve velilerle işbirliği yapılması kararları yazılıdır. Bu

kararlar, öğretim yılı başı toplantı tutanaklarında yer alması gereken bir kararlardır. Bu durum toplantıların klişe olarak hazırlandığını ifade etmektedir.

Tablo 57. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelikte geçen gündem maddesi konuları (Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi)	Birinci dönem okul/ilçe zümre kararlarının incelenmesi, değerlendirilmesi ve eksik kalınan kısımlarda alınacak tedbirler	-Zümre toplantılarında alınan kararların uygulanmasının başarıyı artırmada etkinliği düşünülerek uygulama konusunda ısrarcı olunması -Karşılaşılan zorluklar tespit edilerek yeni eğitim öğretim yılında ön tedbirler alınması

Tablo 57’de öğretim yılı sonu toplantılarında daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddeleri ve bu maddelere ilişkin kararların mevcut olduğu görülmektedir. Önceki döneme ait okul/ilçe zümre kararlarının incelenmesi, değerlendirilmesi ve eksik kalınan kısımlarda alınacak önlemler gündem maddesi mevcuttur. Sene içinde karşılaşılan zorlukların tespit edilerek yeni eğitim öğretim yılında ön tedbirler olarak girilmesi kararı öğretmenlerin sene içinde zümreler arasında iletişimsizlik olduğunu, aksayan yönler konusunda muhtelif çalışmaların sorun oluşturduğunu gösterebilir.

Tablo 58. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Resmîyetin Okunup İncelenmesine İlişkin Bulgular

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik harici gündem maddeleri (Resmîyetin Okunup İncelenmesi)	-	Atatürkçülük konularının planlarda belirtildiği üzere zamanında derslerde anlatıldığı belirtildi.

Tablo 58’de öğretim yılı sonu toplantılarında resmîyetin okunup incelenmesi alt temasına ilişkin gündem maddesinin olmadığı görülmektedir. Bu alt temaya ilişkin

Atatürkçülük konularının planlarda belirtildiği şekilde derslerde anlatıldığı belirtilmiştir.

Tablo 59. Öğretim Yılı Sonunda Yapılan ZÖK Toplantılarında Yer Alan Diğer Gündem Maddeleri

ALT TEMA	GÜNDEM MADDELERİNİN KODLARI	ALINAN KARARLARIN KODLARI
Yönetmelik harici gündem maddeleri (Diğer)	-Projeler -Devam devamsızlık -Alınacak Tedbirler ve Çözümler	-Belirli gün ve haftalar ile ders arasında bağlantı kurulmasına özen gösterilmesi -Öğrencilerin derslere hazırlıklı gelmesinin sağlanması -Öğrencilerin problemlerini anlayarak, fikirlerini söyleyebilecekleri ortamın oluşturulması

Tablo 59’da öğretim yılı sonu toplantılarında diğer alt temalara ilişkin gündem maddelerine karşılık gelen kararların ve kararlara karşılık gelen gündem maddelerinin olmadığı görülmektedir.

Öğretim yılı sonu toplantılarında yer alan gündem maddelerinin diğer toplantılara göre daha az olduğu görülmektedir. Üzerinde çok yazılan konular önceki ZÖK toplantılarının incelenmesi, öğrenci başarı düzeyi ve başarıyı artırmanın yollarıdır. Öğretim yılı sonu ZÖK toplantılarında sene içinde yapılan çalışmaların değerlendirilmesine ilişkin gündem maddeleri göze çarpmaktadır. Yazılan kararlar incelendiğinde ağırlıklı olarak ölçme değerlendirme, yöntem ve teknikler üzerinde durulduğu görülmüştür. İşbirliği ve destekleme ve yetiştirme kursları da çok konuşulan konular arasında yer almaktadır. Öğretim yılı sonu tutanaklarının yedi tanesinde kararlar yoktur, iki tanesinde de gündem maddelerinin görüşülmesi içinde birkaç tane karar mevcuttur. Bu sebeple alınan kararlar daha sınırlıdır. Gündem maddesi olduğu halde karar olmayan maddeler vardır. Öğretim yılı sonu tutanaklarının diğerlerine göre daha gelişigüzel hazırlandığı söylenebilir.

Tablo 60. Öğretim Yılı Sonu Toplantı Tutanakları Arasında Yer Alan Tutarsızlıklar

TUTARSIZLIKLAR	OKULLAR	
Gündem maddesi olmayan tutanaklar	<ul style="list-style-type: none"> • MT10(sadece görüşmeler var) 	
Yönetmelikten ve programdan kalkan ifadeler	Performans ödevi	MT2
	Hedef	MT6
	En az 2 sözlü notu	MT2
Gündem maddelerinin aynı olduğu tutanaklar	<ul style="list-style-type: none"> • FT1 ve FT10 • FT7 ve FT9 • FT2 ve FT5 • MT4, MT7-8 ve MT, 	
	<ul style="list-style-type: none"> • (FT6 ve FT8)'in 2 madde hariç FT1 ve FT10 ile aynı 	
Görüşmelerde klişe ifadeler	<ul style="list-style-type: none"> • FT1 ve FT10 • FT7 ve FT9 • FT2 ve FT5 	
	<ul style="list-style-type: none"> • MT1-MT4-MT7-8 	
	<ul style="list-style-type: none"> • MT2-MT5-MT10-FT2-FT5-FT6-FT9 	
	<ul style="list-style-type: none"> • FT8 (gündem maddelerinin görüşülmesi içinde karar ibareleri var.) • MT9 (gündem maddelerinin görüşülmesi içinde 1 tane karar ifadesi var.) 	
Karar kısmı olmayanlar	<ul style="list-style-type: none"> • MT1,MT7-8 ve MT4(2karar eksik) 	
Kararları aynı olanlar	<ul style="list-style-type: none"> • Tüm zümre tutanakları 	
Aynı gündem maddelerinde aynı klişe ifadeler		

Tablo 60'ta matematik dersine ait tutanakların bir tanesinde gündem maddesi ve kararın mevcut olmadığı görülmektedir. Toplantı direkt gündem maddelerinin görüşülmesi ile başlamıştır. Öğretim yılı sonu matematik dersine ait tutanakların bir tanesinde ders ve etkinliklere katılım notunun 2 tane olması yönünde karar vardır. Fakat 16.06.2016 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Ölçme ve Değerlendirme Sayısı ve Niteliği" Madde 22'nin 3. fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir: "(Değişik Fıkra: RG 16/06/2016-29744) Öğrencilere her dönemde her bir dersin haftalık ders saati sayısı 2 ve daha az olanlara 2, haftalık ders saati sayısı 2 den fazla olanlara ise 3 defa ders etkinliklerine katılım puanı verilir." Matematik dersine ait tutanakların bir tanesinde 2014 yılında kaldırılan performans görevine yönelik madde mevcuttur. Bir tutanakta eski programlarda yer alan hedef ibareleri geçmektedir.

MT1, MT4, MT7-8 gündem maddelerinin aynı olduğu, MT3'ün bir gündem maddesinde değişiklik gösterdiği görülmüştür. Gündem maddelerinin görüşülmesinde de klişe ifadelerle rastlanılmıştır. İfadeler şu şekildedir:

MT1-MT4: *“Matematik öğretmeni... Müfredatın işlenmesi ve konuların aktarılması hususunda öğrenci seviyesine yönelik dengeli bir eğitim anlayışı benimsendiğini söyleyerek hızlı ilerlemek yerine hafta sonu kursları ile eksikliklerin giderilmeye çalışıldığını belirtti. Fakat özellikle de havaların ısınmasından sonra birçok öğrencinin çeşitli işlerde çalışmak üzere devamsızlık yaptığını, kurslara yeterli öğrencinin katılmadığını söyledi. Kursa katılan belirli sayıda öğrencilerle birlikte yapılan çalışmalarla müfredatın büyük ölçüde tamamlandığını belirtti.”*

FT2 ve FT5 gündem maddeleri aynıdır ve görüşmelerde klişe ifadelerle rastlanıldı. FT7 ve FT9 gündem maddeleri aynı ve görüşmelerde klişe ifadelerle rastlanıldı. FT1 ve FT10 açılış ve yoklama harici gündem maddeleri aynıdır. Görüşmelerde klişe ifadeler rastlandı. FT6 ve FT8’de yer alan gündem maddeleri FT1 ve FT10’da yer alanlarla büyük oranda aynı iki gündem maddesiyle farklılık göstermektedir. FT3 ve FT4’te diğer okullarda bulunmayan gündem maddeleri mevcuttur.

Yedi okulda kararlar kısmı yoktur. İki okulda da gündem maddeleri içinde birkaç tane karar cümleleri vardır. Matematik dersine ait üç tutanakta kararlar aynıdır. Aynı ayrı FT1 ve FT10, FT6 ve FT8, FT7 ve FT9, FT2 ve FT5, ile MT1, MT4 ve MT7-8 tutanaklarının gündem maddeleri ve görüşmelerinde aynı ifadeler vardır. Tutanaklarda genel olarak branş bazında aynı gündem maddelerine ait aynı klişe ifadelerle rastlanılmıştır.

2014 yılında yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 35. Maddesinde zümre öğretmenler kurullarında görüşülmesi gereken gündem maddesi konuları, öğretim yılı başı, ortası ve sonunda olarak ayrı ayrı belirtilmemiştir. Sadece *“Ders yılı sonunda yapılan zümre öğretmenler kurulunda; daha önce yapılan zümre öğretmenler kurulu kararlarının izleme-değerlendirme raporu hazırlanır ve okul müdürlüğüne sunulur.”* ibaresi mevcuttur. Öğretim yılı başı, ortası ve sonunda yer alması ve almaması gereken gündem maddelerinin belirtilmesi gerekmektedir. 2017 yılında yayınlanan MEB Eğitim Kurumları ve Zümreler Yönergesinde, *“Ders yılı başlamadan önce, ikinci dönem başında, ders yılı sonunda ve eğitim kurumu müdürü/zümre başkanının gerekli gördüğü zamanlar ile kurul salt çoğunluğunun*

yazılı isteği doğrultusunda yapılacak olan eğitim kurumu sınıf/alan zümre toplantılarında aşağıda yer verilen maddelerden ilgili görülenler ile zümre başkanının gerekli gördüğü konular, kurul üyelerinin salt çoğunluğunun kararıyla gündeme alınması kararlaştırılan konular eğitim kurumlarının kademe ve türüne göre gündeme alınır, görüşülerek karar bağlanır.” şeklinde ibare eklenerek açıklık getirilmiştir.

4.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü problemi “Zümre öğretmenler kurulu toplantıları ile öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması ile ortaya çıkan sonuçlar nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu bölümde 2014 yılında yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 35. maddesinde geçen “zümre öğretmenler kurulunda görüşülmesi gereken 9 madde” ve diğer maddeler tutanaklardan ve görüşmelerden elde edilen veriler ışığında karşılaştırılmıştır.

4.3.1. Öğretim Programı

Öğretim programı maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61. Öğretim Programı

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
<ul style="list-style-type: none"> -Değişen öğretim programı -Programda yer alan ve değişiklik gösteren kazanımlar -Kazanımların anlatılma süreleri ve sıralaması 	<ul style="list-style-type: none"> - Matematik ve Fen Bilimleri dersi öğretim programı incelemesi/ortak anlayış oluşturma -Ders kitapları incelemesi - Fen Bilimleri programı hakkında eleştiri ve öneriler

Tablo 61’de öğretim programı maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantı

verilerinin analizinden elde edilen bulgular arasında yer yer paralellik görülürken, kimi konularda ise farklılıklar görülmektedir. Yeni müfredatın incelenmesi, değişen konuların kritiğinin yapılması, öneriler getirilmesi konuları ortaktır. Tutanakta yer alan ders kitaplarının incelenmesi maddesine görüşme bulgularında rastlanamamıştır.

4.3.2. Ders Planlarının Düzenlenmesi

Ders planlarının düzenlenmesi maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62. Ders Planlarının Düzenlenmesi

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerinin kodları
-Ünitelendirilmiş Yıllık Planlar	-Yıllık, günlük planların, BEP’lerin hazırlanması -İş günü ve çalışma takvimi incelemesi -Yıllık çalışma programının hazırlanması -Konuların işleniş süresi ve ders saatlerinin belirlenmesi -Ders planlarında birlik sağlanması -Yıllık planlardaki uyumluluk -Yıllık planlarda gecikmenin olup olmadığının görüşülmesi -Yıllık, günlük planların uygulanması ve uygulamada karşılaşılan sorunlar

Tablo 62’de ders planlarının düzenlenmesi maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantı verilerinin analizinden elde edilen bulgular arasında yer yer paralellik görülürken, kimi konularda ise farklılıklar görülmektedir. Tutanak ve görüşme bulgularının arasında farkların olması tutanaklarda yazılı olan şeylerin aslında gerçekte uygulamadıklarını göstermektedir. Ünitelendirilmiş yıllık planlar ortak görüşülen konudur. Tabloda görülen başlıca farklılıklar BEP, günlük planlar, çalışma takvimi ve işgünü takvimi olarak gösterilebilir.

4.3.3. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretim yöntem ve teknikleri maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 63’te verilmiştir.

Tablo 63. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Konuların anlatılma yöntemi, işlenişi, izlenecek yol(özellikle TEOG üzerine).	-Öğretim yöntem, teknik, metot ve etkinliklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi
-Öğrenciler için neyi/nasıl yapacağız/daha iyi yaparız?	-Karşılaşılan sorunlar, sorunlarla ilgili alınacak önlemler ve çözüm önerileri
-Öğrenciye yaklaşma tarzımız	-Değerler eğitiminin derslerde uygulanması
-Öğrencilerin anlama stilleri (Nasıl daha iyi anlarlar?)	Dersi derste öğretme ilkesinin esas olarak alınması
-Sene içinde yapılan ve yapılacak olan uygulamaların, etkinliklerin, deneylerin yapılışı	-Konularla ilgili deney-gözlem planlamasının yapılması
faidesi/zararı	-Bilişim ve teknolojinin derslerde kullanılması (etkileşimli tahta, EBA...)
-Öğrencilerin anlamadıkları, zorlandıkları konular ve soru tipleri	-Ders Dışı Egzersizler
-Öğretmenlerin takıldıkları kısımlar ve çözümleri	-Yıl içinde yapılacak gezi/gözlem planlanması
-Teknolojiyi eğitime uyarlama	Seçmeli Dersler

Tablo 63'te öğretim yöntem ve teknikleri maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantı verilerinin analizinden elde edilen bulgular arasında yer yer paralellik görülürken, kimi konularda ise farklılıklar görülmektedir. Öğretim yöntem ve teknikleri maddesi görüşmelerde de ve tutanaklarda da üzerinde en çok durulan alt temalardan birisidir. Değerler eğitimi ve seçmeli derslerin tutanaklarda yer aldığı fakat görüşme bulgularında yer almadığı görülmüştür. Bu fark tutanaklarda yazılanların gerçek bir toplantı sonucu yazılmadığını göstermektedir.

4.3.4. Ölçme Değerlendirme

Ölçme değerlendirme maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 64'te verilmiştir.

Tablo 64. Ölçme Değerlendirme

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Sınavlar/yazılılar (özellikle TEOG)	-Ölçme-değerlendirme esasları ve ölçütlerinin belirlenmesi
-Yazılı tarihleri	-Sınav sorularının türleri ve yapılma zamanının belirlenmesi, analiz ve değerlendirme
-Proje ödevi konuları	-Projenin konularının, verilme, toplanma ve değerlendirme esaslarının belirlenmesi, dereceli puanlama anahtarının hazırlanması
-Ders içi performans	-8.sınıflarda uygulanana merkezi sınavın değerlendirilmesi
-Değerlendirme şekilleri	-Destekleme ve Yetiştirme Kursları
-Destekleme ve Yetiştirme Kursları	-Ürün dosyasının temini ve içeriği
	-Seçmeli Dersler
	- Öğrenci yönlendirme ve öğrenci değerlendirme formları

Tablo 64’te ölçme değerlendirme maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantı verilerinin analizinden elde edilen bulgular büyük ölçüde paralellik göstermektedir. Ölçme ve değerlendirme maddesi görüşmelerde de ve tutanaklarda da üzerinde çok durulan alt temalardan birisidir. Ürün dosyasının temini ve içeriği, seçmeli dersler, öğrenci yönlendirme ve öğrenci değerlendirme formları tutanaklarda yer alan fakat görüşme bulgularında yer almayan başlıca farklılıklardandır. Bu farklılık tutanaklarda yazılı olan şeylerin aslında gerçekte var olmadığını göstermektedir.

4.3.5. Öğrenci Başarı Düzeyi

Öğrenci başarı düzeyi maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 65’te verilmiştir.

Tablo 65. Öğrenci Başarı Düzeyi

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Başarı oranları, puanları -Artış ve düşüşler -Başarıyı nasıl yükseltebiliriz?	-Önceki yılın ve mevcut yılın başarı durumu -Başarıyı artırmada alınacak tedbirler -Başarısızlık nedenlerinin belirlenmesi ve başarıyı artırmada (özellikle TEOG başarısı) alınacak önlemler -Öğrencilerin 1.dönem başarı durumları - Yılısonu itibarıyla öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi

Tablo 65’te öğrenci başarı düzeyi maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu ve bulguların örtüştüğü görülmüştür.

4.3.6. Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı

Okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı maddesi ile ilgili 1. ve me ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 66’da verilmiştir.

Tablo 66. Okulun Fiziki Mekânlarının ve Ders Araç Gereçlerinin Kullanımı

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Laboratuvar malzemeleri -Araç gereçler -Materyaller	-Laboratuvar ve deney malzemelerinin, teknik donanım malzemelerinin ve ders araç gereçlerinin durumu, gözden geçirilip, eksikliklerin tamamlanması, bakımı, korunması ve kullanılması -Okulun fiziki mekânlarının temizliği ve düzeni

Tablo 66’da okulun fiziki mekânlarının ve ders araç gereçlerinin kullanımı maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Öğrenci başarı düzeyi teması ile ilgili görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantı verilerinin analizinden elde edilen bulgular arasında paralellik olduğu görülmüştür. Tek fark okulun fiziki mekânlarının temizliği ve düzeni maddesidir. Bu farklılık tutanaklarda yazılı olan şeylerin aslında gerçekte var olmadığını göstermektedir.

4.3.7. Okulun Çevre İmkânlarını Analiz

Okulun çevre imkânlarını analiz maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 67’de verilmiştir.

Tablo 67. Okulun Çevre İmkânlarını Analiz

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-	-Öğrencilerin çevre özellikleri -Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri inceleme ve alınacak önlemler

Tablo 67’de çevre imkânlarını analiz maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda bulunmadığı fakat tutanakların analizinden elde edilen bulgularda mevcut olduğu görülmüştür. Bu madde İKY’de yer alan bir madde olduğu için tutanaklarda mevcut olduğu fakat aslında öğretmenlerin bu maddeye yönelik iletişim halinde olmadıkları görülmüştür.

4.3.8. İşbirliği

Okulun çevre imkânlarını analiz maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 68’de verilmiştir.

Tablo 68. İşbirliği

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Konularda paralel ilerleme (Konularda neredeyiz? Kim hangi konuda? İleri miyiz geri miyiz?)	-Zümre işbirliği -Diğer zümrelerle işbirliği -Okul-veli-öğretmen işbirliği -Sınıfların öğretmenlere dağıtımının yapılması

Tablo 68’de işbirliği maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme verileri analizi sonucu elde edilen bulgular daha çok kendi zümreleri ile işbirliği şeklindedir. Tutanak verilerinin analizinden elde edilen bulgulara bakıldığında kendi zümreleri ile işbirliği yanında diğer zümreler, veli ve okul işbirliğinin de ele alındığı görülmektedir. Tutanak ve görüşme bulgularının arasında farkların olması tutanaklarda yazılı olan şeylerin aslında gerçekte uygulamadıklarını göstermektedir.

4.3.9. Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi

Daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 69’da verilmiştir.

Tablo 69. Daha Önce Yapılan ZÖK Kararlarının İncelenmesi

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Önceki senenin değerlendirmesi	-Önceki ZÖK kararlarının incelenmesi, değerlendirilmesi ve eksik kalan kısımlarda alınacak tedbirler - Uygulamada karşılaşılan güçlükler ve çözüm yolları

Tablo 69’da daha önce yapılan ZÖK kararlarının incelenmesi maddesinin görüşme verilerinden elde edilen bulgularda da tutanak verilerinden elde edilen bulgularda da mevcut olduğu görülmüştür. Tutanakların analizinden elde edilen bulgulara bakıldığında önceki toplantıların değerlendirilmesinin yanında uygulamada

karşılaşılan güçlükler ve çözüm yollarının da ele alındığı görülmüştür. Bu farklılık tutanaklarda yazılı olan şeylerin aslında gerçekte var olmadığını göstermektedir.

4.3.10. Diğer

Diğer ZÖK kararlarının incelenmesi maddesi ile ilgili 1. ve 2. probleme ilişkin verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular karşılaştırılmış ve Tablo 70’de verilmiştir.

Tablo 70. Diğer

Görüşmelerden elde edilen kodlar	Tutanaklarda yer alan gündem maddelerin kodları
-Öğrencilerin genel Özellikleri <ul style="list-style-type: none"> • Kişisel özellikler • Ailevi özellikler • Bireysel farklılıklar • Sıkıntıları • Özel öğrenciler • Öğrencileri ilgilendiren tüm konular 	
-Rehberlik Faaliyetleri <ul style="list-style-type: none"> • Disiplinleri • Davranışları ve davranış problemleri • Sorunları çözme tarzı 	-İlgili kanun ve yönetmeliklerin okunması, incelenmesi ve değerlendirilmesi
- Okul <ul style="list-style-type: none"> • Okul Ortamı • Okullarla ilgili acil durumlar • Karşılaşılan tüm sorunlar ve çözümleri 	-Atatürk ilke ve inkılaplarının öğretim esaslarının okunması -Atatürkçülük konularının planda gösterilmesi
-Etkinlikler <ul style="list-style-type: none"> • Etkinlikler / Projeler (TUBİTAK4006, matematik sokağı, pi günü vs.) 	- Devem devamsızlık - Sağlık, temizlik, düzen, kılık kıyafet ve beslenme
-Doküman <ul style="list-style-type: none"> • Deneme • Test • Kaynak Kullanımı • Resmi Evraklar • Ödevler 	- Rehberlik faaliyetleri - Belirli Gün ve Haftalar - Kitap Okuma - Projeler -Alınacak Tedbirler ve Çözümler
-Mesleki Paylaşım <ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenleri ilgilendiren (mesleki/branş) güncel tüm konular • Öğretmen sorunları (mesleki/branş) • Akademik fikir alış veriş • Seminerlere/eğitilmelere vs. gidenlerin bilgi paylaşımları • Tecrübe • Yol gösterme • Destek olma 	

Tablo 70’de görüşmelerden ve tutanıklardan elde edilen verilere bakıldığında öğretmenlerin İKY’de yer alan zümre öğretmenler kurulunda görüşülmesi gereken maddeler dışındaki konular hakkında görüşmeler yaptığı görülmektedir. Görüşme verilerinin analizinden elde edilen bulgular ile toplantılarda resmen görüşülen konular

arasında yer yer paralellik görülürken, kimi konularda ise farklılıklar görülmektedir. Doküman ve mesleki paylaşım görüşmelerde mevcut iken, resmiyetin okunması sadece tutanaklarda mevcuttur. Görüşmelerde farklı konuların konuşuluyor olması aslında zümre toplantılarına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Görüşülen yeni konular İKY’de yer alan gündem maddelerine ek olarak eklenebilir.

BÖLÜM-5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, verilerin analizi sonucu elde edilen bulgulara göre sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçlar “Uygunluk/Olumluluk”, “Eksiklik/Olumsuzluk”, “Tutarsızlık” ve “Verimli ZÖK İçin Öğretmen Önerileri” şeklinde olmak üzere 4 başlık altında toplanmıştır. Aşağıda bunlara ait sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.1. Uygunluk/Olumluluk Başlığına İlişkin Sonuçlar

Bu başlık ile ilgili elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

ZÖK toplantı tutanakları bazı okullarda eksik olmasına rağmen mevcuttur.

İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde “Zümre öğretmenler kurulu, öğretmenler kurulunda yapılacak çalışma planına uygun olarak eğitim ve öğretim yılı başında, ortasında, sonunda ve ihtiyaç duyuldukça toplanır.” ifadesi yer almaktadır. Fakat iki okulun öğretim yılı başı ve bir okulun öğretim yılı ortası ZÖK toplantı tutanağının mevcut olmadığı görülmüştür. Çakmak (2008) tarafından yapılan çalışmada kurul toplantılarında alınan kararların mutlaka tutanak altına alındığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

ZÖK toplantı tutanaklarında ve toplantı dışı zamanlardaki görüşmelerde İKY’ye göre yer alması gereken konulara ve İKY’de yer almayan fakat öğrenci ve öğretmenleri ilgilendiren başka konulara genellikle yer verilmiştir.

Acarbaş (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre, derslerin işlenişinde kullanılacak araç ve gereçler ile kullanılacak yöntem ve teknikler kurulda belirlenmektedir. Zümre Öğretmenler Kurulunda ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerini belirlemede, alınan kararların uygulanma durumunu dönem sonunda ve başlarında değerlendirmeye almakta ve aksayan yönleri gidermeye çalışmaktadırlar. Bu sonuç, bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Küçük, Ayvacı ve Altıntaş (2004) tarafından yapılan çalışmada toplantılarda daha çok hangi konular üzerinde konuşulduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre, önceki ZÖK toplantı tutanaklarının incelenmesi, öğretim programı içeriği, dönem içi öğrenci başarısı, dönem içinde verilecek ödevler, işbirliği, öğretmen-veli-öğrenci ilişkisi, laboratuvar araç gereçleri, başarılı ve başarısız olan öğrencilerin değerlendirilmesi gibi konuların konuşulma yüzdeleri verilmiştir. Bu sonuç, bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Çakmak (2008) tarafından yapılan çalışmada Zümre Öğretmenler Kurulunun daha önceden belirlenen gündemle toplandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Karal Eyüpoğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada kurul üyelerinin her ne kadar tüm gündem maddelerine ilişkin görüş beyan etseler de özellikle seçtikleri bazı gündem maddeleri üzerinde ayrıntılı değerlendirmeler yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

5.1.2. Eksiklik/Olumsuzluk Başlığına İlişkin Sonuçlar

Bu başlık ile ilgili elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Resmi evraklar, (ZÖK toplantı tutanakları, yıllık planlar, günlük planlar vb.) Yönetmelik'e uygun bir şekilde düzenlendiği halde bu evrakların genellikle bir araya gelerek değil internette indirilerek zümre başkanı veya bir zümre öğretmeni tarafından hazırlandığı, gerekli yerlerin (tarih, okul adı, zümre adı vs.) kendi okullarına göre düzenlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularından öğretmenlerin ZÖK tutanakları, yıllık planlar, günlük planlar vb. evrakları internette indirip gerekli yerleri (tarih, okul adı, zümre adı vs.) kendi okullarına göre düzenledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Teknolojinin hızlı gelişimi sonucunda internet, telefon, bilgisayar gibi teknolojik aletlerin elimizin

altında olması gereken bilgiyi kolay ulaşılabilir hale getirmiştir. Ayrıca çeşitli sosyal sitelerde zümrelere yönelik grupların ve faaliyetlerin olmasıyla birlikte Türkiye genelinde öğretmenler dokümanlarını internet ortamında paylaşımına açmıştır. ZÖK toplantı tutanakları incelendiğinde de bazı tutanakların birebir aynısı olduğu, aynı gündem maddelerinde aynı klişe ifadelerin olduğu, gündem maddesi görüşme uyumsuzluğu gibi durumlar görölmüştür. Bu iki sonuç birbirini destekler niteliktedir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada “Zümre Öğretmenler Kurulu kararlarını genellikle internetten alıp kullanıyorum.” ifadesine öğretmenler katılmamaktadırlar fakat katılmıyorum sonucunun yüzdesinin yüksek çıkmamış olması bu çalışmanın sonucu ile kısmi derecede örtüşmektedir. Tutanakların internetten indirildiği sonucu ile bazı tutanakların birebir aynısı olduğu sonucu birbirini destekler niteliktedir.

ZÖK toplantılarının amacına uygun olmadığı, toplantıların yeterince kapsamlı ve etkili olmadığı, toplantıların formalite gereği yapıldığı veya yapılmış gibi gösterildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Evrak üzerinden bakıldığında ZÖK toplantılarının İKY’de yer aldığı şekilde ve sayıda yapıldığı, fakat görüşme bulgularına göre ZÖK’lerin amacına uygun olarak yapılmadığı görölmüştür. Genel olarak zümre öğretmenler kurulu toplantılarının amacına uygun olmadığı, toplantıların kâğıt üzerinde kaldığı, toplantıların yeterince kapsamlı ve etkili olmadığı, toplantıların formalite olarak yapıldığı ya da yapılmadığı sadece tutanıklara yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Göksoy ve Yenipınar (2015) tarafından yapılan araştırmaya göre zümre çalışmalarını olması gerektiği gibi planlanmadığını ve yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Doğanay(2013)’ın yaptığı araştırmaya göre zümre toplantılarına inanan öğretmenlerin oranı düşük düzeyde çıkmıştır. Güler, Altun ve Türkdöğan (2015) tarafından yapılan araştırmada ZÖK toplantılarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri beklenildiği kadar yüksek çıkmadığı, toplantıların formalite olduğu, toplantılara gereken önemin verilmediği veya hiç yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. şahin, Maden ve Gedik (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre ZÖK toplantılarının etkililiği “Bazen” düzeyinde çıkmıştır. Bu bulgular çalışmamızın bulguları ile örtüşmektedir. Çakmak (2008) ve Sertkaya (2016) tarafından yapılan çalışmada kurulların etkili şekilde yürütöldüğu sonucuna

ulaşmıştır. Çetin ve Yaman (2004), tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, zümrelere gerekli önem verilmediği, eskiden tamamen sembolik olan zümre toplantılarına ve içeriğine son zamanlarda daha çok önem vermeye başladığını ifade etmişlerdir. Bu bulgular çalışmamızın bulguları ile örtüşmemektedir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada “Zümre Öğretmenler Kurulunun öğretmenlerin üzerine yüklenmiş gereksiz bir iş olduğunu ve kaldırılması gerektiğini düşünüyorum.” ifadesine öğretmenler katılmamaktadırlar fakat katılmıyorum sonucunun yüzdesinin yüksek çıkmamış olması bu çalışmanın sonucu ile kısmi derecede örtüşmektedir.

ZÖK toplantı tutanaklarında güncel değişimlere uygun olmayan ve geçmişteki uygulamaların karşılığı olan gündem maddeleri ve kararların yazılı olması, birbirleri ile tamamen aynı olan toplantı tutanaklarının ve gündem maddelerine ilişkin aynı klişe ifadelerin olması, toplantıların formaliteden ibaret olduğunu, gerçek bir toplantı yapılmayıp toplantıların geçmiş yıllardan kalma olduğunu ve güncellenmediğini göstermektedir.

ZÖK toplantı tutanaklarının büyük çoğunluğunda İKY'nin okunduğu ibaresi olmasına rağmen, İKY'de yapılan değişikliklerin tutanaklara yansıtılmadığı gibi, eski yönetmelik üzerinden yapılan görüşme ve kararlara rastlanılmıştır. Ayrıca öğretmenlerden beklenen bazı güncel bilgilendirme ve iletişim ihtiyacının idare, sosyal medya, telefon, meslektaşlar vb. şeklinde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin güncel değişimlerden haberdar olmalarına rağmen bu değişiklikleri toplantılara yansıtılmaları toplantıların formalite olarak yapıldığını ya da gerçek bir toplantının yapılmadığını, kararların aynen kopya edildiğini, tutanakların başka yerlerden hazır alındığını, toplantıların geçmiş yıllardan kalma olduğunu, toplantıların güncellenmediğini, öğretmen ve yöneticilerin toplantıları okumadığını göstermektedir.

2014 yılında yayınlanan ZÖK yönergesine göre “*Aynı sınıfı okutan bir sınıf öğretmeni veya aynı dersi okutan yalnızca bir alan öğretmeni olması durumunda zümre öğretmenler kurulu toplantısı yapılmaz. Ancak bu öğretmenler kurul kapsamında yapacakları çalışmalara yıllık çalışma programında yer verirler.*” İncelenen tutanaklarda 4 öğretmenin görev yaptığı okullarda kendi alanlarında tek

olduğu ve müdür yardımcıları ile ZÖK toplantısı yaptığı görülmüştür. Yönetmelikte yer alan ifadeler ile tutanakların uyuşmadığı görülmektedir. 2017 yılında değişiklik yapılan ZÖK yönergesine göre “Alanında bir öğretmen olması durumunda zümre toplantısı, eğitim kurumu müdürü veya müdürün görevlendireceği müdür yardımcısı ile yapılır.” şeklinde değiştirilmiştir. Programdan kalkan hedef-davranış ibaresi, ilköğretim ve matematik branşlarından kalkan kılavuz kitap ve öğrenci çalışma kitabı ibaresi, 26.07.2014 tarihinde yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre ortaokullardan kalkan performans görevi, 16.06.2016 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre değişen ders içi performans sayısı değişiklik göstermesine rağmen eski şekli ile toplantı tutanaklarında mevcuttur. Birbiri ile birebir aynı olan toplantı tutanaklarının var olduğu görülmüştür. Toplantılarda aynı gündem maddelerine ilişkin aynı klişe ifadeler mevcuttur. Farklı okullarda yer alan öğretmenlerin birbiri ile aynı ifadeleri kullanmaları neredeyse imkânsızdır. Buradan toplantıların çeşitli internet sitelerinden hazır olarak indirildiği ve yapılması zorunlu olduğu için yapıldığı sonucuna ulaşılabilir. Küçük, Ayvacı ve Altıntaş (2004) tarafından yapılan çalışmada da ZÖK toplantı kararlarının birbiriyle aynı olduğu görülmüştür. Bu sonuç çalışmamızın sonucu ile örtüşmektedir.

ZÖK toplantılarında “ders planlarının düzenlenmesi”, “öğretim yöntem ve teknikleri” ve “ölçme değerlendirme” konularının ayrıntılı yazıldığı “okulun çevre imkânlarının analiz” konusunun ayrıntılı yazılmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin toplantı evraklarında bazı konuların ayrıntılı yazıldığı bazılarının ise ayrıntılı yazılmadığı görülmüştür. Fakat araştırmamıza göre tutanakların genellikle hazır olarak alınıp yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Karal Eyüpoğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada da kurulda tüm maddelere ilişkin görüşme yapıldığı fakat bazı maddeler üzerinde ayrıntılı değerlendirmeler yapıldığı görülmüştür. Bu sonuç bizim çalışmamızı desteklememektedir. Aynı çalışmada eğitim-öğretim faaliyetleri, öğrenci başarısı, program değişiklikleri ve uygulamalarını kapsayan maddeler oldukları; ortak ölçme değerlendirme uygulamaları ile mesleki eserlerin incelenmesi gibi maddelerin üzerinde ise çok az görüş bildirdikleri

belirlenmiştir. Bu sonuç bizim çalışmamızı kısmen desteklemektedir. Gökyer (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre “Ölçme ve Değerlendirme” boyutundaki maddelerin görüşülmesine bütün öğretmenlerin “yüksek” düzeyde önem verdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgu çalışmamızın bulguları ile örtüşmektedir. Güler, Altun ve Türkoğan (2015) tarafından yapılan araştırmaya göre eğitim ve öğretim etkinliklerinin çıktuları ile önceki toplantılarda alınan kararların gündeme alınmadığı görülmüştür. Bu bulgu çalışmamızın bulguları ile örtüşmemektedir. Güler, Altun ve Türkoğan (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin ideal zümre toplantısı algılarında öğretim faaliyetlerinin önemi büyüktür. Bu sonuç çalışmamızın bulguları ile kısmen örtüşmektedir.

Öğretim yılı başı ZÖK toplantı tutanaklarında 2 okul dışında zümre başkanı seçimine dair kayıt mevcut değildir.

Oysa İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ne göre “Toplantılar, zümre öğretmenleri arasından seçimle belirlenen öğretmenin başkanlığında yapılır.” denilmektedir (İKY, 2014: madde 35). Araştırmada zümre başkanı seçimi sadece iki tane fen bilimleri dersinin tutanaklarında mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer tutanaklarda zümre başkanı belirlenmesine dair ifadelere rastlanmamıştır. Başkan seçimi olmaması işin usulüne uygun yapılmadığı anlamına gelir.

ZÖK toplantılarının yapısı, zümre öğretmenlerinin kişisel özellikleri, yöneticilerin tutumu ve öğretmenleri ilgilendiren diğer bazı sebepler sonucu öğretmenlerin toplantılara (okul/il/ilçe/bölge)isteksiz olduğu ve bu faktörlerin zümre olmayı engellediği sonucuna ulaşılmıştır.

ZÖK toplantılarının işlevsel yapılmadığı ve uygulamaya yönelik olmadığı, toplantılarda kayıt altına alınan öneri ve problemlere yönelik üst merciler tarafından geri dönütün yapılmadığı ve toplantıların formalitenin yerine getirilmesi amaçlı yapıldığı için öğretmenlerin toplantılara isteksiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca toplantıların yer, zaman ve mekânı öğretmenlerin toplantılara olan istek ve isteksizliğini büyük ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bu toplantıların mesai saatleri içinde yapılmasını istedikleri görülmüştür. Tez yazım

aşamasında değişen 2017 yılında yayımlanan Zümre Öğretmenler Kurulu Yönergesinde “toplantıların okul saatleri dışında yapılması gerektiği” maddesi yer almaktadır. Yayımlanan yönerge ile toplantıların zaman konusunda farklı uygulamalar ortadan kalkmış ve netlik gelmiştir. Ayrıca öğretmenler okullarda branş bazında zümre odaları olması gerektiği ve toplantıların zümre odalarında olmasını talep ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu odalar sayesinde aidiyet duygusunun daha fazla olacağı ve zümre faaliyetlerine isteğinin artacağı sonucuna ulaşabiliriz. Göksoy ve Yenipınar (2015) tarafından yapılan araştırmaya göre zümre üyelerinin birlikte çalışmalarına imkân sağlayacak ortamların bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çalışmanın bulgularında yer alan okullarda uygun ortam olmaması ve zümre odaları yapılması isteği ile örtüşmektedir.

ZÖK toplantılarında yazılan görüş ve önerilerin yetkili merciler tarafından dikkate alınmadığı ve öğretmenlerin de ZÖK toplantılarını önemsiz gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Karal Eyüpoğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada eğitim bölgesi fizik öğretmenleri zümre başkanları kuruluna katılanların daha çok mevcut durumu ortaya koydukları görülmüştür. Katılımcılara göre bu durum kurullarda yapılan önerilerin dikkate alınmaması, problemlerin çözülemeyeceği düşüncesi ve önerilerinin üst kurullar tarafından dikkate alınmamasından kaynaklanmaktadır. Turan, Dönmez ve Çakmak (2009) tarafından yapılan araştırmaya göre de kurulların işlevsiz olmasında yönetmelik ve prosedürlerin önemli etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Çetin ve Yaman (2004), tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerde, baştan savmacılık, sorumluluk bilincinin yeterince gelişmeyişi, yılgınlık, yapılan çalışmaların sadece formaliteden oluşu ve göz boyamaya dönük olduğu düşüncesi, inanç eksikliği ve dar bakış açısı, kurum kültürünün yeterince oluşmaması, öğretmenler arasında birbirini çekememe, değişime olan direnç/kapalılık ve kendisini yenilemekten korkarak yeniliklerin takip edilmemesi ve bu yenilenme zorunluluğunun öğretmene ekstra yük getirmesi gibi nedenlerden ötürü etkili ve verimli bir takım çalışmasının gerçekleştirilmediği görülmüştür. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada “Zümre Öğretmenler Kurulu, toplantıları ve kararları resmi bir prosedürün yerine getirilmesinden başka bir şey değildir.” ifadesine

öğretmenler katılmamaktadırlar fakat katılmıyorum sonucunun yüzdesinin yüksek çıkmamış olması bu çalışmanın sonucu ile kısmi derecede örtüşmektedir.

Kişisel özelliklerin zümre toplantılarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Zümre olmayı kişisel sebeplerden ötürü engelleyen durumlar arasında benmerkezcilik dikkat çekmektedir. Kişilerin “Her şeyi ben biliyorum, en iyi ben yapıyorum, kimseye ihtiyacım yok, en iyi ben olmalıyım.” düşüncesi zümreler arasında fikir alışverişini, birlikte hareket etmeyi engellemektedir. Var olan eğitim siteminde öğrenci başarısı öğretmen başarısı gibi değerlendirildiği için öğretmenler arasında kıskançlık, hırs, karşı tarafın açığını bulma, paylaşımına kapalı olmak gibi özellikler kendini göstermektedir. Bu sebeplerden ötürü herkes iletişime kapalı hale gelmiştir. Ayrıca eleştirilerin kişisel algılanmasına sebep olmaktadır. Bazı öğretmenlerin hiçbir sorumluluk almak istememesi, gönülsüz davranması zümreler arasında iş bölümü yapılmasına engel olmaktadır. Yapılması gerekenler hep aynı kişiler tarafından yapılmaktadır. Bu sonuç da öğretmenlerin “Zümren uyumlu ise iki zümre olmak iyi, uyumsuz ise tek olmayı tercih ederim.” görüşünü desteklemektedir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, öğretmenlerin kurulun önemine inanmadıkları, bunun nedeninin öğretmenlerin kendi aralarındaki sorunlar ve anlaşmazlıklardan kaynaklandığını düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışma bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin yöneticilerden kaynaklanan eğitimlerin niteliksiz olması, öğretmenlerin itibarsızlaştırılması, iş yükü fazlalığı, kıyaslama, takdir görmeme, yöneticilere olan güvensizlik, zorunlu yapılan işler vb. durumlardan dolayı bu tarz toplantılara da önyargı oluşturduğu görülmüştür. Dolaylı yoldan genelleme yapıp ZÖK’ler için de aynı şey düşünülmektedir. Mesleklerine olan saygının azalması öğretmenleri mesleklerine karşı isteği azaltmıştır. Bunun yanında mesleki deformasyon, öğretmenlerin sosyoekonomik şartları, yeni nesil öğrenciler, çalışma ortamı ve veli faktörleri de öğretmenlerde isteksizliğe yol açan diğer faktörlerdendir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri, idareden kaynaklanan sebeplerden dolayı zümre öğretmenler kuruluna

gereken önemin verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Öğretmenler sürekli sorgulanma endişesi içinde oldukları, denetimlerin hakkaniyetli olmadığını ve öğretmenlerin dinamikten ziyade evraklara göre değerlendirildiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca herkesin idarecilik yapamadığı ve idarecilik vasfı olmayan kişilerin idareci olmasından kaynaklı öğretmenler üzerinde olumsuz etkileri olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin, MEB tarafından verilen hizmet içi eğitimleri niteliksiz bulduğu ve alanında uzman kişiler tarafından verilecek eğitimlerin ihtiyaca yönelik olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların üniversiteden mezun olduktan sonra eğitimlerine devam edemedikleri ve etmek istedikleri fakat MEB'in verdiği eğitimleri niteliksiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler başka çalışmalardaki ortamlardan dolayı ZÖK toplantılarına olumsuz bakmaktadırlar. Eğitimlerin ihtiyaca yönelik olmaması, alanında hâkim olmayan kişiler tarafında verilmesi kişilerin eğitimlere isteksiz olmasının sebeplerinin başında geldiği görülmüştür. Katılımcılar üniversitede gördükleri eğitimin teorik olduğu ve öğretmenlik hayatına başladıklarında bir süre uygulamaya dönüştürmede problem yaşadıkları görülmektedir. Acarbaş (2011) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan coğrafya öğretmenleri lisans eğitimleri sırasında zümre öğretmenler kurulu ile ilgili yeterli bir eğitim aldıklarına, işleyişi ve amacının orta öğretim yönetmeliği ile belirlendiğini bildiklerine ve bu konuda yeterli bilgiye sahip olduklarına inanmaktadırlar. Bu çalışma bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Görüşmelerde stajyer eğitimlerine gereken önem verilmesi gerektiği ve stajyerlik döneminde öğretmenin deneyimli bir öğretmenin yanında derse girip çıkması ve mesleğe yönelik uygulamaları yaparak yaşayarak öğrenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.3. Birbirleriyle Tutarsız Sonuçlar

Bu başlık ile ilgili elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğretmenlerin belli bir zaman diliminden ve zorunluluk dâhilinden ziyade istedikleri zamanlarda ve mekânlarda zümreleri ile İKY'de yer alan ve yer almayan

konular hakkında iletişim halinde olmaları öğretmenlerin zümre toplantılarına ihtiyaç duymadıklarını söylemelerine rağmen aslında iletişime ve görüş alışverişine ihtiyaç duyduklarını fakat görüşülen konuların bağlayıcılığının olmadığını göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin belli bir zaman diliminde ve zorunluluk dâhilinde olmayıp istedikleri zamanlarda ve mekânlarda iletişim halinde olmak, zümreleri ile paylaşım içinde olmak, birlikte hareket etmek ve fikir alışverişi yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Toplantı evrakların gereksiz yere yapıldığı ve hiçbir şekilde orada yazılanların yetkililer tarafından okunmadığı ve dikkate alınmadığı düşüncesinden dolayı katılımcıların resmi bir toplantı yapmak ve konuşulanları resmi evrak haline getirmek istemedikleri, prosedür işlerinden uzak olmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fakat sadece sözlü şekilde yapılan fikir alışverişlerin karara bağlanmadığı, ayaküstü konuşulduğu ve daha çok küçük gruplar halinde samimi olanlar arasında paylaşım yapıldığı görülmüştür. Bunun sonucunda bir karar okul genelinde uygulanamamakta ve birliktelik sorunu gündeme gelmektedir. Bazı tutanaklarda gündem maddesi ile görüşme konularının birbirleri ile uyuşmadığı, hangi gündem maddesinin hangi karara ait olduğunun belli olmadığı görülmüştür. Çakmak (2008) tarafından yapılan çalışmada kurul toplantılarında alınan kararların mutlaka tutanak altına alındığı, bunu yaparken de konunun özüne inerek anlaşılır bir şekilde yazıldığı ancak gerektiği durumlarda daha ayrıntıya inerek yazıldığı ifade edilmiştir. Bu sonuç çalışmamızın sonuçları kısmi derecede örtüşmektedir. Doğanay(2013)'in yaptığı araştırmaya göre de öğretmenlerin çok önemli bir kısmının zümre işbirliğinin önemine inandıkları tespit edilmiştir. Bu bulgular çalışmamızın bulguları ile kısmi derecede örtüşmektedir.

5.1.4. Verimli ZÖK İçin Öğretmen Önerileri Başlığına İlişkin Sonuçlar

Bu başlık ile ilgili elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Sanal zümre görüşmelerinin öğretmenler tarafından yapıldığı ve gerçek zümrenin sosyal medya platformlarında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal medyada yer alan gruplara benzer oluşumların, branş bazında ve Türkiye genelinde tek bir platform etrafında Bakanlık tarafından toplanması gerekmektedir.

Öğretmenlerin tamamına yakınının sosyal medya gruplarına katıldıkları ve daha çok okuldaki zümreleri yerine sanal ortamdaki zümreleri ile irtibatlı olmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ideal bir zümre için belirttikleri özelliklerin fiziki ortamda değil de internet ortamında mevcut olduğu kanaatinde oldukları için sosyal medya gruplarına yöneldikleri görülmüştür. Albez, Sezer, Akan ve Ada (2014) tarafından yapılan çalışmada zümre öğretmenlerinin çalışmalarında yalnız bırakıldığı, okul yöneticisinin takım olma bilincinin yerleşmesinde yeterli düzeyde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu çalışmamızın bulguları ile örtüşmektedir. Araştırmada, öğretmenlerin genellikle internetten branşına yönelik çeşitli siteleri takip ettiği, olması gereken gerçek zümrenin sosyal medya grupları olduğu, sosyal medya gruplarındaki kişilerin yüzde yüz gönüllü olduğu ve sınırsız materyal paylaşımı yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ihtiyaçları olan tüm dokümanları sosyal medya gruplarından temin ettikleri, bu gruplar sayesinde Türkiye çapında zümre olduğu, ülkenin en ücra köşelerine kadar farklı şartlar altındaki çocukların aynı materyale ulaşmaları ve birlikteliği sağladığı için çok yararlı olduğunu ulaşılan sonuçlardır. Ayrıca yetkili merciler tarafından sosyal medyada yer alan gruplara benzer branş bazında Türkiye genelinde öğretmenlerin tek bir platformda toplanmasının gerektiği çıkan sonuçlar arasındadır. Buradan da teknoloji çağında olduğumuz, internet, bilgisayar, akıllı telefonlar vs. elimizin altında olmasından dolayı öğretmenlerin de fiili olarak yaptıkları işleri sanal aleme taşınmasından yana oldukları, zamandan tasarruf sağlamak istedikleri ve daha kolay erişim sağlayacakları sonucuna ulaşılabilir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde sonuçlardan hareketle oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

5.2.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler

Okul yöneticileri, zümre kurullarının oluşturulması, işbirliği yapılması ve toplantıların etkin bir şekilde gerçekleşmesi için üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeliler.

Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarında yer alan kararlar ve öneriler yetkili üst merciler tarafından okunmalı, gerekli hallerde geri dönütler verilmeli ve zümrede alınan kararların eksiksiz şekilde uyulması için gerekli takip yapılmalıdır.

Öğretmenlerin ZÖK toplantılarının öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi için bir ihtiyaç olduğunu hissetmelerini sağlayan çalışmalar yapılmalıdır.

Eğitim fakülteleri ile okullar birlikte zümre faaliyetlerine yönelik çalışmalar yapmalıdırlar. Öğretmenlere ise ZÖK toplantıları ve ZÖK'ün önemine yönelik hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalıdır.

Öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde kendilerini geliştirebilecekleri imkânlar artırılmalı.

Zümre öğretmenler kurullarının işlevselliğini artırıcı destek eğitim programları düzenlenebilir.

İnternet ortamında yer alan sosyal paylaşım sitelerindeki zümre faaliyetlerini öğretmenlerin etkin bir şekilde takip ettiği görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde de Türkiye genelinde branş bazında zümreleri bir araya getirecek bir sosyal platform yapılabilir.

Öğretmenlerin toplantı dışı zamanlarda yönetmelik harici iletişim halinde oldukları gündem maddesi konuları, zümre öğretmenler kurullarında görüşülmesi gereken konulara eklenebilir.

Öğretmenleri ilgilendiren kanun, yönetmelik, yönerge vb. değişiklikleri öğretmenlere seminer çalışması şeklinde bilgilendirme yapılmalıdır.

5.2.2.Yeni Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Alan yazında zümre öğretmenler kurullarının etkililiğine yönelik yapılan çalışmalar yetersiz görülmüştür. Bu kapsamda yeni çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışmaya benzer bir çalışma farklı öğretim kademelerinde de yapılabilir.

Bu çalışmaya benzer bir çalışma farklı branşlar için de yapılabilir.

Bu çalışmaya benzer bir çalışma öğretmenler kurulu toplantıları için de yapılabilir.

Zümre öğretmenler kurulu toplantılarının işleyişi ile ilgili zümre öğretmenleri ile birlikte sürece yönelik araştırmalar yapılabilir.

BÖLÜM-6

KAYNAKÇA

- Acarbaş, Y. (2011). *Zümre Öğretmenler Kurulu'nun Coğrafya Öğretmenleri Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Ağdelen, B. ve Ağdelen, Z. (2007). İlköğretim Okullarında Yönetim Süreçlerinin İşleyişine İlişkin Olarak Öğretmen Algılarının Analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 26-54
<http://talimterbiye.mebnet.net/Dergi/2.pdf> Erişim Tarihi: 29.03.2017
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı Ve Öğretmenlerin Rolü, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109
- Akkoyunlu B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-8
- Akpınar, B. ve Özer, B. (2008). Genel Ortaöğretimde Yapılan Öğretim Planlarının Okul Müdürü Ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 121-145
- Akyıldız, H. (1989). Öğretmen Özelliklerinin Öğretim Sürecine Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 13(74), 43-52.
- Albez, C.; Sezer, Ş.; Akan, D. ve Ada, Ş. (2014). İlköğretim Okullarında Zümre Öğretmenler Kurulu Çalışmalarının Etkililiği Üzerine Bir İnceleme, *Middle Eastern & African Journal Of Educational Research*, 7, 4-19
- Altunoğlu, B.D. ve Atav, E. (2005). Daha Etkili Bir Biyoloji Öğretimi İçin Öğretmen Beklentileri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 19-28

- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim Okullarında Oluşturulan Okul Kültürü İle Okulların Etkililiği Arasındaki İlişki, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik Mi, Nicelik Mi?, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 36-38
- Balcı, A. (2000). İki binli Yıllarda Türk Milli Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi ve Yönetimi, 24, 495-508
- Bek, Y. (2007). *Öğretmenin Toplumsal/ Mesleki Roller ve Statüsü*. Yüksek Lisans Dönem Projesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Edirne
- Briscoe, C. Ve Peters, J. (1997). Teacher Collaboration Across And Within Schools: Supporting Individual Change In Elementary Science Teaching, John Wiley & Sons, Inc. *Sci Ed* 81:51–65,
- Bursalıoğlu, Z. (2010). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (15 Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Çakmak, G. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Bazı Kurulların Etkililiği Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çalık, T. (2003). *Öğrenen Örgütler Olarak Eğitim Kurumları*, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(8), 115-130.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği Ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2):207-237. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423879827.pdf> Erişim Tarihi: 29.03.2017
- Çetin, M.Ö. ve Yaman, E. (2004). Kaliteli Okulda Etkin Yönetim Anlayışının Bir Göstergesi: Takım Çalışmaları, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl*, 19, 43-54

- Çil, M. (2015). *Fen Bilgisi Zümre Faaliyetlerinin Sınav Hazırlama Yöntemleri Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması Ve Ekonomisi
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı* (19. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Demirtaş, H. (2005). Okul Çalışanlarının Takım Algısı (Malatya Örneği), *Ege Eğitim Dergisi*, (6) 1, 39–59
- Demirtaş, H.; Üstüner, M.; Özer, N. ve Cömert, M. (2008). Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 55-74
- Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(158), 3-13
- Doğanay, G. (2013). *Lise Coğrafya Programında Zümreler Arası İşbirliğinin Önemi Ve Ortak Konuların Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, Erzurum
- Ensari, H. (1998). Öğrenen Organizasyon Olarak Okul, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10, 97-111
- Erman, M. (2016). *Öğretmenlerin Öğretim Programlarına İlişkin Farkındalıklarının ve Programlardan Yararlanma Durumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı, Kırıkkale
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (3. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ferguson, D.L. (2006). *Working Together: Groupwork, Teamwork, and Collaborative Work Among Teachers*, On Point Series.

- Fullan, M. (2005). The Meaning of Educational Change: A Quarter of a Century of Learning, *The Roots of Educational Change*, 202-216.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği S¼recinde T¼rk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çöz¼m Önerileri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fak¼ltesi Dergisi*, 1(1), 66-80
- Gelesne, C. (2012). Nitel Araştırmayla Tanışma. (Çeviren: Elvan Günel). (Editörler: Ali Ersoy ve Pelin Yalçınmoğlu). *Nitel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Göçer, A. (2016). Öğretmen Rollerini ve Öğrenci Etkililiği Bakımından T¼rk Dili ve Edebiyatı Eğitiminde Metin Çöz¼mlenme Süreci, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 115-131
- Göker, S.D. ve G¼nd¼z, Y. (2017). Dünya Ölçeğinde Öğretmenlerin Saygınlık Stat¼s¼ Ve Özl¼k Hakları. *Milli eğitim dergisi*, 213, 177-196.
- Göksoy, S. ve Yenipınar, Ş., (2015). Öğretmenlerin Okul Z¼mre Öğretmenler Kurullarına İlişkin Görüşleri, *Milli Eğitim Dergisi*, 205, 26-43
- Gökyer, N. (2011). İlköğretim Okulu Z¼mre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Gerçekleşme D¼zeyi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(2), 127-148. [Http://Web.Firat.Edu.Tr/Sosyalbil/Dergi/Arsiv/Cilt21/Sayi2/127-148.Pdf](http://web.firat.edu.tr/Sosyalbil/Dergi/Arsiv/Cilt21/Sayi2/127-148.pdf)
Erişim Tarihi: 29.03.2017
- G¼ler, M.; Altun, T. ve T¼rkdođan, A. (2015). Matematik Öğretmenlerinin Z¼mre Öğretmenler Kurulunun Etkililiği Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi, *İlköğretim Online*, 14(2), 395-406
- G¼ltekin, M. (2017). Program Geliştirmeye İlişkin Temel Kavramlar. (Editör: Behçet oral ve Taha Yazar). Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2-37
- G¼rsoy, A. (2016). Sosyal Bir Örg¼t Olarak Okul. (Editör: Mustafa Onur ve Mustafa Şanal). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 213-228.

- Işık, A.; Ciltaş, A. ve Baş, F. (2010). Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 53-62
- Kahyaoğlu, M. ve Yangın, S. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz yeterliklerine İlişkin Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 3-84
- Karacaoğlu, Ö.C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97
- Karal Eyüpoğlu, I.S. (2015). Eğitim Bölgesi Fizik Öğretmenleri Zümre Başkanları Kurulunun Etkinliği, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(3), 1-27
- Kavcar, C. (1980), Nitelikli Öğretmen Sorunu, *Eğitim ve Bilim*, 5(28), 17-22.
- Kılıç, A.(2009). Öğretimin Planları. (Editör: Şeref Tan). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi, 403-439
- Kruse, S.D. (1996). Collaboration Efforts Among Teachers:Implications for School Administrators. Paper presented at the annual meeting ofThe University Council of Educational Administration Louisville, Kentucky
- Küçük, M.; Ayvacı, H.Ş. ve Altıntaş, A. (2004). Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Kararlarının Eğitim Ve Öğretim Uygulamaları Üzerindeki Yansımaları, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*.
- Laska, J. A. & Gürbüzürk, O. (Çev.). (1989). Eğitim programı ile öğretim arasındaki ilişki: kavramsal bir açıklama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 251-259
- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014), T. C. Resmi Gazete, 29072, 26 Temmuz 2014.
- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ilkveokuloncyon_0/ilkveokuloncyon_0.html
Erişim_Tarihi: 23.04.2017

- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2016), T. C. Resmi Gazete, 29072, 16 Haziran 2016. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/06/20160616-1.htm>
Erişim_Tarihi: 13.07.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). *İlköğretim Özel Alan yeterlikleri*. Ankara. <http://oygm.meb.gov.tr/www/ilkogretim-ozel-alan-yeterlikleri/icerik/257>
Erişim Tarihi: 30.05.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENL_YK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf Erişim Tarihi: 28.05.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Matematik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri. Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160503_7-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_matematik_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_10.pdf Erişim Tarihi: 30.05.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Fen ve Teknoloji Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri. Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160143_3-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_fen_ve_teknoloji_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_6.pdf Erişim Tarihi: 30.05.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Matematik Dersi Öğretim Programı (1, 2, 3, 4, 5.,6.,7. ve 8.Sınıflar)*. Ankara: Talim Terbiye Başkanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329> Tarihi: 07.03.2018
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Fen Bilimleri Dersi Programı (3.,4.,5.,6.,7. ve 8.Sınıflar)*. Ankara: Talim Terbiye Başkanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=325> Tarihi: 07.03.2018
- Millî Eğitim Temel Kanunu (1973). T.C. *Resmi Gazete*, 1739, 24 Haziran 1973.

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html

Tarihi:

23.04.2017

Mentiş Taş, A. (2004). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 28-54

Oktay, A. (1991). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 187-193

Özabacı, N. ve Acat, B. (2005). Öğretmen Adaylarının Kendi Özellikleri İle İdeal Öğretmen Özelliklerine Dönük Algılarının Karşılaştırılması, *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi Dergisi*, 42, 211-236.

Özer, B. (2008). *Öğretmenlerin mesleki gelişimi*. A. Hakan (Ed.), Öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki gelişmeler (ss.195-216). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. <http://i-rep.emu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11129/2426>

Özer, B. ve Gelen, İ. (2008). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyler Hakkında Öğretmen Adayları Ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55

Özkan, H.H., Albayrak, M. ve Berber, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarında Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü. *Milli Eğitim Sosyal Bilimler Dergisi*. 33(168)

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/168/index3-berber.htm

Erişim Tarihi:02.05.2018

Patton, M.Q. (2014). Nitel Araştırmada Stratejik temalar. (Çevirenler: Yüksel Dede ve F. Işıl Bilican). (Editörler: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*(3.Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Satman, C. (2013). *Devlet Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Ekip Çalışması Konusundaki Yaklaşımları, Ekip Çalışmasına İlişkin Motivasyon Ve Doyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Eğitim Psikolojisi Programı, Ankara

Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.

http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/yayin/Seferoglu_Ogretmen_Yeterlikleri_BAAE_2004-58.pdf Erişim Tarihi:30.05.2018

Sertkaya, F. (2016). *Zümre Öğretmenler Kurulu Çalışmalarının Yönetim Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması Ve Ekonomisi, Aydın.

Sünbül, A.M. (2002). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. D. Özcan & K. Zeki (Eds.) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: PegemA Yayıncılık.

Şahin, E.; Maden, S. ve Gedik, M. (2011). Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiğinin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Erzurum İl Örneği), *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 155-172

Şen, Ş. ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116

Şişman, M. (2009). Öğretmen Yeterlilikleri: Modern Bir Söylem ve Retorik, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 63-82

Şişman, M. ve Acat, M.B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250

- Taşdan, M. (2008). Çağdaş Eğitim Denetiminde Meslektaş Yardımlaşması, *Ankara University, Journal Of Faculty Of Educational Sciences*, 41(1), 69-92
- Taşdemir, M. (2006). “Sınıf Öğretmenlerinin Planlama Yeterliklerini Algılama Düzeyleri”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (4):3 287–307.
- Türer, A. (2006). Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve sorunlar-I. Abece Dergisi, Mart-Nisan Sayısı <http://w3.balikesir.edu.tr/~aturer/ogretmenyetistirme> Erişim Tarihi: 30.05.2018
- Türk Dil Kurumu <http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi: 07.03.2018
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6 (24), 543- 559.
- Temizyürek, F. ve Aksoy, T. (2016). Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir İnceleme, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 103-117
- Terzi, Ç. (2011). Türk Eğitim Sistemi’nde Okulların Örgüt Ve Yönetim Yapısı İle Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı Arasındaki İlişkinin Çözümlemesi, *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 1(1), 75-82
- Turan, S.; Dönmez, A. ve Çakmak, G. (2009). İlköğretim Okullarındaki Bazı Kurulların Etkililiği Üzerine Bir İnceleme, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 44-58
- Yağız, M.S. (2016). *İlkokulların Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Gaziantep.
- Yaycı, L. (2016). Eğitimde Yeni Yönelimler. (Editör: Mustafa Onur ve Mustafa Şanal). Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 229-252.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (yedinci baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yıldızlı, H. (2011). *İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Genel Öğretmenlik Davranışları Açısından Kendilerine Yönelik Yeterlilik Alguları (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programı ve Öğretimi Bölüm Dalı, Konya.

Yılmaz, A.M. ve Bilici, S (2016). Görsel Sanatlar Alanına Yönelik Öğretim Teknolojileri ve Materyali Durumu, *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1),64-74

Yurdatapan, M. (2010). Fen Ve Teknoloji Dersi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Sırasındaki Öğretmen Rollerinin Değerlendirilmesi, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 31, 177 – 191

BÖLÜM-7

EKLER

EK 1: Araştırma İzin Yazısı

T.C.
VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 10240236-605.99-E.7055588
Konu : Araştırma İzni

16/05/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) 07.03.2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı (2012/13) Genelge.
b) Düzce Üniversitesi Rektörlüğünün 06/05/2017 tarihli ve E.8674 sayılı yazısı.

Düzce Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Öğrencisi Elif YÜKSEL'in ilgi (b) yazı ekinde bulunan "Ortaokul Matematik ve Fen Bilimleri Zümre Öğretmenler Kurulunun İşleyişinin İncelenmesi" konulu araştırmasına veri sağlamak amacıyla ilimizde bulunan ve ekte adı geçen 40 özel ve resmi ortaokullardaki öğretmenlere uygulamaya yönelik izin talebi, ilgi (a) Genelge'de belirtilen esaslar doğrultusunda incelenmiştir.

Söz konusu araştırmanın eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması ve uygulamalarda sadece ekte bulunan mühürlü formun kullanılması şartı ile yürütülmesi Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınıza da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Murat YİĞİT
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
16/05/2017

Turgut SERİMER
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Mühürlü Form (10 Sayfa)
2-Komisyon Kararı (1 Sayfa)

Valilik İnanç: 81010 Merkez / DÜZCE
Elektronik Adı: www.meb.gov.tr
e-posta: iletisim@ilgizce.meb.gov.tr

Ayranlıbaşı İlçe İçişleri Müdürü G.ÖZCAN
Tel : (0 380) 5241 340-1625
Faks : (0 380) 5241 343

EK 2: Zümre Öğretmenler Kuruluna İlişkin Öğretmen Görüşme Formu

ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULUNA İLİŞKİN

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Sevgili meslektaşım,

Bu görüşme formu “Ortaokul Matematik ve Fen Bilimleri Zümre Öğretmenler Kurulunun İşleyişinin İncelemesi” konulu tez çalışmasıyla ilgili olarak hazırlanmıştır. Görüşmenin amacı Zümre Öğretmenler Kurulu toplantılarının işlevselliğini tespit etmeye yöneliktir. Yapacağım görüşmelerde bana verilen bilgiler sadece Düzce Üniversitesinde yapmakta olduğum tez çalışmamda kullanılacak, isim ve okul belirtilmeyecektir. Görüşmemizin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Elif YÜKSEL

Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretimi

Yüksek Lisans Öğrencisi

SORULAR

1. Sizce Zümre Öğretmenler Kurulu toplantıları ne amaçla yapılmaktadır? Amacını gerçekleştirip gerçekleştirmediği konusunda ne düşünüyorsunuz?
2. Sizce Zümre Öğretmenler Kurulu toplantıları nasıl yapılmalıdır? Siz zümre başkanı olsanız kurulun daha etkili olması için neler yaparsınız ve eksiklikleri nasıl giderirsiniz?
3. Branşınız dışındaki zümrelerle birlikte çalışma konusunda ne düşünüyorsunuz?

4. Uygulamada yaşanan sorunlar nelerdir? Uygulamada yaşanan sorunlara nasıl çözüm önerileri getiriyorsunuz?
5. Zümre toplantıları sizin öğretmenliğinizi nasıl etkiliyor? Olumlu/olumsuz yönleri nelerdir? Dersin planlanmasında zümrenin katkısı/etkisi nasıl olmalıdır?
6. Eklemek istediğiniz bir husus var mı?

EK 3: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-1

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI:

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde Türk Millî Eğitimiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini;

- 1- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlakî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
- 2- Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duyu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
- 3- İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

İlköğretimin amaç ve görevleri, Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak:

- 1- Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
- 2- Her Türk çocuğuna ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır (Millî Eğitim Temel Kanunu, Madde 23).

EK 4: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-2

5. a. Yetiştirme kurslarına öğrencilerin etkin bir şekilde katılımın sağlanması gerektiği belirtildi. Yetiştirme kurslarında öğrencilere derslerle ilgili konuların pekiştirilmesine ağırlık verilmesi gerektiği belirtildi. B.
b. Yetiştirme kurslarında yapılacak denemelerle TEOG sınavına hazırlık niteliğinde çalışma yapılması uygun bulundu.
6. a. Proje görevleri belirlenirken öğrencileri aşırı zorlamayacak maliyeti fazla olmayan çalışmalar yaptırılması temel prensip olarak kabul edildi. Sınıflara göre proje görevleri yapılan zümre toplantısında belirlenmiştir. Ayrıca bu görevlerin dışında farklı özgün görevlerin de verilebileceği belirtildi.
b. Proje görevleri değerlendirilirken verilen yönergeye uygun ve belirlenen ölçütlere bağlı değerlendirme yapılacağı belirtildi.
c. Proje çalışmalarının Mayıs ayı içerisinde toplanmasına karar verilmiştir.
7. 7. ve 8. sınıflarda matematiksel işlemlerin hayli fazla olduğunu, konuların anlaşılabilmesi için çözülen örneklerde sürekli matematiksel işlemlerin kullanıldığını, işlem yapamayan öğrencinin derste başarılı olamadığını belirterek matematik öğretmenleri ile ilk dönem uygulandığı gibi yıllık planda belirlenen zamanlarda işbirliği yapılarak kullanılacak işlemlerle ilgili yardım alınması gerektiğini belirtti.
8. 2015-2016 Eğitim öğretim yılı I. dönem zümre öğretmenleri kurulu toplantısı dönemin ve yılın başarılı geçmesi dilek ve temennileri ile sona erdirildi.

EK 5: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-3

- GÜNDEM**
- Zümre öğretmenler kurulunun toplanması
Açılış, Saygı duruşu ve İstiklal Marşı
- 1- Başkan ve yazman seçimi
 - 2- Gündem maddelerinin görüşülmesi (1.Dönemin değerlendirilmesi,aksaklıkların tespiti ve çözüm önerileri)
 - a) Eğitim-öğretim programları incelenir ve ortak bir anlayış oluşturulur.
 - ✓ 2016-2017 Eğitim öğretim yılı 1.Dönemine ait zümre tutanağının incelenmesi ve değerlendirilmesi
 - ✓ Fen Bilimleri dersinin öğretim programının incelenmesi
 - ✓ Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği yapılan değişikliklerin incelenmesi.
 - ✓ Atatürkçülük konularının ders içinde işlenmesi
 - b) Uygulamalarda karşılaşılan güçlükler üzerinde durulur ve bunların çözüm yolları aranır.
 - ✓ Öğrenci ders hazırlıklarının görüşülüp kararlaştırılması
 - ✓ Ders kitapları, yardımcı kaynaklar ve ders araçları konusunda görüşme ve karar alma
 - c) Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri incelenir ve alınacak önlemler kararlaştırılır.
 - ✓ 2016-2017 Eğitim öğretim yılı 1.Dönemine ait öğrenci başarılarının değerlendirilmesi(Başarı Değerlendirme Sınavları)
 - ✓ Diğer zümre öğretmenleriyle işbirliği konusunda görüşme ve karar alma
 - d) Eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili olarak hazırlanacak planların uygulamasında birlik sağlanır.
 - ✓ Öğretim yöntem ve teknikleri konusunda görüşüp karar alma
 - ✓ Ders müfredatına uygun gezi-gözlem planlaması
 - e) Uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlanır.
 - ✓ Öğrencilere verilecek proje ödevleri konusunda görüşme ve karar alma
 - ✓ Ölçme ve değerlendirme konusunda görüşme ve karar alma
 - ✓ Yazılı günlerinin tespiti
 - 3- Dilek ve temenniler, kapanış

EK 6: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-4

Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğrencilere ders yılında istedikleri ders veya derslerden bireysel ya da grup çalışması şeklinde öğretmen rehberliğinde en az bir proje hazırlatılır. Projeler verildikleri dönemde değerlendirilir. Proje vermeyen öğrencinin proje notu sıfır olarak değerlendirilir.

(3) Öğrencilere, her dönemde seçmeli dersler dâhil bütün derslerden en fazla beş defa olmak üzere ders etkinliklerine katılım puanı verilir. En az bir adet ders ve etkinliklere katılım notu verileceği kararlaştırıldı.

EK 7: Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanağı Örneği-5

7- [REDACTED] öğretmen kılavuz kitabının çok iyi incelenmesi gerektiğini belirterek kitapta yer alan öğrencilerle ilgili formların, raporların, öğretim tekniklerinin, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin, bilimsel süreç beceri kazanımlarının, fen – teknoloji – toplum – çevre kazanımlarının, tutum ve değer kazanımlarının, ara disiplin kazanımlarının çok iyi bir şekilde irdelenmesi gerektiğini belirtti. Ayrıca kılavuz kitapta açıklanan ders anlatım şekilleri ile kazanımlar, sınırlamalar, uyarılar ve diğer derslerle işbirliği konularına dikkat edildiğinde öğrencilerin anlama kapasitelerinin artacağı da söylendi.

[REDACTED] 5, 6 ve 7 ve 8. Sınıflarda öğretmen kılavuz kitaplarının olmadığını, o yüzden ders anlatımının iyi planlanması gerektiğini söyledi. Ders kitabında, ünite sonlarında yer alan değerlendirme sorularının kendileri için hazırlayacakları sorulara örnek teşkil ettiğini söyleyerek sınavların bu sorular paralelinde hazırlanmasını da ekledi. Ders kitabı seçimlerinde MEB yayınlarına